

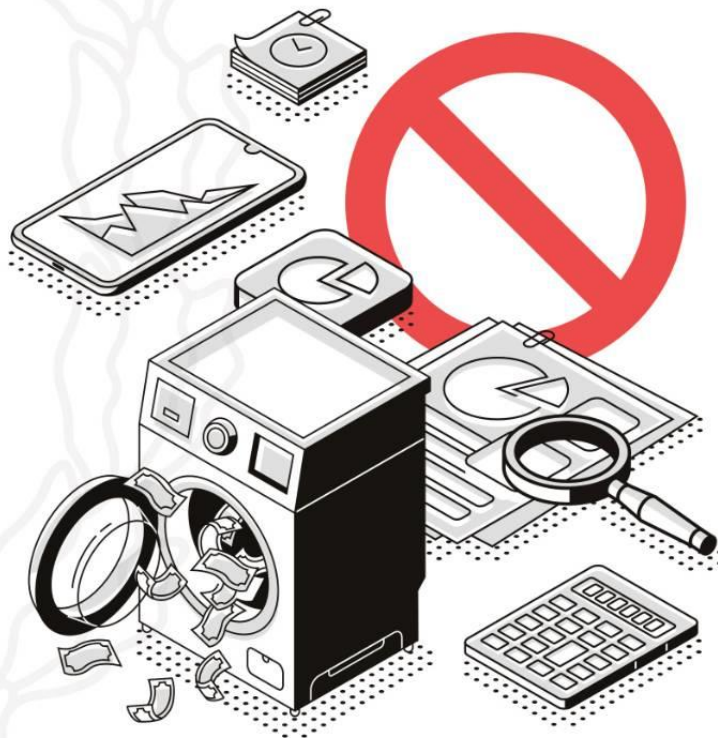
جزوه مبارزه با پولشویی (سطح مقدماتی)

اداره کل آموزش بانک ملی ایران

مهر ماه ۱۴۰۳

جزوه مبارزه با پولشویی

۵	مقدمه
۶	آشنایی با مبارزه با پولشویی
۶	مفهوم و تعریف پولشویی و ویژگی آن
۷	تاریخچه پولشویی
۷	انواع پول نامشروع
۸	مراحل پول شویی
۹	روش‌های متداول پولشویی و مشاغل در معرض سوء استفاده
۱۰	خدمات و مشاغل در معرض خطر پولشویی
۱۴	گونه شناسی عمومی پولشویی
۱۴	گونه شناسی پولشویی به لحاظ محل وقوع جرم
۱۵	جرائم مالی و سازمان یافته
۱۵	سازمان‌ها و نهادهای بین المللی متولی مبارزه با پولشویی
۱۵	گروه ویژه اقدام مالی (FATF)
۱۶	صندوق بین المللی پول (IMF)
۱۶	بانک بین المللی ترمیم و توسعه (IBRD)
۱۶	بانک جهانی (World Bank)
۱۷	سازمان تجارت جهانی (World Trade Organization)
۱۷	گروه اگمونت (Egmont Grop)
۱۸	کمیته بال (BASEL)

۱۸	آثار و تبعات جرم پولشویی
۱۸	آثار اقتصادی پولشویی
۲۰	آثار اجتماعی پولشویی
۲۱	خداشه دار شدن حیثیت بین المللی کشور
۲۱	آثار سیاسی پولشویی
۲۱	ایجاد انگیزه برای ارتکاب جرایم منشأ
۲۱	مقابله با تأمین مالی تروریسم
۲۲	تفاوت تأمین مالی تروریسم و جرم پولشویی
۲۲	کنوانسیون بین المللی برای جلوگیری از تأمین مالی تروریسم
۲۳	نگاه اجمالی به شکل گیری قوانین مبارزه با پولشویی (با آخرین اطلاعات قانون و الحاقات)
۲۳	قانون اصلاح قانون مبارزه با پولشویی
۳۴	اشخاص مشمول
۳۴	تکالیف اشخاص مشمول
۳۵	تشکیل واحدهای مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم
۳۶	جرم انگاری پولشویی
۳۷	جرم چیست ؟
۳۷	ارکان و عناصر تشکیل دهنده جرم پولشویی
۳۸	مرکز مالی اطلاعات مالی جمهوری اسلامی ایران
۳۹	شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرائم پولشویی و تأمین تروریسم
۳۹	مبانی رویکرد مبتنی بر ریسک
۴۰	مفهوم ارزیابی ریسک

۴۰	بررسی و ارزیابی ریسک
۴۰	مدیریت ریسک
۴۱	حوزه تأثیر و دامنه شمول ارزیابی ریسک ملی
۴۲	شاخص های ریسک
۴۲	ریسک ارباب رجوع
۴۳	ریسک منطقه
۴۳	ریسک محصول
۴۴	نظارت ریسک محور
۴۵	اقدامات و کنترل های لازم برای موقعیت های پرریسک
۴۵	برنامه ریزی و تطبیق مقررات مبارزه با پولشویی
۴۶	آشنایی با معاملات و عملیات مشکوک
۴۷	نحوه صدور گزارش عملیات مشکوک
۴۷	تعارض منافع
۴۷	تعریف تعارض منافع
۴۸	مصادیق تعارض منافع
۴۹	مدیریت تعارض منافع با محوریت قانون مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم
۴۹	راهکارهای پیشگیری و تعارض منافع

مقدمه

بسیاری از جنایات سازمان یافته با هدف کسب درآمد صورت می‌گیرد و در این میان خیل عظیمی از مجرمان، جرم را در قبال دریافت پول نقد انجام می‌دهند. این جرائم می‌تواند قاچاق مواد مخدر، قاچاق اسلحه و کالا، قاچاق انسان، رشوه، اخاذی، کلاهبرداری و... باشد. با افزایش درآمد ناشی از این فعالیت‌ها، نگهداری، ذخیره، انتقال، استفاده و مدیریت این مقدار پول، بزرگترین دغدغه فرد مجرم خواهد بود. پر واضح است که از معایب پول نقد، سنگین و حجیم بودن و دشواری در جابجایی آن است، همچنین مبالغ هنگفت پول نقد ضمن ایجاد جلب توجه، باعث ایجاد ظن در دیگران خواهد شد. با به دست آمدن مقادیر زیاد پول برای مجرمان این مسأله برای آنها حائز اهمیت می‌شود که چگونه بدون ایجاد جلب توجه مراجع ذیصلاح، درآمدهای حاصله را قانونی جلوه داده و از آن استفاده نمایند. برای انجام این کار از فرآیندی به نام پولشویی استفاده می‌شود که در آن با پوشش قانونی بر درآمدهایی که منشأ غیر قانونی دارند، پول نامشروع و غیر قانونی به پول مشروع و قانونی تبدیل و خطر به دام افتادن مجرمان به دست مراجع ذیربط کاهش می‌یابد.

۱- آشنایی با مبارزه با پولشویی

۱-۱- مفهوم و تعریف پولشویی و ویژگی های آن:

منظور از پولشویی مخفی کردن منبع اصلی اموال ناشی از جرم و تبدیل آنها به اموال پاک و مشروع است، به گونه‌ای که یافتن منبع اصلی مال غیر ممکن یا دشوار گردد.

پولشویی فرآیندی است که در آن درآمدهای ناشی از جرائمی مانند قاچاق مواد مخدر، قاچاق اسلحه و کالا، قاچاق انسان، رانت خواری، تهیه و فروش مشروبات الکلی، اختلاس، رشوه، اخاذی، کلاهبرداری و... را که پولی نامشروع و غیر قانونی است طی روندی، به ظاهر به پول مشروع و قانونی تبدیل می‌گردد به عبارت دیگر پولشویی فرایندی است برای تغییر ظاهر هویت منشأ سرمایه‌هایی که از راه‌های غیر قانونی و یا نامشروع به دست آمده است به گونه‌ای که این سرمایه‌ها قانونی و مشروع به نظر برسند.

وفق ماده (۲) قانون مبارزه با پولشویی ایران، که در تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۰۲ تصویب و در تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۱۷ به تأیید شورای نگهبان رسید و در ۱۳۹۷/۷/۳ اصلاح شد جرم پولشویی عبارت است از:

۱. تحصیل، تملک، نگهداری یا استفاده از عواید حاصل از ارتکاب جرائم با علم به منشأ مجرمانه آن.
۲. تبدیل، مبادله، یا انتقال عوایدی به منظور پنهان یا کتمان کردن منشأ مجرمانه آن با علم به این که به طور مستقیم یا غیر مستقیم از ارتکاب جرم بدست آمده بوده یا کمک به مرتکب جرم منشأ به نحوی که وی مشمول آثار و تبعات قانونی ارتکاب آن جرم نشود.
۳. پنهان یا کتمان کردن منشأ، منبع، محل، نقل و انتقال، جابجایی، یا مالکیت عوایدی که به طور مستقیم یا غیر مستقیم در نتیجه جرم تحصیل شده باشد.

ویژگی‌های جرم پولشویی

پولشویی فرایندی ساده نیست و مستلزم طی مراحل سخت، پیچیده و مستمر است. فرایندی که طی آن عمل مجرمانه محقق شده و در مراحل مختلف درآمدهای حاصله به شبکه مالی و رسمی به اشکال گوناگون اعم از واریز نقدی، حواله وجوه، سپرده‌گذاری و خریدهای عمده و کلان وارد می‌گردد. در این صورت سرمایه‌های حاصله مشروع جلوه داده شده و به اصطلاح شسته می‌شود. سپس برای مخفی کردن منشأ واقعی یا رد مال، با استفاده از روش‌های مختلف از جمله جعل، حساب‌های اجاره‌ای و ... درصدد قانونی جلوه دادن مال برمی‌آیند.

* **جرم ثانویه:** به این معنی است که ابتدا می‌بایست جرم منشأ یا اولیه مانند قاچاق مواد مخدر، کلاه برداری، آدم‌ربایی، قمار و ... اتفاق بیافتد تا مجرمان بتوانند وجوه حاصل از آن جرم را جهت از بین بردن منشأ پول در فرایند پولشویی قرار دهند.

* جرم فراملی: Primary Crime

به این معنی است که جرم پولشویی محدود به جغرافیایی خاص یا مرزهای حاکمیت یک کشور نبوده و می‌تواند با فراتر رفتن از مرزهای یک کشور، به مرتکبین این جرم کمک نماید. مجرمان پولشویی می‌توانند با استفاده از این ویژگی، وجوه حاصل از فروش مواد مخدر و اسلحه، وجوه اشخاص یا اموال دیگر را از یک کشور به کشورهای دیگری منتقل نموده تا بتوانند با استفاده از تعارض قوانین و مقررات در کشورهای مختلف، امکان کشف و مبارزه با آن را به دلیل محدودیت‌های قضایی و انتظامی مشکل‌تر نمایند.

* جرم سازمان‌یافته:

به این معنی است که فعالیت‌های غیرقانونی اغلب به‌وسیله گروهی به هم پیوسته و منسجم از افراد ماهر، متخصص و تحصیل کرده انجام پذیرفته که تقسیم وظایف بین اعضای گروه به هر یک از آنها توانمندی بیشتری در جهت انجام وظایف خود بخشیده و باعث می‌شود در صورت دستگیری یکی از اعضای گروه آسیب زیادی به فرآیند پولشویی وارد نشده و به سرعت فرد دیگری به راحتی جایگزین می‌گردد.

* جرم یقه سفیدها:

پولشویی جرم فرهیختگان یا یقه سفیدان است. یقه سفیدها وابسته به تشکیلات و سازمانی بوده و از موقعیت اجتماعی بالایی برخوردار هستند. اغلب جزء طبقه مرفه و نخبگان بوده و از نظر سیاسی و اقتصادی نیز صاحب نفوذند.

۲-۱- تاریخچه پولشویی:

درباره تاریخچه پولشویی نظرات مختلفی وجود دارد لیکن به نظر می‌رسد نزدیکترین نظریه مربوط به قرن بیستم و زمانی است که قمار در آمریکا ممنوع اعلام شد. در دهه ۱۹۳۰ میلادی سران مافیای آمریکایی بر شبکه‌ای از رختشوی خانه‌های سکه‌ای آن کشور مالکیت داشتند. با اعلام ممنوعیت قمار در این کشور، برخی افراد که در زمینه قمار فعالیت داشتند، اقدام به خرید این دستگاه‌ها نمودند تا ضمن تلفیق درآمدهای غیر قانونی با درآمدهای این حرفه که حساسیتی روی آن نبود، آنها را قانونی جلوه داده و تلاش کنند نقدینگی بالای خود را مرتبط با خدمات رختشویی معرفی نمایند.

۳-۱- انواع پول نامشروع

انواع پول‌های نامشروع جامعه به سه گروه پول‌های کثیف (آغشته به خون)، خاکستری و ملتهب (سیاه) تقسیم می‌شود.

پول خاکستری: درآمد حاصل از فروش کالا یا خدماتی است که برای فرار از مالیات از نظارت دولت پنهان می‌ماند. به طور کلی پول خاکستری ممکن است ناشی از عملیات غیر قانونی یا حتی قانونی باشد.

پول کثیف: عواید ناشی از فعالیت مجرمانه است. با این توضیح که انجام بعضی از اعمال صرفاً از لحاظ اخلاقی ناپسند و مذموم است، در حالی که ارتکاب بعضی از اعمال علاوه بر مذمت اخلاقی، ممنوعیت قانونی و محکومیت را نیز در پی دارد و قانون قصد دارد از طریق اعمال مجازات، از جامعه در مقابل این اعمال محافظت نماید.

بنابراین وجه افتراق و مبنای شناسایی پول کثیف و خاکستری از یکدیگر را می توان در مبنای قانونی یا غیرقانونی بودن فعالیت مالی انجام شده جستجو نمود. بدین گونه که پول خاکستری ناشی از فعالیت های غیرقانونی و حتی قانونی با نیت مجرمانه حاصل می شود لیکن پول کثیف ناشی از یک فعالیت غیر قانونی (جرم اولیه) و با قصد مجرمانه (پولشویی) بدست می آید.

پول ملتهب: به نوعی پول اطلاق می شود که به لحاظ تغییرات سریع اقتصادی، اجتماعی و سیاسی از کشورها با سرعت نقل و انتقال بالا به ارزهای خارجی و یا صور دیگر کالاهای گرانبها نظیر سنگ ها و فلزات قیمتی و... تبدیل شده و به سمت مقاصد (مکان) امن روانه می گردد. این نوع پول معمولاً در قالب فرار سرمایه از طریق هر سه نوع پول تمیز، خاکستری و کثیف تعریف می شود.

۴-۱- مراحل پولشویی

۱. مرحله جایگذاری و قرارگیری: The placement stage
۲. مرحله لایه گذاری (پوشاندن و سرپوش نهادن): The layering stage
۳. مرحله یکپارچه سازی: The integration stage

مرحله اول: جایگذاری

جایگذاری مرحله ای است که در آن مجرمان عواید حاصل از جرم را با دور شدن از محل بدست آوردن آن، تبدیل آن از حالت اصلی و مصون ماندن از پیگیری مجریان قانون، وارد سیستم مالی کرده و سپس آن را به صورت دارایی های دیگر مثل حواله های پستی، چک های مسافرتی و سایر اوراق بهادار در می آورند. در این مرحله ممکن است که مجرمان برای تزریق عواید حاصل به سیستم مالی به مکان هایی که شک برانگیز نبوده و نظارت ضعیفی بر عملکرد آنها وجود دارد سفر نمایند.

از جمله روش هایی که در این مرحله مورد استفاده مجرمان قرار می گیرد شیوه ای است که در اصطلاح اسمورفینگ (تکثر سپرده گذاری) نامیده می شود با این توضیح که وجوه کلان، به مبلغ های کوچک که حساسیت برانگیز نیست تقسیم شده و در بانک های داخلی یا دیگر موسسات مالی رسمی و غیر رسمی سپرده گذاری می شود.

به طور کلی هر نوع داد و ستدی که دارای قابلیت انجام معاملات با نقدینگی بالا باشد می تواند در مرحله جایگذاری مورد استفاده قرار گیرد، این مرحله ضعیف ترین حلقه از زنجیره پولشویی است زیرا امکان کشف آن بسیار زیاد است مگر اینکه وقفه طولانی بین جمع آوری پول و داخل کردن آن به نظام بانکی ایجاد شود.

مرحله دوم: لایه گذاری

لایه گذاری مرحله دوم فرآیند پولشویی می باشد. هدف این مرحله مخفی کردن منشأ منافع حاصل یا مشروع جلوه دادن آن است. به این ترتیب که با ایجاد لایه های پیچیده مبادلات مالی و یا مجموعه ای از نقل و انتقالات متعدد، رد جرائم ارتكابی پنهان بماند و مجرمان بتوانند از منافع حاصله استفاده کنند. این مرحله با انجام عملیاتی مثل انتقال الکترونیکی وجوه از طریق شبکه الکترونیکی، انجام معاملات با کارگزاران سهام، کالا و انجام معاملات صوری، خروج منابع از کشور و... انجام می شود. شرکت های کاغذی (پوسته ای) نیز ابزاری مناسب در این مرحله می باشند چرا که در این شرکت ها با اتکاء به قوانین رازداری بانکی، از افشای اطلاعات مالکان شرکت خودداری می شود. به عبارت دیگر در این مرحله شستشو کننده با اتکاء به اصل راز داری بانک ها و محرمانه بودن رابطه وکیل و موکل به اختفای هویت خویش می پردازد و شبکه پیچیده ای از انتقالات مالی به وجود می آورد.

مرحله سوم: یکپارچه سازی

در این مرحله مجرمان سعی می کنند که ظاهری مشروع و قانونی برای عواید حاصله فراهم نمایند، به طوری که پول نامشروع حاصل از ارتكاب جرم با منابع مشروع مخلوط شده و به نحوی وارد جریان اصلی نظام اقتصادی می شود که دیگر هیچ ردی از خود باقی نگذارد. چنانچه مرحله لایه گذاری با موفقیت انجام شود؛ وجوه، شکل و ظاهر قانونی به خود می گیرند و تفاوت بین ثروت قانونی و غیر قانونی مشکل خواهد بود. در این مرحله، وجوه انباشته شده در لایه های مختلف، صرف خرید دارایی های قانونی می شود و با ورود به نظام رسمی مالی و اقتصادی با سایر دارایی ها در نظام اقتصادی همگون می شود.

۵-۱- روش های متداول پولشویی و مشاغل در معرض سوء استفاده

در بسیاری از کشورها، سیاستمداران، دولتمردان، بانکداران، حقوقدانان و حسابداران افرادی هستند که مورد توجه موضوع پولشویی قرار می گیرند و این امر باعث می شود جلوگیری از اقدامات مجرمانه دشوار و دچار خدشه شود تا جایی که در بعضی از کشورها به واسطه قدرت و نفوذ اینگونه افراد، مقوله مبارزه با پولشویی عملاً امری دشوار و غیرممکن می گردد.

مؤسسات مالی و بانک ها به واسطه ویژگی های خاص مورد توجه مرتکبین جرائم مالی و به ویژه پولشویان بوده و به واسطه همین ویژگی خاص توجه قانون گذاران را نیز به خود جلب نموده است.

پولشویان برای پنهان نمودن منشأ غیر قانونی درآمدها و دارایی‌های خود، ابتدا به سراغ نظام‌های مالی می‌روند تا از این طریق پول خود را وارد سیستم مالی نمایند. ولی به تدریج با ضابطه مند شدن سیستم‌های بانکی، روش‌های مورد استفاده پولشویان تنوع بیشتری یافته و اشکال پیچیده تری بخود گرفت به گونه ای که امروزه اغلب مشاغلی که به نوعی در حوزه مبادلات پولی فعال هستند مورد سوء استفاده پولشویان قرار می‌گیرند. مجرمان جهت پنهان سازی هویت مالک عواید ناشی از جرم، روش‌های مختلفی را در پیش می‌گیرند که این روش‌ها بر حسب مکان، امکانات و... می‌تواند متفاوت باشد.

در ادامه به شایع ترین روش‌هایی که پولشویان از آنها برای تطهیر پول استفاده می‌کنند و مشاغل عمده ای که تاکنون مورد استفاده آنان قرار گرفته اند می‌پردازیم.

خدمات و مشاغل در معرض خطر پولشویی

خدمات بانکی

خدمات بانکداری و عملیات پولی در بانکها، از مهم ترین حوزه‌های مرتبط با پولشویی است. اگر پولشویان توان به کارگیری خدمات و ابزارهای بانکی را داشته باشند در رسیدن به اهدافشان موفق خواهند بود. این خدمات در کشورهایی که نظام‌های نظارتی و کنترل ضعیفی دارند، مورد توجه پولشویان قرار می‌گیرد. لازم به ذکر است برای انجام عملیات پولشویی لزومی ندارد کل سیستم بانکی در اختیار فرد پولشو باشد.

به دلیل ماهیت فعالیت سیستم بانکی نظیر امکان سپرده گذاری مقادیر هنگفت پول نقد، این سیستم بستر مناسبی برای پولشویی و مخفی کردن منشأ جرم می‌باشد. در صورت عدم اجرای قوانین مبارزه با پولشویی و عدم نظارت دستگاه‌های نظارتی و مراجع ذیصلاح، این سیستم مطلوبیت بیشتری پیدا کرده و امکان ردیابی و شناسایی منابع وجوه دشوار خواهد شد.

همانگونه که گفته شد برای انجام عمل تطهیر پول نیازی به در اختیار گرفتن کل سیستم بانکی نمی‌باشد بلکه ابزارهای بانکی به تنهایی می‌توانند مورد استفاده پولشویان قرار گرفته و آنان را به اهداف خود برسانند.

استفاده از سیستم بانکی موازی (حواله)

با ضابطه مند شدن بانکها و نظارت بر روی آنها به منظور جلوگیری از پولشویی، سیستم انتقالات موازی و حواله مورد توجه پولشویان گرفته است. ارزانی، تسریع و تسهیل در انجام عملیات مدنظر و عدم نگهداری سابقه، از جمله مزایای این روش برای پولشویان می‌باشد. اطمینان و اعتماد متقابل طرف های چهارگانه حواله (حواله دهنده، حواله دار، مؤسسه یا شخصی که در مقصد طرف حواله دار است و در نهایت کسی که پول باید به دستش برسد) باعث تداوم این روش شده است. در این روش حواله دار و طرف وی با استفاده از حواله، وجوه بین خود را پایاپای کرده و پول دریافتی بدون نیاز به انتقال فیزیکی از شخص اول به چهارم می‌رسد.

شاید بتوان نظام مند شدن و سخت گیری های شبکه بانکی را دلیل اصلی مهاجرت پولشویان از نقل و انتقالات وجوه بانکی به این روش و دیگر بازارهای غیر رسمی نقل و انتقال پول میان پولشویان دانست.

خدمات بیمه ای

بخش بیمه از دیگر بخشهای جذاب برای پولشویی و تطهیر عواید حاصل از جرم است. بدین صورت که با خرید نقدی بیمه نامه به صورت مختلف (با استفاده از پول کثیف) و سپس تبدیل یا فروش آن و یا استفاده از منافع قرارداد بیمه ای، پول تطهیر شده از شرکت بیمه تحویل شخص پولشو می شود.

صرافی ها

صرافی ها از دیگر مشاغلی هستند که مورد سوء استفاده پولشویان قرار می گیرند. صرافی ها، مشاغلی هستند که بر اساس ضوابط خاص تأسیس شده و دارای مجوز از مقامات ذیصلاح کشور محل اقامت خود هستند. فعالیت عمده آنها شامل دو بخش می باشد. نخست، تبدیل ارزهای خارجی به یکدیگر و اخذ کارمزد در قبال آن، و دوم نقل و انتقال ارز، لذا همانگونه که پیشتر در خصوص مراحل پولشویی اشاره گردید جابه جایی و حرکت از ویژگی های پول کثیف به منظور تطهیر می باشد که با توجه به ذات فعالیت های مرتبط با شغل صرافی در نقل و انتقال سریع پول، این صنف در صورت عدم رعایت الزامات بستر مناسبی برای پولشویی بوده و از آسیب پذیری بالایی برای پولشویی برخوردار می باشد.

بازار طلا

به دلیل ماهیت طلا و برخورداری از اعتبار بین المللی به صورت کالای قابل مبادله در بازارهای رسمی و غیر رسمی جهانی، بی نام بودن و امکان تبدیل آن به شکل های مختلف از جمله کالا به کالا مورد توجه مجرمان بوده و از منابع رایج در پولشوئی در بازارهای مربوطه می باشد.

بازارهای اوراق بهادار

بازار اوراق بهادار به دلیل ماهیت فراملی، وجود نقدینگی زیاد، سرعت در انجام معاملات و عدم دقت و نظارت کافی در منشأ وجوه مشتری، مورد توجه پولشویان بوده است. در این بازارها، اوراقی که قیمت آنها از قیمت سهام، کالا، نرخ بهره یا ارز مشتق می شود (ابزارهای مشتق) زمینه مساعدی را برای پولشویی فراهم می کنند. عدم نظارت موثر، نحوه معامله این ابزارها و وجود واسطه های متعدد در این

بازار باعث می‌شود ارتباط دارندگان اصلی این اوراق و شرکت کنندگان جدید به سادگی قابل تشخیص نبوده و بستر مناسبی جهت جرم پولشویی در این بازارها فراهم گردد.

دفاتر اسناد رسمی

بازار مستغلات و معاملات غیرمنقول و حتی منقول بستر مناسبی را برای تحقق امر پولشویی فراهم می‌کند. پولشویان برای تبدیل عواید نقدی حاصل از فعالیت‌های مجرمانه خود به پول تمیز، از خدمات این دفاتر استفاده می‌نمایند به این صورت که با پول نقد در اختیار خود، املاک گران قیمتی را خریداری نموده و پس از فروش آنها مدعی این موضوع می‌شوند که وجوه حاصله از فروش اموال غیرمنقول به دست آمده است. این امر حساسیت و جایگاه نظارت موثر در این حیطه را مضاعف نموده و دفاتر اسناد رسمی به عنوان یکی از مشاغل حساس همواره مورد توجه مجرمین از یک سو و قانونگذاران از سوی دیگر می‌باشد.

خدمات مالی اینترنتی

با گسترش روزافزون اینترنت، بسیاری از موسسات مالی سعی دارند با استفاده از سیستم‌های جدید بانکداری بر بستر اینترنت، خدمات خود را به مشتریان ارائه نمایند. سهولت دسترسی، سرعت انجام معاملات و نامشخص بودن تماس بین مشتری و موسسه شرایط مناسبی را برای سوء استفاده پولشویان فراهم نموده است. پرداخت‌های الکترونیکی مستقیم، استفاده از کارت‌های هوشمند و پول الکترونیکی از جمله روش‌هایی است که در بانکداری نوین مورد توجه پولشویان قرار گرفته است.

وکلا، حسابداران و واسطه‌های مالی

وکلا، حسابداران و مستشاران مالی می‌توانند منبع مناسبی برای شست و شوی پول باشند. پولشویان از این افراد جهت تاسیس شرکت‌ها و بنگاه‌های هیات امنایی در قالب مدیران عامل یا اعضای هیات امناء استفاده می‌نمایند. علاوه بر این، استفاده از حساب مشتریان توسط پولشویان مسیر گردش پول را به طور کامل پنهان می‌نماید.

مؤسسه و بنگاه‌های خیریه

مؤسسات خیریه از جمله مؤسساتی هستند که در اکثر کشورها وجود دارند. این موسسه‌ها علاوه بر امکان جمع آوری کمک‌های مردمی در اماکن عمومی، از برخی حمایت‌های دولتی نظیر معافیت از پرداخت مالیات نیز برخوردارند. لذا به دلیل ضعف در نظارت این مؤسسات، پولشویان از آنها برای رسیدن به اهداف خود استفاده می‌نمایند.

عرضه کنندگان کالاهای گران قیمت

خرید کالاهای گران قیمت نظیر آثار هنری، عتیقه جات و... به دلیل فراهم آوردن امکان خرید نقدی، مورد توجه پولشویان می باشد زیرا به سادگی می توانند پول نقد هنگفت حاصل از جرم و جنایت خود را به کالای گران قیمت تبدیل نموده و منشأ آن را پنهان نمایند.

آژانس های مسافرتی و شرکت های حمل و نقل

فروش نقدی بلیط وسایل نقلیه بدون شناسایی مشتری، بستر مناسبی را برای پنهان کردن منشأ وجوه حاصل از جرایم فراهم می سازد.

در این روش، پولشویان با خرید بلیط مسافرتی و پس از آن استرداد بلیطها، پول را مورد شستشو قرار می دهند و پول بدست آمده را پول حاصل از استرداد بلیط تلقی می نمایند. در این روش عدم آشکار شدن هویت مشتری فرصت خوبی را برای شستشوی پول در اختیار مجرمان قرار می دهد.

شرکت های کاغذی و پوسته ای

شرکت کاغذی، شرکتی بوده که صرفاً بر روی کاغذ و اسناد و مدارک، تاسیس شده و فعالیتی در رابطه با موضوع ثبت شده آن انجام نشده و یا اینکه ثبت موضوع شرکت انجام گرفته، اما این امر، سرپوشی بر فعالیت های مجرمانه مؤسسين شرکت یا وسیله ای برای پنهان کردن هویت واقعی آنها است و به این ترتیب، آنچه بر روی کاغذ و اسناد، ثبت شده، کاملاً متفاوت از واقعیت می باشد. فرار مالیاتی و پول شویی، از اصلی ترین اهداف تأسیس شرکت صوری محسوب می گردد.

بانکداری اختصاصی

بانکداری اختصاصی به طیف وسیعی از خدمات مالی و غیرمالی با کیفیت بالا برای مشتریان ثروتمند و افراد خانواده آن ها اطلاق می شود. در برخی از کشورها، اشخاص موجه سیاسی با سوء استفاده از پست های سازمانی رسمی خود، عواید حاصل شده از جرم و اختلاس و قانون شکنی خود و بستگانشان را برای اجرای عملیات پولشویی به خارج از کشور ارسال می نمایند.

بانکداری کارگزاری

بانک کارگزار بانکی است که به بانک دیگر خدماتی از قبیل افتتاح حساب با بهره، مدیریت نقدینگی و... ارائه می‌دهد. در این سیستم بانکداری به دلیل وجود ارتباط غیرمستقیم بین افراد و بانک کارگزار، بدون شناسایی هویت اشخاص یا نهادهای مالی و با اعتماد به اطلاعات ارائه شده از سوی بانک مسئول، خدمات ارائه می‌شود.

مراکز قمار

مراکز قمار و کازینوها نیز جذابیت زیادی را برای استفاده پولشویان فراهم می‌کند زیرا در آنها وجوه نقد تبدیل به چک بانکی می‌شود و به این صورت که پولشویان پس از خرید ژتون به وسیله پول نقد و سپس استرداد آن، به جای دریافت چک در مرکزی که ژتون‌ها خریداری شده اند به کشور دیگری که قمارخانه در آن دارای شعبه می‌باشد، مسافرت و مبلغ را در آنجا به صورت چک دریافت می‌نمایند. در روش دیگر نیز پولشو با شرط بندی در مسابقات ورزشی، پول کثیف حاصل از جرم را وارد چرخه شرط بندی نموده و در نهایت پول حاصله را به صورت چک از مرکز شرط بندی دریافت می‌کند. گاهی نیز پولشویان از طریق اینترنت و قماربازی اینترنتی برای ارتکاب جرم پولشویی از آن استفاده می‌نمایند.

خرید و فروش املاک

از دیگر موارد مورد استفاده پولشویان، استفاده از بازار خرید و فروش املاک می‌باشد. بدین صورت که عواید نامشروع در حوزه املاک، اموال غیرمنقول و مراکز تفریحی به ظاهر قانونی و یا خرید و فروش املاک و اموال با نام‌های ساختگی سرمایه گذاری می‌شود.

۲- گونه شناسی عمومی پول شویی

گونه شناسی پولشویی به لحاظ محل وقوع جرم:

پدیده پولشویی به مرزهای یک کشور محدود نمی‌شود و تنها درآمد حاصل از فعالیت‌های مجرمانه انجام شده در حیطه جغرافیایی یک کشور را در بر نمی‌گیرد بلکه ممکن است، عواید به دست آمده از فعالیت‌های مجرمانه ای که در دیگر نقاط واقع شده است، به یک کشور منتقل و در آنجا تطهیر شود. لذا از بعد منطقه ای می‌توان پولشویی را به انواع زیر تقسیم نمود:

۱-۲ - پولشویی درونی: در صورتیکه جرم منشأ در داخل یک کشور واقع شود و پولشویی عواید حاصل از آن نیز در همان کشور صورت پذیرد پولشویی درونی اتفاق افتاده است.

۲-۲- پولشویی بیرونی: چنانچه جرم منشأ در خارج از یک کشور و پولشویی عواید حاصل از آن نیز در خارج از کشور صورت پذیرد آن را پولشویی بیرونی می‌نامند.

۲-۳- پولشویی وارداتی: چنانچه جرم منشأ در خارج از کشور رخ دهد و پولشویی عواید حاصل از آن در داخل کشور صورت پذیرد آن را پولشویی وارداتی می‌نامند، زیرا وجوه کثیف ناشی از جرم، از سایر نقاط جهان وارد یک کشور شده و در داخل آن کشور عمل پولشویی روی آن صورت گرفته است.

۲-۴- پولشویی صادراتی: چنانچه جرم منشأ در داخل کشور اتفاق بیفتد و عواید حاصل از آن در خارج از کشور مورد پولشویی قرار گیرد آن را پولشویی صادراتی می‌نامند زیرا عواید نامشروع از داخل یک کشور به خارج آن صادر شده و عملیات تطهیر صورت می‌پذیرد.

۳- جرائم مالی و سازمان یافته

جرم سازمان یافته عبارت است از یکسری فعالیت‌های غیرقانونی که توسط گروه‌هایی با اهداف مشترک و همکاری‌های مستقل و وابسته به یک قدرت مرکزی، اعمال مجرمانه‌ای را در راستای رسیدن به تحصیل سود و منافع مادی انجام می‌دهند. در کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه جرائم سازمان یافته و فراملی مصوب سال ۲۰۰۰، مشهور به کنوانسیون پالمو^۱، جرائم سازمان یافته به جرائم شدید یا جرائم خاص پیش بینی شده در کنوانسیون اطلاق می‌شود که توسط گروهی متشکل از سه نفر یا بیشتر و با هدف تحصیل مستقیم یا غیرمستقیم منفعت مالی یا مادی ارتکاب می‌یابد.

سازمان یافته بودن جرم، مشکل تعقیب مجرمین را به دنبال می‌آورد. مجرمینی که انفرادی عمل می‌کنند با پیگیری‌های پلیسی و قضایی دستگیر می‌شوند ولی در جرم سازمان یافته مسئولین غالباً با سازمانی گسترده، مجهز و شبکه‌ای روبرو هستند که از رده‌های مختلف از عاملین ساده، افراد واسطه ماهر تا افراد تحصیل کرده و متخصص را در برمی‌گیرد.

۴- سازمان ها و نهادهای بین المللی متولی مبارزه با پولشویی

۴-۱- گروه ویژه اقدام مالی (FATF)

گروه اقدام مالی (FATF) در سال ۱۹۸۹ از سوی کشورهای گروه (۷)^۲ شکل گرفت و یک سازمان بین‌الدولی است که هدفش توسعه و پیشرفت واکنش بین‌المللی نسبت به مسئله پولشویی است. در اکتبر ۲۰۰۱، گروه اقدام مالی مأموریت خود را گسترش داد و شامل مبارزه با تروریسم نیز ساخت. گروه اقدام مالی یک مجموعه سیاستگذار است

^۱ Palermo Convention

^۲ The group of seven: شامل: آلمان، فرانسه، ایتالیا، ژاپن، بریتانیا، ایالات متحده آمریکا و کانادا

که کارشناسان حقوقی، مالی و ضابطان قانون را در کنار هم قرار می‌دهد تا در قوانین و مقررات کشورها اصلاحات لازم پدید آید. در حال حاضر، ۳۷ حوزه قضایی (کشور و سرزمین) و ۲ سازمان منطقه ای عضو گروه اقدام مالی هستند. این ۳۹ عضو هسته تلاش‌های جهانی مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم را تشکیل می‌دهند.

FATF به منظور استانداردسازی سیاست‌ها در حوزه مبارزه با پولشویی و نیز با توجه به اختلافاتی که در قوانین داخلی کشورها وجود دارد اقدام به تعریف این سیاستها در قالب توصیه نامه نموده است. این توصیه نامه اولین بار در سال ۱۹۹۰ توسط این نهاد و در قالب چهل توصیه به‌عنوان اولین قدم برای مبارزه با سوء استفاده از دستگاه‌های مالی توسط مجرمان مواد مخدر تهیه شده است. در سال ۱۹۹۶، توصیه‌ها برای اولین بار مورد بازنگری قرار گرفت تا روندها و فنون پولشویی در حال تحول را منعکس کند و دامنه آنها را فراتر از پولشویی مواد مخدرگسترش دهد. در اکتبر ۲۰۰۱، FATF مأموریت خود را برای رسیدگی به موضوع تأمین بودجه اقدامات تروریستی گسترش داد و گام مهمی را در ایجاد هشت توصیه ویژه (بعدهاً به ۹ مورد) برای مبارزه با تأمین مالی تروریسم برداشت. توصیه‌های FATF برای بار دوم در سال ۲۰۰۳ تجدید نظر و توصیه‌های اصلی به همراه توصیه‌های ویژه، توسط بیش از ۱۸۰ کشور تأیید شده است و به‌عنوان استاندارد بین‌المللی مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم در سطح جهانی شناخته شده است.

۲-۴- صندوق بین‌المللی پول (IMF)

یکی از شناخته شده‌ترین موسسات وابسته به سازمان ملل متحد و تنها سازمان بین‌المللی است که با کلیه کشورها در ارتباط بوده و مسئولیت تنظیم و ثبات و نظارت سیستم پولی، مالی بین‌المللی را برعهده دارد. تعداد کشورهای عضو بانک جهانی را که در بدو تأسیس اندک بود اکنون به ۱۸۱ عضو رسیده است.

۴-۳- بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه (IBRD^۳)

بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه با وجود اینکه یکی از آژانسهای تخصصی سازمان ملل متحد است ولی تشکیلات، سازمانی مستقل از سازمان ملل متحد دارد و همچنین نحوه اداره آن نیز کاملاً مستقل از سازمان ملل متحد است. این بانک مانند صندوق بین‌المللی پول دارای تعدادی عضو است. هم‌چنین ارکان بانک متشکل از هیأت نمایندگان، هیأت مدیره و ... می‌باشد.

هدف اصلی بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه پرداخت وام است آن هم برای اجرای طرحهای عمرانی یا بازسازی که جنبه تولیدی داشته باشد. برای اولین بار بانک مذکور در سال ۱۹۷۴ به منظور ترمیم خرابی های جنگ دوم جهانی وام هایی به ارزش تقریباً نیم میلیارد دلار (۴۹۷ میلیون دلار) به کشورهای اروپای غربی پرداخت کرد.

۴-۴- بانک جهانی (WORLD BANK)

^۳ International Bank for Reconstruction and Development

بانک جهانی یک بانک معمولی نیست و از دو مؤسسه توسعه‌ای تشکیل شده است. بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه^۴ (IBRD) و مؤسسه بین‌المللی توسعه^۵ (IDA)، هر دوی این مؤسسات نقشی متفاوت ولی حمایت کننده در مأموریت بانک جهانی برای کاهش فقر و بهبود سطح استانداردهای زندگی، ایفا می‌کنند. سازمان‌های فوق به صورت مشترک برای کشورهای در حال توسعه وام‌های کم بهره، اعتبار بدون بهره و تأمین اعتبار می‌کنند.

۴-۵- سازمان تجارت جهانی World Trade Organization

یک سازمان بین‌المللی است؛ که قوانین جهانی تجارت را تنظیم و اختلافات بین اعضا را حل و فصل می‌کند، با گسترش روند جهانی شدن، ضرورت کشورها برای فراهم آوری زمینه‌های رشد تجارت و توسعه اقتصاد بیشتر شده و پیوستن کشورها به سازمان تجارت جهانی از ضرورت‌های مبرم در روند جهانی شدن به حساب می‌آید. سازمان تجارت جهانی در سال ۱۹۹۵ برای گسترش تجارت بین‌المللی به وجود آمد، دفتر مرکزی این سازمان در ژنو واقع است، تا مارس ۲۰۱۳، ۱۵۹ کشور عضو این سازمان شده‌اند.

۴-۶- گروه اگمونت^۶

گروه اگمونت یک اتحادیه بین‌المللی متشکل از ۱۶۶ واحد اطلاعاتی مالی^۷ کشورهای مختلف جهان است که در سال ۱۹۹۵ در بروکسل در کاخ اگمونت به منظور هماهنگی بیشتر بین واحدهای مسئول مبارزه با پولشویی و مقابله با تأمین مالی تروریسم شکل گرفت و دبیرخانه این نهاد از سال ۲۰۰۷ در کانادا می‌باشد. این اتحادیه در عمل واحد اطلاعات مالی کشورهای عضو را نمایندگی و پشتیبانی می‌کند و اقدامات مختلفی را برای تقویت ظرفیت آنها برای انجام وظایف خود در مقیاس ملی و بین‌المللی انجام می‌دهد. گروه اگمونت بستری برای تبادل ایمن اطلاعات مالی برای مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم است. اهمیت این گروه در آن است که مرکز اطلاعات ملی کشورها نقش ویژه‌ای در شکل دادن به اقدامات ملی و همکاری بین‌المللی برای مقابله با تأمین مالی تروریسم دارند. در این گروه اطلاعات مالی و تجربه کشورها در سطح ملی و بین‌المللی در راستای اجرای توصیه‌های گروه ویژه اقدام مالی به منظور مقابله با پولشویی و تأمین مالی تروریسم به اشتراک گذاشته می‌شود. در واقع این گروه، بازوی اجرایی تخصصی برای مقابله با پولشویی و حامیان مالی تروریسم در جهان است.

۴-۷- کمیته بال (BASEL) نای مفاهیم بال

^۴ International Bank for Reconstruction and Development

^۵ International Development Association

^۶ Egmont Group

^۷ رج. به بخش یازدهم در خصوص معرفی مرکز اطلاعات مالی

یکی از مراجع بسیار مهم و فعال در عرصه بانکداری، کمیته نظارت بانکی بازل است. این کمیته که در سال ۱۹۷۵ میلادی و توسط رؤسای کل بانک‌های مرکزی کشورهای گروه (۱۰) پایه‌گذاری شد، متخصصینی از کشورهای مختلف و پیشرو در صنعت بانکداری را گرد هم آورده تا با استفاده از تجارب و تخصص ایشان، رهنمودهای مفیدی را برای حفظ سلامت و کارایی نظام‌های پولی در سرتاسر جهان پیشنهاد نمایند. در حال حاضر، این کمیته که در شهر بال سوئیس مستقر است به مهمترین مرجع تخصصی در زمینه نظارت بانکی تبدیل شده و استانداردها، رهنمودها و پیشنهادهای منتشره از سوی آن، بر طراحی الگوهای نظارتی و تدوین بسیاری از مقررات و الزامات احتیاطی در کشورهای مختلف سایه افکنده است. یکی از مهمترین اسنادی که از سوی این کمیته به رشته تحریر درآمده است اصول اساسی برای نظارت بانکی مؤثر می‌باشد که مشتمل بر ۲۵ اصل است و رهنمودهای بسیار مهمی برای نظارت بر حوزه بانکداری را ارائه می‌دهد.

۵- آثار و تبعات جرم پولشویی

عمده اثرات زیانبار پدیده پولشویی را می‌توان آلودگی و بی‌ثباتی بازارهای مالی و بی‌اعتباری کشورها در عرصه‌های بین‌المللی ذکر نمود که در نتیجه آن، ارکان و بنیان‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی به خطر می‌افتد.

۵-۱- آثار اقتصادی پولشویی:

پدیده پولشویی، آثار زیانبار اقتصادی زیادی را در پی خواهد داشت که از آن جمله می‌توان به بی‌ثباتی در اقتصاد، کاهش درآمد دولت، افزایش هزینه‌های دولت، کاهش کنترل دولت بر سیاست‌های اقتصادی، خروج سرمایه از کشور، تضعیف امنیت اقتصادی، تضعیف بخش خصوصی، ایجاد موانع برای خصوصی سازی، تضعیف یکپارچگی و تمامیت بازارهای مالی، تأثیر منفی بر نرخ بهره و ارز، افزایش ریسک اعتباری و احتمال لطمه در بعضی بازارها اشاره کرد. در ادامه به توضیح برخی از این اثرات زیانبار خواهیم پرداخت.

بی‌ثباتی در اقتصاد و بی‌اعتماد شدن مردم به نظام مالی

هدف اصلی اشخاصی که اقدام به پولشویی می‌کنند، نگهداری اصل عواید حاصل از جرم است و به دنبال سود حاصل از سرمایه‌گذاری آن نمی‌باشند. بنابراین وجوه آنان در فعالیت‌هایی که برای کشور سودآور است و یا در درازمدت به بازدهی می‌رسند سرمایه‌گذاری نمی‌شود و سرمایه‌گذاری آنها تنها برای گم کردن رد وجوه غیرقانونی صورت می‌گیرد. به عبارت دیگر پولشویان کشور را جایگاهی برای شستشوی وجوه کثیف خود می‌دانند تا پس از تطهیر، به سرعت آن را از بخش سرمایه‌گذاری کشور خارج سازند و این امر خسارت جبران ناپذیری به بخش‌های یاد شده و در نهایت کل اقتصاد، وارد می‌کند.

کاهش درآمد دولت

زیانبارترین اثری که پولشویی بر درآمد دولت می‌گذارد، فرار پولشویان از مالیات و لطمه غیرمستقیم به اشخاصی است که مالیات خود را پرداخت می‌نمایند. این امر موجب اختلال در جمع آوری مالیات شده و منجر به کاهش درآمد دولت می‌شود.

افزایش هزینه‌های دولت

هزینه‌های مربوط به ایجاد امنیت در مرزهای کشور، مبارزه با قاچاق کالا، مبارزه با آثار زیانبار و تخریبی مواد مخدر، بازپروری و درمان معتادان، هزینه‌های دولتی مربوط به محاکم و دادگاههای رسیدگی کننده به این جرائم، جنبه‌های کیفری و زندانها و... از جمله هزینه‌های دولتی است که پولشویی مسبب اصلی افزایش آنها است.

کاهش کنترل دولت بر سیاست‌های اقتصادی

طبق تخمین‌های برآورد شده، پولشویی سالانه حجمی معادل چند درصد از تولیدات ناخالص داخلی است که این مسأله در آمار تولید ناخالص داخلی ثبت نمی‌شود لذا این امر باعث کاهش قدرت و کنترل دولت بر سیاست‌های اقتصادی کشور، ایجاد مشکل در دستیابی به برنامه ریزی صحیح و کارا در امر اقتصاد، تحلیل و سیاستگذاری‌های کلان اقتصادی خواهد شد.

تغییر جهت سرمایه‌گذاری‌ها و خروج سرمایه از کشور

در پولشویی، سرمایه‌گذاری دراز مدت صورت نمی‌گیرد بلکه سرمایه‌گذاری‌ها عمدتاً کوتاه مدت بوده و این مسأله باعث اختلال در برنامه ریزی دراز مدت کشورها و اقتصاد کلان شده و صدمات غیرقابل جبرانی بر اقتصاد کشور وارد خواهد کرد.

افزون بر این پولشویان پس از تطهیر پول و سرمایه حاصل از جرم خود در یک کشور، آن را در کشورهای توسعه یافته سرمایه‌گذاری می‌کنند که این امر موجبات فرار سرمایه از کشور را فراهم می‌کند.

تضعیف امنیت اقتصادی

جرم، جنایت و فعالیت‌های مجرمانه باعث کاهش امنیت در فضای اقتصادی و فعالیت‌های پربازده می‌شود. با توجه به این که سرمایه‌گذاری طالب محیط امن و حفظ حقوق اشخاص است و حفظ مالکیت اشخاص و ضمانت در اجرای قراردادها جزء اصول اولیه این امنیت به شمار می‌رود لذا قوانین مبارزه با پولشویی ضمن ایجاد شرایط نامساعد برای مجرمان، باعث جلوگیری از تمیز کردن پول ناشی از جرم در کشور و انتقال آن به دیگر نقاط جهان می‌شود.

تضعیف بخش خصوصی

مجرمان برای پنهان کردن و قانونی جلوه دادن عواید حاصل از جرم خود، با استفاده از برخی از شرکتها ضمن ادغام این وجوه با وجوه قانونی، ظاهری موجه به سرمایه خود می‌دهند، از سوی دیگر این شرکتها به دلیل دستیابی به عواید غیر قانونی هنگفت می‌توانند قیمت محصولات و خدمات قانونی خود را کاهش داده و آن را وارد بازار کنند که این قیمت گاهی از هزینه تولید نیز کمتر شده و باعث ایجاد اختلال در فضای رقابت قانونی شده و شرکتهایی که با سرمایه قانونی خود در حال فعالیت هستند را دچار چالش کرده و در نتیجه باعث تضعیف بخش خصوصی خواهند شد.

ایجاد موانعی برای خصوصی سازی

دولتها باید هوشیاری لازم را داشته باشند زیرا در صورت عدم پیاده سازی خصوصی سازی بر مبنای اصول دقیق و هدفمند، ممکن است ابزار لازم را در اختیار پولشویان برای خرید شرکت‌های دولتی قرار دهند چرا که آنها با توجه به سرمایه هنگفت خود توان مالی بیشتری داشته و از طریق خرید شرکتها و مؤسساتی که آنها را به هدف نزدیک می‌کند (مانند بانک) فعالیت‌های غیرقانونی خود را گسترش می‌دهند.

تضعیف یکپارچگی و تمامیت بازارهای مالی

ورود مبالغ سنگین به بازارهای مالی منجر به ایجاد تقاضای کاذب سهام برخی از شرکتها و خروج این بازارها از سیر طبیعی خود می‌شود. این امر باعث برهم خوردن تعادل شده و موج ناآرامی را در این بازارها ایجاد می‌کند به گونه‌ای که عملکرد بنگاه‌ها ملاک ارزش سهام نبوده و برخی از سهامداران را با کاهش یا افزایش بی‌دلیل سهام مواجه می‌کند.

اختلال در برخی از بازارها

کشورهایی که دارای تعاملات مالی در سطح بین‌المللی هستند بیشتر از دیگر کشورها در معرض خطر پولشویی بوده و دائماً شاهد بروز شوک قیمت در بازارهای خود می‌باشند.

۵-۲- آثار اجتماعی پولشویی

از دیگر آثار مخرب پولشویی می‌توان به آثار اجتماعی آن نظیر تخریب هنجارهای اجتماعی و اخلاقیات و تضعیف نهادهای مردمی اشاره کرد. به دلیل حیاتی بودن نقش پولشویی در جرائم، امکان بسط فعالیت‌های غیرقانونی و نامشروع برای مجرمان توسط این فرآیند وجود دارد که این مسأله صدمات غیرقابل جبرانی را بر بدنه اجتماع وارد خواهد کرد.

۵-۳- خدشه‌دار شدن حیثیت بین‌المللی کشور

از دیگر آثار سوء پولشویی، خدشه دار شدن وجهه بین‌المللی کشور می‌باشد. بدیهی است کشورهایی که بهشت پولشویان به شمار می‌آیند و ضوابط و قوانین مقابله با پولشویی و فساد در آنها به خوبی اجرا نمی‌شود، در

مجامع بین‌المللی از اعتبار کمی برخوردار بوده و این امر باعث اختلال در اعتبار آن کشور شده و مانع از سرمایه‌گذاری مطلوب دیگر کشورها و ایجاد فضای سالم رقابت برای آن کشور در سطح بین‌المللی خواهد شد.

۴-۵- آثار سیاسی پولشویی

پولشویی در کوتاه مدت مشروعیت سیاسی و در دراز مدت توسعه سیاسی را با مشکل مواجه می‌سازد و این امر به مرور زمان منجر به سلب اعتماد مردم نسبت به دولتشان خواهد شد به گونه‌ای که افراد تصور می‌کنند حکومت خود، به وجود آورنده این فضای نامطلوب بوده و جو بی‌اعتمادی، عقب‌نشینی و بی‌تفاوتی سیاسی بر جامعه حاکم خواهد شد. بر همین اساس حس مشارکت و منفعت عمومی برای اجرای کارهای سیاسی رو به افول می‌گذارد.

۵-۵- ایجاد انگیزه برای ارتکاب جرایم منشأ

به دنبال به دست آمدن ثروت نامشروع، مجرمان تلاش می‌کنند بتوانند از آن استفاده کنند. مسأله‌ای که در این میان حائز اهمیت است این است که در صورت عدم کنترل این افراد و بدون گرفتن شدن آنان در چنگال قانون، انگیزه بیشتری برای ارتکاب جرم و جنایت در این افراد ایجاد می‌شود. در حقیقت در صورت مخفی ماندن مجرمان و جرائم آنها از دید ضابطان قضایی و با ایجاد ظاهر قانونی به اموال غیر قانونی، انگیزه برای ارتکاب جرم منشأ تقویت خواهد شد.

۶- مقابله با تامین مالی تروریسم

۶-۱- تعریف تامین مالی تروریسم

امروزه مقابله با تروریسم یکی از دغدغه‌های اصلی جامعه جهانی است. از این رو راهکارهای مختلف سیاسی، نظامی و حقوقی در این زمینه طراحی و اجرا می‌شود. یکی از راهکارهای مورد توجه که در اسناد بین‌المللی نمود زیادی پیدا کرده، مقابله با تامین مالی تروریسم است. در بیشتر اسناد بین‌المللی این عنوان همراه با پولشویی مورد بحث قرار می‌گیرد، چرا که به اعتقاد صاحب‌نظران شباهت زیادی بین این دو عنوان وجود دارد. این رویکرد تا زمانی که عمده منابع مالی از طریق حمایت‌های مالی ثروتمندان و دولت‌ها تأمین می‌شد، کارآمد بود، ولی امروزه با تحولات رخ داده در گروه‌های تروریستی نمی‌توان صرفاً با تدابیر اتخاذ شده در پولشویی به جنگ منابع مالی تروریست‌ها رفت. گروه‌های تروریستی امروزه بیشتر منابع مالی خود را از سرزمین‌های تحت اشغال، تجارت و ارتکاب جرایم سازمان‌یافته به دست می‌آورند. به عبارتی می‌توان گفت امروزه جهان با اقتصاد تروریسم مواجه است. بر این اساس برای طراحی نظام کارآمد مقابله با تامین مالی تروریسم باید علاوه بر استفاده از تدابیر مقابله با پولشویی به تدابیر توصیه شده در اسناد مربوط به جنایات سازمان‌یافته نیز توجه کرد. مقابله با تامین مالی تروریسم تلاش جامعی است که در جامعه جهانی برای مقابله با تروریسم صورت می‌پذیرد.

تروریسم، به کارگیری خشونت برای ایجاد جو ترس در یک گروه یا عموم مردم است که از پی انجام آن هدفی سیاسی یا ایدئولوژیک دنبال می‌شود. منابعی که برای اهداف تروریستی بکار می‌روند ممکن است از منابع خیریه، کسب و کار مشروع، فعالیت‌های غیرقانونی یا ترکیبی از آنها سرچشمه گرفته باشد. به هر حال هدف مخفی نگهداشتن منشأ مشروع و یا غیرمشروع منابع مالی جهت عملیات تروریستی است، زیرا اگر منشأ مخفی بماند، امکان استفاده از همان منبع برای فعالیت‌های بعدی فراهم می‌شود و فعالیت تروریست‌ها بدون پیگیری ادامه می‌یابد.

تأمین مالی تروریسم به فعالیت‌هایی که حمایت مالی برای افراد یا گروه‌های تروریستی فراهم می‌کند اطلاق می‌شود. تأمین مالی تروریسم برای نخستین بار پس از حملات ۱۱ سپتامبر در سال ۲۰۰۱ میلادی در نیویورک مورد توجه جدی جامعه جهانی قرار گرفت و قطعنامه ۱۳۷۳ شورای امنیت ملی سازمان ملل به سرعت پس از این حملات صادر شد. گروه ویژه اقدام مالی (FATF) پس از این حملات در کنار توجه به پولشویی، تأمین مالی تروریسم را نیز در برنامه خود قرار داد و توصیه‌هایی را با موضوع جلوگیری از این عملیات در توصیه‌های چهل‌گانه خود ادغام نمود.

۲-۶- تفاوت تأمین مالی تروریسم و جرم پولشویی

۱- هدف پولشویان پنهان کردن منشأ مالی آن و کسب هرچه بیشتر درآمد است، در حالی که تأمین مالی تروریسم، مقاصد مالی و سودآور ندارد.

۲- منشأ منابع مالی در پولشویی از طریق فعالیت‌های غیرقانونی نظیر قاچاق، اختلاس و غیره است در حالی که برای ارتکاب فعالیت‌های تروریستی، علاوه بر فعالیت‌های غیرقانونی می‌توان از فعالیت‌های قانونی نظیر خیریه‌ها استفاده نمود.

۳-۶- کنوانسیون بین‌المللی برای جلوگیری از تأمین مالی تروریسم

سازمان ملل در سال ۱۹۹۹، کنوانسیون بین‌المللی برای جلوگیری از تأمین مالی تروریسم را پذیرفت. این کنوانسیون از کشورهای تصویب کننده می‌خواهد که تروریسم، سازمان‌های تروریستی و عملیات تروریست‌ها را جرم‌انگاری کنند. به موجب این کنوانسیون، تهیه و جمع‌آوری منابع مالی، قصد به کارگیری آن منابع برای مقاصد تروریستی و علم به اینکه منابع برای انجام هر یک از عملیاتی خرابکارانه که در سایر کنوانسیون‌های ضمیمه به این کنوانسیون تشریح شده استفاده شود، غیرقانونی است. به موجب بند اول ماده (۳) کنوانسیون تأمین مالی تروریسم چنین تعریف شده است: ارائه یا جمع‌آوری وجوه، به هر وسیله، به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم و به‌طور عمد، به قصد یا با علم به این که به‌طور کلی یا جزئی، صرف اجرای اعمال تروریستی گردد.

لازم به توضیح است متن کامل قانون مبارزه با تروریسم در بخش ضمائم جهت مطالعه موجود می‌باشد.

۷- نگاه اجمالی به شکل‌گیری قانون مبارزه با پولشویی (با آخرین اصلاحات قانون و الحاقات)

صرف نظر از قدمت و تاریخچه پولشویی و اقدامات قانونی و تقنینی صورت گرفته در مبارزه با آن، اصول و ادبیات موضوعه در حوزه مبارزه با پولشویی قریب به دو دهه وارد فرهنگ و قانون ایران شده است. در راستای همسویی و هم افزایی در عرصه بین الملل و همچنین پوشش نیازهای قانونی در مبارزه با فساد مالی، پولشویی و تامین مالی تروریسم تلاش ها در حوزه قانون گذاری و تقنینی در سال ۱۳۸۶ شمسی با تصویب و ابلاغ قانون مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم تبلور یافت. قانون مذکور با رویکرد جرم انگاری در حوزه قانون تجارت مشتمل بر باید ها و نبایدها و الزاماتی که نیاز جامعه را در این حوزه برآورد می ساخت تصویب گردید لیکن پس از مدت کوتاهی (قریب به یک دهه) ایرادات و نارسایی های محسوس، قانونگذار را مجاب به بازنگری و اصلاح قانون نمود فلذا قانون مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم با اصلاحاتی هر چند جزئی، آثار و پیامدهای عظیمی را به دنبال داشت و رویکرد و ادبیات جدیدی را در این حوزه وارد فرهنگ و ادبیات قانونی کشور نمود. این قانون در سال ۱۳۹۷ پس از کشمکش بسیار میان مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان نهایتاً با مداخله مجمع تشخیص مصلحت نظام تصویب و ابلاغ گردید. از مهمترین تحولات صورت گرفته در قانون مذکور که متن کامل آن در ادامه آورده شده است تغییر رویکرد قانون گذار در احصاء جرم منشأ از قانون تجارت و احاله آن به ماده (۲) قانون مجازات اسلامی است که با این اقدام دامنه شمول جرایم منشأ به نحو چشم گیری گسترش یافت. ضمن اینکه تخلفات صورت گرفته در قانون قاچاق کالا و ارز که پیشتر تحت عنوان تخلف از سوی اشخاص مشمول قابل پیگیری بود در این قانون تحت عنوان جرم منشأ جرم انگاری گردید. شایان ذکر است علاوه بر تغییرات عنوان شده در نظر گرفتن برخی مجازات ها و مسئولیت ها به رغم اصول کلی حقوقی نظیر آنچه که در تبصره (۳) ماده (۴) و تبصره ماده (۷) مشهود است از دیگر آثار اصلاح قانون مزبور بود.

قانون اصلاح قانون مبارزه با پولشویی

ماده ۱ - اصطلاحات مندرج در این قانون در معانی مشروح زیر به کار می رود:

- الف - جرم منشأ: هر رفتاری است که مطابق ماده (۲) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ جرم محسوب شود. از منظر این قانون تخلفات مذکور در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز با اصلاحات بعدی جرم محسوب می شود.
- ب- مال: هر نوع دارایی اعم از مادی یا غیرمادی، منقول یا غیرمنقول، مشروع یا غیرمشروع و هر نوع منفعت یا امتیاز مالی و همچنین کلیه اسناد مبین حق اعم از کاغذی یا الکترونیکی نظیر اسناد تجاری، سهام یا اوراق بهادار.
- پ - مال حاصل از جرم: هر مالی که به طور مستقیم یا غیرمستقیم از جرم منشأ به دست آید از قبیل مالی که از جرائم اقتصادی و جرم تامین مالی تروریسم حاصل می شود.

همچنین، مال موضوع جرم یا مالی که برای ارتکاب جرم اختصاص داده شده است در حکم مال به دست آمده از جرم است.

ت- اشخاص مشمول: اشخاص مذکور در مواد (۵) و (۶) این قانون.

پ- مشاغل غیرمالی: مشاغلی که شاغلین آن معاملات زیادی را به صورت نقدی انجام داده و از نظر پولشویی در معرض خطر قرار دارند از قبیل پیش فروش کنندگان مسکن یا خودرو، تلافروشان، صرافان، فروشندگان خودرو، فرش‌های قیمتی، فروشندگان عتیقه‌جات و هر نوع محصول گران‌قیمت.

ث- خدمات پایه: خدماتی است که طبق مقررات مربوطه، پیش‌نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط اشخاص مشمول می‌باشد و پس از آن ارباب رجوع به منظور اخذ خدمات مکرر و متمادی به اشخاص مشمول مراجعه می‌کنند.

چ - معاملات و عملیات مشکوک:

- ۱- معاملات و عملیات مشکوک شامل هر نوع معامله، دریافت یا پرداخت مال اعم از فیزیکی یا الکترونیکی یا شروع به آنها است که براساس قرائن و اوضاع و احوالی مانند موارد زیر ظن وقوع جرم را ایجاد کند:
- ۲- معاملات و عملیات مالی مربوط به ارباب رجوع که بیش از سطح فعالیت مورد انتظار وی باشد.
- ۳- کشف جعل، اظهار کذب یا گزارش خلاف واقع از سوی مراجعان قبل یا بعد از آنکه معامله یا عملیات مالی صورت گیرد و نیز در زمان اخذ خدمات پایه.
- ۴- معاملات یا عملیات مالی که به هر ترتیب مشخص شود صوری یا ظاهری بوده و مالک شخص دیگری است.
- ۵- معاملات یا عملیات مالی بیش از سقف مقرر در آیین نامه اجرائی این قانون هرچند مراجعان قبل یا حین معامله یا عملیات مزبور از انجام آن انصراف داده یا بعد از انجام آن بدون دلیل منطقی نسبت به فسخ قرارداد اقدام نمایند.

ماده ۲ - پولشویی عبارت است از:

- الف - تحصیل، تملک، نگهداری یا استفاده از عواید حاصل از ارتکاب جرائم با علم به منشأ مجرمانه آن.
- ب - تبدیل، مبادله یا انتقال عوایدی به منظور پنهان یا کتمان کردن منشأ مجرمانه آن با علم به اینکه به طور مستقیم یا غیرمستقیم از ارتکاب جرم به دست آمده یا کمک به مرتکب جرم منشأ به نحوی که وی مشمول آثار و تبعات قانونی ارتکاب آن جرم نشود.
- پ - پنهان یا کتمان کردن منشأ، منبع، محل، نقل و انتقال، جابه‌جایی یا مالکیت عوایدی که به طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه جرم تحصیل شده باشد.

تبصره ۱ - هرگاه ظن نزدیک به علم به عدم صحت معاملات و تحصیل اموال وجود داشته باشد مانند آنکه نوعاً و با توجه به شرایط امکان تحصیل آن میزان دارایی در یک زمان مشخص وجود نداشته باشد مسئولیت اثبات صحت آنها

بر عهده متصرف است. منظور از علم در این تبصره و تبصره (۳) همان است که در قانون مجازات اسلامی برای علم قاضی تعریف شده است.

تبصره ۲ - دارا شدن اموال موضوع این قانون منوط به ارائه اسناد مثبت می‌باشد. علاوه بر این چنانچه ارزش اموال مزبور بیش از ده میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای سال پایه و معادل افزایش یافته آن بر اساس نرخ تورم برای سال‌های بعد باشد. وجود سابقه از آن در سامانه‌های مربوطه مطابق قوانین و مقررات لازم است. عدم تقدیم اسناد مثبت که قابل راستی‌آزمایی باشد به حکم دادگاه مستوجب جزای نقدی به میزان یک‌چهارم ارزش آن اموال خواهد بود، در این صورت اصل مال موضوع قانون تا زمان رسیدگی قضائی توقیف می‌شود. چنانچه پس از رسیدگی اثبات شود، دارا شدن مشروع بوده، از مال رفع توقیف و در غیراین صورت ضبط می‌شود.

تبصره ۳ - چنانچه ظن نزدیک به علم بر تحصیل مال از طریق نامشروع وجود داشته باشد در حکم مال نامشروع محسوب و مرتکب در صورتی که مشمول مجازات شدیدتری نباشد به حبس درجه شش محکوم می‌شود. در هر صورت مال مزبور ضبط خواهد شد مگر اینکه تحصیل مشروع آن اثبات شود.

ماده ۳- عواید حاصل از جرم به معنای هر نوع مال یا امتیازی است که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم از ارتکاب جرائم، اعم از جرائم منشأ و پولشویی، بدست آمده باشد.

تبصره ۱- جرم منشأ موضوع این ماده اعم است از اینکه در داخل یا در خارج از کشور واقع شده باشد مشروط بر اینکه جرم واقع شده در خارج از کشور جمهوری اسلامی ایران نیز مطابق قانون جرم باشد.

تبصره ۲ - کلیه آلات و ادواتی که در فرآیند جرم پولشویی وسیله ارتکاب جرم بوده یا در اثر جرم تحصیل شده یا حین ارتکاب، استعمال و یا برای استعمال اختصاص یافته و در هر مرحله از مراحل تعقیب و رسیدگی به دست آید در صورت احراز اطلاع مالک از قصد مجرمانه مرتکب توقیف می‌شود. این ابزار و اموال از لحاظ شیوه نگهداری و سایر امور تابع مقررات ماده (۱۴۷) قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ خواهد بود.

ماده ۴ - به‌منظور هماهنگی برای پیشگیری و مقابله با جرائم پولشویی و تأمین مالی تروریسم، شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرائم پولشویی و تأمین مالی تروریسم که در این قانون به اختصار شورا نامیده می‌شود، به ریاست وزیر امور اقتصادی و دارایی و با عضویت وزیر صنعت، معدن و تجارت، اطلاعات، کشور، دادگستری و امور خارجه، نماینده رئیس قوه قضائیه، دادستان کل کشور یا نماینده وی، رئیس سازمان بازرسی کل کشور یا نماینده وی، رئیس سازمان اطلاعات سپاه، رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سه نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر به پیشنهاد کمیسیون‌های اقتصادی، شوراها و امور داخلی کشور و قضائی و حقوقی و تصویب مجلس با وظایف ذیل تشکیل می‌شود:

۱- تعیین راهبردها و برنامه‌ریزی در جهت اجرای قانون.

۲- تهیه و پیشنهاد آیین نامه‌های لازم در خصوص اجرای قانون برای تصویب به هیئت وزیران.

۳- هماهنگ کردن دستگاه‌های زیرمجموعه دولت در امر جمع‌آوری، پردازش و تحلیل اخبار، اسناد، مدارک، اطلاعات و گزارش‌های واصله، تهیه سامانه‌های هوشمند و شناسایی معاملات مشکوک و گزارش به مراجع ذیربط جهت انجام اقدامات لازم.

تبصره ۱ - دبیرخانه شورا در وزارت امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.

تبصره ۲ - ساختار و تشکیلات اجرائی شورا متناسب با وظایف قانونی آن با پیشنهاد شورا به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۳ - کلیه آیین‌نامه‌های اجرائی شورای فوق‌الذکر پس از تصویب هیئت وزیران برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی ذیربط، با رعایت ماده (۱۴) این قانون لازم‌الاجرا خواهد بود. متخلف از این امر به تشخیص مراجع اداری و قضائی حسب مورد به دو تا پنج سال انفصال از خدمت مربوط یا محرومیت از همان شغل محکوم خواهد شد.

ماده ۵ - کلیه صاحبان مشاغل غیرمالي و مؤسسات غیرانتفاعی و همچنین اشخاص حقیقی و حقوقی از جمله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانکها، مؤسسات مالی و اعتباری، بیمه‌ها، بیمه مرکزی، صندوق‌های قرض‌الحسنه، بنیادها و مؤسسات خیریه، شهرداری‌ها، صندوق‌های بازنشستگی، نهادهای عمومی غیردولتی، تعاونی‌های اعتباری، صرافی‌ها، بازار سرمایه (بورس‌های اوراق بهادار) و سایر بورس‌ها، شرکت‌های کارگزاری، صندوق‌ها و شرکت‌های سرمایه‌گذاری و همچنین مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام می‌باشد از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی ایران و غیر آنها، مکلفند آیین‌نامه‌های اجرائی هیئت وزیران در ارتباط با این قانون و قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم را اجراء کنند.

ماده ۶ - کلیه اشخاص موضوع ماده (۵) این قانون، از جمله گمرک جمهوری اسلامی ایران، سازمان امور مالیاتی کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، دفاتر اسناد رسمی، وکلای دادگستری، حساب‌برسان، حسابداران، کارشناسان رسمی دادگستری و بازرسان قانونی مکلفند اطلاعات مورد نیاز در اجرای این قانون را طبق مصوبات هیئت وزیران حسب درخواست شورا یا مرکز اطلاعات مالی به آنها ارائه نمایند.

ماده ۷ - اشخاص، نهادها و دستگاه‌های مشمول این قانون (موضوع مواد ۵ و ۶) برحسب نوع فعالیت و ساختار سازمانی خود مکلف به رعایت موارد زیر هستند:

الف - احراز هویت و شناسایی مراجعان، مالکان واقعی و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل، احراز سمت و هویت نماینده، وکیل و اصیل.

تبصره ۵ - مقررات این بند نافی ضرورت احراز هویت به موجب قوانین و مقررات دیگر نیست.

ب - ارائه اطلاعات، گزارشها، اسناد و مدارک لازم به مرکز اطلاعات مالی در چهارچوب قانون و آیین‌نامه مصوب هیئت وزیران.

پ - ارائه گزارش معاملات یا عملیات یا شروع به عملیات بیش از میزان مصوب شورا یا معاملات و عملیات مشکوک بانکی، ثبتی، سرمایه‌گذاری، صرافی، کارگزاری و مانند آنها به مرکز اطلاعات مالی.

تبصره - معاملات و عملیات مشکوک شامل هر نوع معامله، دریافت یا پرداخت مال اعم از فیزیکی یا الکترونیکی یا شروع به آنها است که بر اساس اوضاع و احوالی مانند ارزش، موضوع یا طرفین آن برای انسان به طور متعارف ظن وقوع جرم را ایجاد کند؛ نظیر:

- ۱) معاملات و عملیات مالی مربوط به ارباب رجوع که به نحو فاحش بیش از سطح فعالیت مورد انتظار وی باشد.
  - ۲) کشف جعل، اظهار کذب یا گزارش خلاف واقع از سوی مراجعان قبل یا بعد از آنکه معامله یا عملیات مالی صورت گیرد و نیز در زمان اخذ خدمات پایه.
  - ۳) معاملات یا عملیات مالی که به هر ترتیب مشخص شود صوری یا ظاهری بوده و مالک شخص دیگری است.
  - ۴) معاملات یا عملیات مالی که اقامتگاه قانونی هریک از طرفین در مناطق پرخطر (از نظر پولشویی) واقع شده است.
  - ۵) معاملات یا عملیات مالی بیش از سقف مقرر در آیین نامه اجرائی. هرچند مراجعان، قبل یا حین معامله یا عملیات مزبور از انجام آن انصراف داده یا بعد از انجام آن بدون دلیل منطقی نسبت به فسخ قرارداد اقدام نمایند.
- ت - نگهداری سوابق مربوط به شناسایی ارباب رجوع، مالک، سوابق حساب‌ها، عملیات و معاملات داخلی و خارجی حداقل به مدت پنج سال پس از پایان رابطه کاری یا انجام معامله موردی است که شیوه آن به موجب آیین نامه اجرائی این قانون تعیین می‌شود.

تبصره - این بند ناقض سایر قوانین که نگهداری اسناد را بیش از مدت یادشده الزامی نموده نخواهد بود.

ث - تدوین معیارهای کنترل داخلی و آموزش مدیران و کارکنان به منظور رعایت مفاد این قانون و آیین نامه‌های اجرائی آن.

تبصره - هر یک از مدیران و کارکنان دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ عالمأ و عامداً و به قصد تسهیل جرائم موضوع این قانون از انجام تکالیف مقرر در هر یک از بندهای فوق به استثنای بند «ث» خودداری نماید علاوه بر انفصال موقت درجه شش به جزای نقدی درجه شش محکوم می‌شود. در صورتی که عدم انجام تکالیف مقرر ناشی از تقصیر باشد مرتکب به انفصال موقت درجه هفت محکوم خواهد شد. مدیران و کارکنان سایر دستگاه‌های حاکمیتی و بخش‌های غیردولتی در صورت عدم انجام تکالیف مقرر در این ماده به استثنای بند «ث»، به جزای نقدی درجه شش محکوم می‌گردند.

ماده ۷ مکرر - به منظور اجرای این قانون و قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم، سیاست‌ها و تصمیمات شورا، «مرکز اطلاعات مالی» با ساختار و ترکیب مندرج در تبصره (۲) این ماده زیر نظر شورا با وظایف و اختیارات زیر در وزارت امور اقتصادی و دارایی تشکیل می‌شود:

الف - دریافت، گردآوری، نگهداری، تجزیه و تحلیل و ارزیابی اطلاعات و بررسی معاملات و عملیات مشکوک به پولشویی و تأمین مالی تروریسم، ردیابی جریان وجوه و انتقال اموال با رعایت ضوابط قانونی و گزارش معاملات و عملیات مشکوک به پولشویی و تأمین مالی تروریسم.

ب- وزارت اطلاعات، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، گمرک جمهوری اسلامی ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانکها، سازمان ثبت احوال کشور، بیمه مرکزی ایران، سازمان امور مالیاتی کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، سازمان حسابرسی، سازمان بورس و اوراق بهادار، ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز، ستاد مبارزه با مواد مخدر و سازمان تعزیرات حکومتی، موظف اند پاسخ استعلامات مرکز در مورد اطلاعات تکمیلی مرتبط با معاملات و تراکنشهای مالی مشکوک به پولشویی را به صورت برخط امن به این مرکز ارسال نمایند. همچنین، اطلاعات موضوع این ماده با لحاظ مفاد ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ در اختیار قوه قضائیه قرار می گیرد.

تبصره - واگذاری اطلاعات امنیتی طبقه بندی شده بعد از طی مراحل رسیدگی اطلاعاتی ارائه خواهد شد.

پ - بررسی و ارزیابی نحوه تحصیل و مشروعیت داراییها و عملیات مشکوک اشخاص در گزارشهای واصله و ارسال آنها به مراجع ذیصلاح قضائی برای رسیدگی در مواردی که به احتمال قوی صحت دارد و یا محتمل بودن آن از اهمیت برخوردار است.

ت- جلوگیری از نقل و انتقال وجوه یا اموال مشکوک به پولشویی و تأمین مالی تروریسم و اطلاع به مرجع صالح قضائی جهت رسیدگی مطابق حکم تبصره (۱) این ماده.

ث - ارائه مشاوره به اشخاص مشمول برای مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم در قالب ابلاغ اصول راهنما.

ج- تدوین آیین نامه های مربوط به روشها و مصادیق گزارش معاملات مالی مشکوک و اعمال موضوع این قانون و قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم جهت تصویب در هیأت وزیران و سپس ارجاع به مراجع ذیربط.

چ - تهیه برنامه های آموزشی در زمینه آثار زیانبار پولشویی و تأمین مالی تروریسم، شیوه های متداول در انجام جرائم مذکور و ابزارهای مؤثر پیشگیری از آن، از طریق شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم.

ح - همکاری با اشخاص، سازمانها و نهادها یا دستگاه های دولتی و سازمان های مردم نهاد که در زمینه مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم فعالیت می کنند.

خ - تهیه و ارسال منظم گزارشهایی درباره اقدامات انجام شده و ارائه پیشنهادهای مربوط به شورا و شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم.

د- همکاری و تبادل اطلاعات با مراکز مشابه در سایر کشورها، سازمانها، مجامع منطقه ای، بین الدولی و بین المللی ذیربط مطابق قوانین و مقررات.

ضوابط و نحوه همکاری و تبادل اطلاعات و همچنین چگونگی انتخاب طرف های تبادل به موجب آیین نامه هایی است که توسط شورا تهیه شده و به تصویب شورای عالی امنیت ملی می رسد.

ذ-انجام سایر وظایف محوله از سوی شورا در چهارچوب مقررات این قانون.

تبصره ۱ - توقیف و جلوگیری از نقل و انتقال وجوه یا اموال مشکوک به جرائم پولشویی و تأمین مالی تروریسم و یا انجام هرگونه تحقیقات منوط به اخذ مجوز از مراجع قضائی ذیصلاح است؛ مگر در موارد فوری که به مقام قضائی دسترسی نیست که در این صورت مرکز اطلاعات مالی می‌تواند دستور توقیف و جلوگیری از انتقال وجوه و اموال مشکوک را حداکثر تا بیست و چهار ساعت صادر و بلافاصله پس از حصول دسترسی، مراتب را به مقام قضائی گزارش و مطابق دستور وی عمل کند. چنانچه بعد از بیست و چهار ساعت مجوز مراجع قضائی صادر نشود، رفع توقیف می‌شود.

تبصره ۲ - مرکز اطلاعات مالی یک مؤسسه دولتی تابع وزارت امور اقتصادی و دارایی است. این مرکز متشکل از رئیس و به تعداد لازم معاون و گروه‌های کارشناسی از قبیل کارگروه حقوقی قضائی، پیگیری و نظارت، تحلیل و بررسی اطلاعات مالی می‌باشد. رئیس مرکز از میان افراد دارای حداقل ده سال سابقه مدیریتی یا قضائی مرتبط و با شرایط زیر با رأی حداقل دوسوم اعضای شورا و با حکم رئیس شورا منصوب می‌شود. دوره ریاست چهار سال و تجدید آن برای یکبار مجاز است. تشکیلات این مرکز در چهارچوب این قانون بر اساس آیین‌نامه‌های است که توسط شورا تدوین می‌شود و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

علاوه بر رعایت قوانین و مقررات عمومی، رئیس و کارکنان مرکز باید دارای این شرایط باشند:

۱- وثاقت و حسن شهرت

۲- توانایی انجام وظایف

۳- نداشتن هرگونه سابقه محکومیت کیفری

۴- سلامت مالی، اخلاقی و امنیتی

۵- تعهد به اسلام، انقلاب، نظام اسلامی و قانون اساسی و التزام اعتقادی و عملی به ولایت فقیه

شرایط مقرر در بندهای (۱)، (۴) و (۵) از وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه استعلام می‌شود و صرفاً پس از احراز کلیه شرایط مذکور و همچنین پس از دریافت موافقت این دو نهاد در خصوص بندهای مورد اشاره، رئیس مرکز مطابق مقررات فوق و سایر کارکنان مرکز، توسط رئیس مرکز تعیین می‌شوند. کلیه دستگاه‌های اجرائی از قوای سه‌گانه و نیروهای نظامی و انتظامی مکلفند در صورت درخواست مرکز اطلاعات مالی و با تصویب شورا نسبت به تأمین کارکنان بخش‌های مرکز که از افراد مجرب و با سابقه آن نهاد انتخاب می‌شوند همکاری لازم را داشته باشند. همکاری نیروهای نظامی و انتظامی بر اساس ضوابط مربوطه فرماندهی کل قوا است.

تبصره ۳ - علاوه بر ضابطین عام، وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه در جرائم این قانون و قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم ضابط دادگستری می‌باشند.

تبصره ۴ - نحوه و سطح دسترسی به اطلاعات مالی و اداری مربوط به جرائم پولشویی و تأمین مالی تروریسم و همچنین تعریف برخط امن به موجب دستورالعملی است که توسط شورا تهیه می‌شود و به تصویب شورای عالی امنیت ملی می‌رسد.

ماده ۸ - اطلاعات و اسناد گردآوری شده در اجرای این قانون، صرفاً در جهت کشف و رسیدگی به جرائم استفاده می‌شود. افشای اطلاعات و اسناد یا استفاده از آنها به نفع خود یا دیگری به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم توسط مأموران دولتی یا سایر اشخاص مقرر در این قانون ممنوع بوده و متخلف به مجازات حبس تعزیری درجه پنج محکوم خواهد شد.

ماده ۹ - اصل مال و درآمد و عواید حاصل از ارتکاب جرم منشأ و جرم پولشویی و اگر موجود نباشد مثل یا قیمت آن مرتکبین جرم پولشویی مصادره می‌شود و همچنین چنانچه جمع اموال، درآمد و عواید مذکور تا ده میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد به حبس تعزیری درجه پنج و ارقام بیشتر از آن به حبس تعزیری درجه چهار در هر دو مورد علاوه بر مجازات قبل به جزای نقدی معادل وجوه یا ارزش مالی که مورد پولشویی واقع گردیده محکوم می‌شوند.

تبصره ۱ - چنانچه عواید حاصل از جرم به اموال دیگری تبدیل یا تغییر یافته باشد همان اموال و در صورت انتقال به ثالث با حسن نیت، معادل آن از اموال مرتکب ضبط می‌شود.

تبصره ۲ - صدور و اجرای حکم ضبط دارایی و منافع حاصل از آن در صورتی است که متهم به لحاظ جرم منشأ، مشمول این حکم قرار نگرفته باشد.

تبصره ۳ - مرتکبین جرم منشأ در صورت ارتکاب جرم پولشویی علاوه بر مجازات‌های مقرر مربوط به جرم منشأ، به مجازات‌های پیش‌بینی شده در این قانون نیز محکوم خواهند شد. مرتکبین جرم پولشویی در صورت عدم ارتکاب جرم منشأ صرفاً به مجازات مقرر در این ماده محکوم می‌شوند.

تبصره ۴ - در صورتی که جرم پولشویی به‌صورت سازمان‌یافته ارتکاب یابد، موجب تشدید در مجازات به میزان یک درجه خواهد بود.

تبصره ۵ - در صورتی که اشخاص حقوقی مرتکب جرم پولشویی شوند علاوه بر مجازات‌های مقرر در ماده (۲۰) قانون مجازات اسلامی به جزای نقدی معادل دو تا چهار برابر وجوه یا ارزش مالی که مورد پولشویی واقع گردیده محکوم می‌شوند.

تبصره ۶ - چنانچه این اموال متعلق به غیر باشد و در دادگاه صالحه مشخص شود که بدون اطلاع مالک استفاده شده یا اینکه مالک رضایت نداشته و این امر را به مراجع قانونی اعلام نموده یا اینکه امکان اعلام نداشته است به مالک آن مسترد می‌شود.

ماده ۱۰- کلیه اموری که در اجرای این قانون نیاز به اقدام یا مجوز قضایی دارد باید طبق مقررات انجام پذیرد. قوه قضائیه موظف است طبق مقررات همکاری نماید.

ماده ۱۱- شعبی از دادگاه‌های عمومی در تهران و در صورت نیاز در مراکز استان‌ها به امر رسیدگی به جرم پولشویی و جرائم مرتبط اختصاص می‌یابد. تخصصی بودن شعبه مانع رسیدگی به سایر جرائم نمی‌باشد.

تبصره - در مواردی که مرتکب جرم پولشویی از مقامات موضوع مواد (۳۰۷) و (۳۰۸) قانون آیین دادرسی کیفری و مرتکب جرم منشأ، شخصی غیر از مقامات مذکور باشد، به جرم پولشویی حسب مورد در دادگاه‌های کیفری تهران یا مرکز استان رسیدگی می‌شود.

ماده ۱۲ - در مواردی که بین دولت جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها قانون معاضدت قضایی و اطلاعاتی در امر مبارزه با پولشویی تصویب شده باشد، همکاری طبق شرایط مندرج در توافقنامه صورت خواهد پذیرفت.

ماده ۱۳ - مجازات شروع به جرم، معاونت و شرکت در جرائم موضوع این قانون و مقررات راجع به تشدید و تخفیف مجازات، حسب مورد تابع قانون مجازات اسلامی است.

ماده ۱۴ - آیین‌نامه اجرائی این قانون ظرف مدت سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط شورا تهیه می‌شود و پس از تأیید توسط رئیس قوه قضائیه به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

با توجه به نوپا بودن فرهنگ و ادبیات مبارزه با پولشویی کلیات قانون در حوزه اجرایی پاسخگوی نیازهای اجرایی یک کشور در همه حوزه‌ها نبوده، لذا مطابق ماده (۱۴) قانون اصلاح، آیین‌نامه اجرایی آن در سال ۱۳۹۸ مشتمل بر (۱۵۸) ماده و تبصره‌های مربوطه تکالیفی را متوجه کلیه مشمولان قانون نمود ه است .

مهمترین رئوس آن درحوزه مبارزه با پولشویی برای موسسات اعتباری و بانک‌ها به عنوان اشخاص مشمول عبارتند از:

- ارزیابی خطر مدیریت ریسک
- ساختار و رویه‌های نظارتی
- شناسایی ارباب رجوع
- نقل و انتقالات الکترونیکی وجوه و کارگزاری بانکی
- خدمات مربوط به انتقال وجوه یا ارزش
- حمل‌کنندگان وجوه نقد، اسناد بانکی و اوراق بهادار بی نام
- توقیف و اقدامات موقت

- گزارش دهی
- نگهداری سوابق و اطلاعات
- رهنمودها و آموزش
- فناوری نوین

ضمن آنکه با عنایت به اهمیت موضوع و لزوم تاکید بر الزامات و ارائه رویه های اجرایی و بومی سازی سرفصل های عنوان شده و سایر الزامات در قالب بخشنامه ها و نامه های عمومی متعدد مراتب به شرح جدول ذیل به واحدهای بانک ابلاغ گردیده است.

موضوع	ابلاغ		صادر کننده		
	تاریخ نامه	شماره نامه	عنوان مرجع	تاریخ نامه	شماره نامه
دستورالعمل اجرایی تعیین حدود ارائه خدمات بانکی به اشخاص محجور در مؤسسات اعتباری	۱۴۰۰/۰۹/۰۱	۴۶۶۰۸	بانک مرکزی	۲۲/۰۸/۱۴۰۰	۲۴۱۸۰۴
اصلاحیه دستورالعمل اجرایی تعیین حدود ارائه خدمات بانکی به اشخاص محجور در مؤسسات اعتباری افزودن تبصره ماده ۱۵	۱۴۰۲/۰۴/۰۴	۴۷۶۶۸	بانک مرکزی	۱۴۰۲/۰۱/۱۷	۰۰۲/۶۹۴۵
دستورالعمل ناظر بر حساب سپرده تجاری و خدمات بانکی مرتبط با آن	۱۴۰۱/۰۶/۱۴	۴۷۲۱۶	بانک مرکزی	۱۴۰۱/۰۶/۱۴	۱/۴۸۸۴۱
دستورالعمل نحوه صدور کارت پرداخت ریالی برای اشخاص حقیقی خارجی	۱۴۰۱/۰۳/۰۴	۴۷۰۳۴	بانک مرکزی	۱۴۰۰/۰۱/۲۶	۰/۱۹۶۵۱

دستورالعمل الزامات اجرایی تعیین سطح فعالیت اشخاص فاقد شغل و اشخاص حقوقی غیر فعال	۱۴۰۱/۰۳/۱۸	۴۷۰۳۴	بانک مرکزی	۱۴۰۱/۰۳/۰۴	۱,۵۴۷۸۵
دستورالعمل شیوه صدور کارت هدیه و بن کارت ریالی	۱۴۰۰/۰۷/۳۱	۴۶۵۱۰	بانک مرکزی	۱۴۰۰/۰۶/۲۴	۱/۱۷۷۷۰۷
دستورالعمل شفاف سازی تراکنش های بانکی اشخاص	۱۴۰۲/۰۳/۳۱	۴۷۶۵۶	بانک مرکزی	۱۴۰۲/۰۲/۱۸	۲/۳۳۹۴۴
اصلاحیه دستورالعمل شفاف سازی (ملاک عمل)	۱۴۰۳/۰۲/۱۱	۴۸۱۹۹	بانک مرکزی	۱۴۰۳/۰۲/۰۴	۳/۲۲۸۴۸
دستورالعمل ناظر بر الزامات افتتاح و نگهداری حسابهای سپرده ریالی و صدور کارت های پرداخت در مؤسسات اعتباری	۱۴۰۲/۰۴/۰۶	۴۷۶۹۶	بانک مرکزی	۱۴۰۲/۰۳/۲۲	۲/۵۳۳۰۹
اصلاحیه « دستورالعمل نحوه اخذ مستندات موضوع تبصره (۲) ماده (۱۱) و تبصره (۱) ماده (۱۲) دستورالعمل شفاف سازی تراکنش های بانکی اشخاص	۱۴۰۲/۰۱/۲۷	۹۹۵۷/۷۲۶۰۴	بانک مرکزی	۱۴۰۲/۰۱/۱۶	۲/۵۷۴۶
تأکید بر ممنوعیت افتتاح هر گونه حساب سپرده بانکی به صورت گروهی	۱۴۰۱/۰۵/۰۱	۴۷۱۰۱	بانک مرکزی	۱۴۰۱/۰۴/۲۲	۱/۹۹۲۷۱
مناطق ممنوعه تردد اسکان و اقامت اتباع خارجی	۱۳۹۶/۰۵/۳۰	۸۴۱۴۳	بانک مرکزی	۱۳۹۷/۱۰/۲۹	۹۷۲۵۵

اگر چه تحلیل کلی و بررسی الزامات قانونی آیین نامه مذکور موضوع بحث دوره مقدماتی نبوده و در دوره متوسطه به تفصیل به آن خواهیم پرداخت لیکن آشنایی با برخی تعاریف و الزامات قانونی در حدود دوره حاضر الزامی بوده که به شرح ذیل به بررسی آنها می پردازیم.

اشخاص مشمول

به موجب ماده (۵ و ۶) قانون اصلاح قانون مبارزه با پولشویی اشخاص مشمول به کلیه صاحبان مشاغل غیرمالی و مؤسسات غیرانتفاعی و همچنین اشخاص حقیقی و حقوقی از جمله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانکها، مؤسسات مالی و اعتباری، بیمه ها، بیمه مرکزی، صندوق های قرض الحسنه، بنیادها و مؤسسات خیریه، شهرداری ها، صندوق های بازنشستگی، نهادهای عمومی غیردولتی، تعاونی های اعتباری، صرافی ها، بازار سرمایه (بورس های اوراق بهادار) و سایر بورس ها، شرکت های کارگزاری، گمرک جمهوری اسلامی ایران، سازمان امور مالیاتی کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، دفاتر اسناد رسمی، وکلای دادگستری، حسابرسان، حسابداران، کارشناسان رسمی دادگستری و بازرسان قانونی، صندوق ها و شرکت های سرمایه گذاری و همچنین مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام می باشد از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی ایران و... گفته می شود.

و اشخاص یاد شده موظفند آیین نامه‌های اجرائی هیئت وزیران در ارتباط با این قانون و قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم را اجراء کنند.

با توجه به اینکه به موجب تعریف فوق بانک‌ها نیز از جمله اشخاص مشمول محسوب می‌گردند، و واجد تکالیف و وظایف کلی عمومی و خصوصی می‌باشند که برخی از این تکالیف به شرح ذیل مورد بررسی واقع می‌گردد:

تکالیف اشخاص مشمول

به موجب ماده (۷) قانون اصلاح قانون مبارزه با پولشویی، اشخاص مشمول برحسب نوع فعالیت و ساختار سازمانی خود مکلف به رعایت موارد زیر هستند:

۱- احراز هویت و شناسایی مراجعان، مالکان واقعی و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل، احراز سمت و هویت نماینده، وکیل و اصیل.

تبصره - مقررات این بند نافی ضرورت احراز هویت به موجب قوانین و مقررات دیگر نیست.

۲- ارائه اطلاعات، گزارشها، اسناد و مدارک لازم به مرکز اطلاعات مالی در چهارچوب قانون و آیین نامه مصوب هیأت وزیران.

۳- ارائه گزارش معاملات یا عملیات یا شروع به عملیات بیش از میزان مصوب شورا یا معاملات و عملیات مشکوک بانکی، ثبتی، سرمایه‌گذاری، صرافی، کارگزاری و مانند آنها به مرکز اطلاعات مالی

۴- نگهداری سوابق مربوط به شناسایی ارباب رجوع، مالک، سوابق حسابها، عملیات و معاملات داخلی و خارجی حداقل به مدت پنج سال پس از پایان رابطه کاری یا انجام معامله موردی است که شیوه آن به موجب آیین نامه اجرائی این قانون تعیین می‌شود.

تبصره - این بند ناقض سایر قوانین که نگهداری اسناد را بیش از مدت یادشده الزامی نموده نخواهد بود.

۵- تدوین معیارهای کنترل داخلی و آموزش مدیران و کارکنان به منظور رعایت مفاد این قانون و آیین نامه‌های اجرائی آن.

تبصره - هر یک از مدیران و کارکنان دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ عالمأ و عامداً و به قصد تسهیل جرائم موضوع این قانون از انجام تکالیف مقرر در هر یک از بندهای فوق به استثنای بند «ث» خودداری نماید علاوه بر انفصال موقت درجه شش به جزای نقدی درجه شش محکوم می‌شود. در صورتی که عدم انجام تکالیف مقرر ناشی از تقصیر باشد مرتکب به انفصال موقت درجه هفت محکوم خواهد شد. مدیران و کارکنان سایر دستگاه‌های حاکمیتی و بخش‌های غیردولتی در صورت عدم انجام تکالیف مقرر در این ماده به استثنای بند «ث»، به جزای نقدی درجه شش محکوم می‌گردند.

تشکیل واحد مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم

به موجب ماده (۳۷) آئین نامه اجرائی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی اشخاص مشمول مکلفند :

- ۱- واحدی را با توجه به نوع فعالیت و ساختار سازمانی خود به عنوان مسئول مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم به مرکز معرفی کنند. مسئول واحد مبارزه با پولشویی باید از مدیران ارشد اشخاص مشمول انتخاب شود.
- ۲- متناسب با گستردگی تشکیلات خود، ترتیبات لازم از جمله امکانات، اختیارات، منابع انسانی و بودجه را به گونه‌ای فراهم کنند که اطمینان لازم برای اجرای قوانین و مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم حاصل شود.

۳- در صورت نبود واحد مبارزه با پولشویی در شخص مشمول، وظایف و مسئولیت واحد مبارزه با پولشویی و نیز اجرای همه سیاست‌ها و رویه‌های مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم بر عهده بالاترین مقام اجرایی شخص مشمول است.

بر اساس ماده (۳۸) آیین نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی تکالیف واحد های مبارزه با پولشویی اشخاص مشمول به شرح ذیل احصاء می گردد:

- ۱- نظارت بر فعالیت ارباب‌رجوع و اشخاص مشمول مربوط به منظور شناسایی معاملات مشکوک
- ۲- بررسی، تحقیق، اولویت‌بندی و اعلام نظر در مورد گزارش‌های ارسالی کارکنان دستگاه ذی‌ربط
- ۳- ارسال فوری گزارش‌های مذکور در قالب برگه (فرم) و سازوکارهای مشخص شده توسط مرکز بدون اطلاع ارباب‌رجوع
- ۴- تهیه نرم‌افزارهای لازم به منظور تسهیل در دسترسی سریع به اطلاعات موردنیاز در اجرای قانون و مقررات و نیز شناسایی سامانه‌ای (سیستمی) معاملات مشکوک
- ۵- طراحی سازوکار لازم جهت اولویت‌بندی، نظارت و واپایش (کنترل) فرایندهای مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم (فرایندهای جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات، استخدام نیروها، آموزش و غیره) و ارزیابی و ممیزی میزان اجرای آن در دستگاه مربوط
- ۶- تأمین اطلاعات تکمیلی مورد نیاز مرکز و سایر مراجع ذی‌صلاح در امر مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم.
- ۷- صدور بخشنامه‌های لازم در خصوص اجرای قانون و مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم برای دستگاه‌های تابع
- ۸- بازرسی و نظارت از واحدهای تحت امر به منظور اطمینان از اجرای کامل قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم
- ۹- تهیه آمارها و گزارش‌های مربوط به اقدامات سازمان‌های تابعه در خصوص اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و نتایج آن
- ۱۰- ارسال پرونده اشخاص مذکور در تبصره (۳) ماده (۴) قانون به مراجع اداری و قضایی و اعلام آن به مرکز
- ۱۱- نگهداری سوابق و گزارش‌های مکاتبات مربوط به دستگاه متبوع در خصوص موارد مربوط به پولشویی و تأمین مالی تروریسم
- ۱۲- تهیه برنامه سالانه اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم در شخص مشمول و واپایش (کنترل) ماهانه میزان اجرای آن

- ۱۳- تهیه برنامه‌های آموزشی برحسب نوع فعالیت در خصوص موضوع این قانون
- ۱۴- بررسی و انطباق مقررات و رویه‌های داخلی شخص مشمول با مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و ارائه بازخوردهای مناسب و اتخاذ اقدامات لازم جهت رفع ایرادهای موجود
- ۱۵- انجام سایر وظایف محوله از سوی مرکز در چهارچوب مقررات این قانون

۹- جرم‌انگاری پولشویی

بعضی از جرائم از لحاظ مالی سودآور بوده و درآمدهای زیادی را نصیب مجرمان می‌نماید. به عنوان مثال، جرائمی نظیر قاچاق مواد مخدر، قاچاق اسلحه، قاچاق انسان، ارتشاء، اختلاس و... پول زیادی را عاید مرتکبین این اعمال می‌نماید. باقی ماندن این پولها به صورت اولیه ممکن است صاحبان آن را در معرض اتهام ارتکاب جرم قرار داده و تحقیق و پیگیری ماموران و ضابطان قضایی منجر به ردیابی و کشف جرائم منشأ این پولها گردد که این امر نیز منجر به تعقیب، توقیف و مصادره عواید مجرمانه می‌گردد. به همین علت مرتکبین جرایم سودآور برای سرپوش گذاشتن بر جرایم منشأ، اموال نامشروع و همچنین به منظور مصون نگه داشتن این اموال از خطر کشف و مصادره، مبادرت به انجام عملیاتی می‌نمایند که از آن طریق اموال غیرقانونی را به صورت قانونی و مشروع جلوه دهند و برای رسیدن به این هدف از شیوه‌های متعددی استفاده می‌نمایند. با این توضیح، در تعریف پولشویی میتوان گفت: "پولشویی عبارت است از انجام هرگونه عملیاتی به منظور قانونی جلوه دادن درآمدهای غیرقانونی".

عملیات قانونی جلوه دادن درآمدهای غیرقانونی یا به عبارت دیگر، پولشویی در صورتیکه با موفقیت روبه رو شود، آثار منفی فراوانی در زمینه‌های اقتصاد، امنیت، تعادل سیاسی و حتی دستگاه قضایی به جای می‌گذارد. بنابراین برای جلوگیری از این عملیات باید راهکارهایی را در پیش گرفت. از جمله این راهکارها میتوان به بالا بردن هزینه ارتکاب جرم در مقابل سود ناشی از ارتکاب جرم اشاره نمود. بدیهی است بیشتر مجرمینی که دست به ارتکاب جرایم سودآور می‌زنند مجرمین حسابگری هستند که با محاسبه هزینه ارتکاب جرم نظیر خطر کشف جرم، دستگیری، تعقیب و نوع و میزان مجازات از یک سو و محاسبه سود ناشی از ارتکاب جرم از سوی دیگر، یکی از دو راه ارتکاب جرم یا صرف نظر کردن از آن را انتخاب می‌کنند. از سوی دیگر، جرم‌انگاری و تعیین کیفر برای عمل غیرقانونی، هزینه ارتکاب آن عمل را تا حد زیادی افزایش می‌دهد؛ زیرا اگر در برابر یک عمل غیرقانونی، پاسخ غیرکیفری باشد هزینه ارتکاب جرم چندان بالا نیست ولی چنانچه واکنش در برابر آن عمل، کیفری و به صورت مجازات باشد هزینه ارتکاب جرم بالاتر می‌رود؛ بنابراین مسئله جرم‌انگاری یک عمل غیرقانونی عامل مهمی برای مقابله با آن محسوب می‌گردد و جرم‌انگاری پولشویی نیز از این قاعده مستثنا نمی‌باشد.

با توجه به اینکه عملیات پولشویی سبب منتفع شدن و نتیجه گرفتن مجرمین و سازمان‌های تبهکار از جرایم سودآور خویش گشته و باعث ادامه یافتن و تکرار فعالیت مجرمانه می‌گردد در واقع با جرم‌انگاری و تعیین مجازات قانونی می‌توان با محروم نمودن مجرمین از عواید مجرمانه، انگیزه ارتکاب فعالیت‌های تبهکارانه را کاهش داد.

۱-۹-جرم چیست ؟

جرم منشأ هر رفتاری است که مطابق ماده (۲) قانون مجازات اسلامی جرم محسوب می شود. این ماده مقرر می دارد: "هر رفتاری اعم از فعل یا ترک فعل که در قانون برای آن مجازات تعیین شده است، جرم محسوب می شود."

۳-۹-ارکان و عناصر تشکیل دهنده جرم پولشویی

منظور از جرم، شناختن یک عمل به عنوان یکی از جرائم در قانون مجازات اسلامی می باشد؛ یکی از خصوصیات قانون این است که جرم را تعریف نموده و ارکان آن را مشخص نماید، به این معنی که باید عمل غیرقانونی و ممنوع شده و ارکان تشکیل دهنده آن به طور دقیق مشخص گردد؛ هر عملی برای اینکه جرم شناخته شود نیاز به این دارد که ۳ عنصر در کنار هم قرار گرفته تا جرم را پدید آورند، این سه عنصر به شرح ذیل می باشد:

عنصر قانونی: برای اینکه عملی جرم باشد، مواردی از قانون می باید این عمل را ممنوع کرده باشد و به عنوان جرم بشناسد. به بیان دیگر، مادامی که قانونگذار فعل یا ترک فعلی را جرم نشناسد و کیفری برای آن تعیین نکند، افعال انسان مباح است؛ این عنصر را می توان به دو بخش قوانین بین المللی و قوانین داخلی تقسیم بندی نمود.

عنصر معنوی: برای آنکه بتوان جرمی را منتسب به فردی کرده و او را در برابر انجام آن مجازات کرد، علاوه بر عنصر قانونی، می باید عمل مزبور از اراده مرتکب ناشی شده باشد؛ برای تحقق جرم پولشویی، نقض اوامر قانونی به تنهایی کافی نبوده بلکه عمل مجرمانه باید نتیجه خواست و اراده مجرم باشد؛ به این معنی که مرتکب می باید علم داشته باشد اموالی که در حال تبدیل و لایه گذاری است ناشی از جرم بوده و عمد (نیت) هم در انجام آن دارد تا بتوان مرتکب را مجرم دانست.

عنصر مادی: برای اینکه رفتاری جرم تلقی شده و قابل مجازات باشد، پیدایش یک عنصر مادی ضرورت دارد؛ به بیان دیگر، علاوه بر وجود عنصر قانونی و نیت انجام آن جرم، تا زمانیکه این نیت به صورت بالفعل انجام نگیرد فرد مرتکب عمل غیرقانونی نشده است. بنابراین از "ارتکاب عمل غیرقانونی" به عنوان عنصر مادی یاد می کنند.

۱۰- معرفی مرکز اطلاعات مالی جمهوری اسلامی ایران

مرکز اطلاعات مالی ایران یک مؤسسه دولتی تابع وزارت امور اقتصادی و دارایی است. این مرکز متشکل از رئیس و به تعداد لازم معاون و گروه های کارشناسی از قبیل کارگروه حقوقی قضائی، پیگیری و نظارت، تحلیل و بررسی اطلاعات مالی می باشد. رئیس مرکز از میان افراد دارای حداقل ده سال سابقه مدیریتی یا قضائی با رأی حداقل دوسوم اعضای شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تامین مالی تروریسم و با حکم رئیس شورا (وزیر امور اقتصادی و دارایی) منصوب شده و دوره ریاست وی چهار سال بوده و تجدید آن برای یکبار مجاز است.

از جمله وظایف این مرکز می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- دریافت، گردآوری، نگهداری، تجزیه و تحلیل و ارزیابی اطلاعات و بررسی معاملات و عملیات مشکوک به پولشویی و تأمین مالی تروریسم، ردیابی جریان وجوه و انتقال اموال؛
- بررسی و ارزیابی نحوه تحصیل و مشروعیت دارایی‌ها و عملیات مشکوک اشخاص در گزارش‌های واصله و ارسال آنها به مراجع ذیصلاح قضائی برای رسیدگی؛
- جلوگیری از نقل و انتقال وجوه یا اموال مشکوک به پولشویی و تأمین مالی تروریسم و اطلاع به مرجع صالح قضائی جهت رسیدگی؛
- ارائه مشاوره به اشخاص مشمول برای مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم در قالب ابلاغ اصول راهنما؛
- تدوین آیین‌نامه‌های مربوط به روشها و مصادیق گزارش معاملات مالی مشکوک و اعمال موضوع قانون مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم جهت تصویب در هیات وزیران و سپس ارجاع به مراجع ذیربط؛
- تهیه برنامه‌های آموزشی در زمینه آثار زیانبار پولشویی و تأمین مالی تروریسم، شیوه‌های متداول در انجام جرائم مذکور و ابزارهای مؤثر پیشگیری از آن؛
- همکاری با اشخاص، سازمان‌ها و نهادها یا دستگاه‌های دولتی و سازمان‌های مردم‌نهاد که در زمینه مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم فعالیت می‌کنند؛
- تهیه و ارسال منظم گزارش‌هایی درباره اقدامات انجام شده و ارائه پیشنهادهای مربوط به شورا و شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم؛
- همکاری و تبادل اطلاعات با مراکز مشابه در سایر کشورها، سازمان‌ها، مجامع منطقه‌ای، بین‌الدولی و بین‌المللی ذیربط.

۱۰- شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تأمین مالی تروریسم

با استناد به ماده (۴) قانون مبارزه با پولشویی، به منظور هماهنگی برای پیشگیری و مقابله با جرائم پولشویی و تأمین مالی تروریسم، شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرائم پولشویی و تأمین مالی تروریسم، به ریاست وزیر امور اقتصادی و دارایی و با عضویت وزیر صنعت، معدن و تجارت، اطلاعات، کشور، دادگستری و امور خارجه، نماینده رئیس قوه قضائیه، دادستان کل کشور یا نماینده وی، رئیس سازمان بازرسی کل کشور یا نماینده وی، رئیس سازمان اطلاعات سپاه، رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سه نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر به پیشنهاد کمیسیون‌های اقتصادی، شوراها و امور داخلی کشور و قضائی و حقوقی و تصویب مجلس با وظایف ذیل تشکیل می‌شود:

- ۱- تعیین راهبردها و برنامه‌ریزی در جهت اجرای قانون.
- ۲- تهیه و پیشنهاد آیین‌نامه‌های لازم در خصوص اجرای قانون برای تصویب به هیئت وزیران.

۳- هماهنگ کردن دستگاه‌های زیر مجموعه دولت در امر جمع‌آوری، پردازش و تحلیل اخبار، اسناد، مدارک، اطلاعات و گزارش‌های واصله، تهیه سامانه‌های هوشمند و شناسایی معاملات مشکوک و گزارش به مراجع ذیربط جهت انجام اقدامات لازم.

۱۱- مبانی رویکرد مبتنی بر ریسک

شناسایی، ارزیابی و بررسی ریسک‌های پولشویی و تأمین مالی تروریسم، جزء لاینفک یک نظام مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم (شامل تنظیم و اعمال قوانین و مقررات و سایر تدابیر کاهش دهنده ریسکها) می باشد. رویکرد مبتنی بر ریسک شرایط لازم جهت برنامه ریزی و مدیریت بهینه آن را برای بخش‌های مدیریتی و اجرایی فراهم می نماید. بدیهی است احتمال وقوع ریسک هرگز صفر نمی شود و با ارزیابی و برنامه ریزی دقیق می توان آن را مدیریت کرد و میزان آسیب های احتمالی را به حداقل رساند .

۱۱-۱- مفهوم ارزیابی ریسک

مفهوم ریسک از منظر مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم به شکل زیر تعریف می شود :

ریسک را می توان تابعی از سه فاکتور «تهدید»، «آسیب پذیری» و «پیامد» در نظر گرفت. ارزیابی ریسک پولشویی و تأمین مالی تروریسم ، محصول یا فرآیندی است مبتنی بر متدولوژی مورد توافق ذینفعان ، جهت شناسایی ، تحلیل و درک ریسک ها و گام اول برای مدیریت آنهاست.

ارزیابی ریسک مستلزم اظهار نظر در خصوص تهدیدها، آسیب پذیری ها و پیامدهاست که در ادامه به آن می پردازیم :

- **تهدید:** یک شخص یا گروهی از افراد، شی یا فعالیتی که پتانسیل ایجاد یک آسیب برای یک کشور، جامعه اقتصادی و... را دارد تهدید گویند و شامل مجرمین، گروههای تروریستی و تسهیل کنندگان فعالیت تروریستی و مجرمانه می باشد.
- **آسیب پذیری:** مواردی که توسط تهدید مورد سوء استفاده قرار گرفته یا فراهم کننده یا تسهیل کننده فعالیت تهدیدی باشد مانند ضعف در سیستم مبارزه با پولشویی یا ضعف در کنترل یا ویژگی خاص کشور باشد.
- **پیامد:** به نتیجه و اثر و ضرری که تهدید و آسیب پذیری می آفریند تعبیر می گردد که ماهیتاً کوتاه مدت یا دراز مدت است که می تواند موجب گسترش پیامدهای مخرب اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی بر شهروندان ، مشاغل، جوامع و منافع ملی گردد.

۱۱-۲- بررسی و ارزیابی ریسک

بررسی و ارزیابی ریسک به معنی شناسایی، تجزیه و تحلیل و در نهایت مدیریت ریسک می باشد. لذا در این راستا بانک ها باید با بررسی ریسک و تهیه گزارش صحیح و به موقع به تصمیم گیرندگان به افزایش اعتبار بانک کمک کنند تا با اولویت بندی ریسک های مختلف، تهدید کننده بانک و هدایت و تخصیص منابع به کاهش ریسک منجر شود.

۱۱-۳- مدیریت ریسک

پذیرش رویکرد مبتنی بر ریسک برای مقابله با پول شویی به معنی پذیرش فرآیند مدیریت ریسک است که از نظر کمیته بازل عناصر اساسی برنامه صحیح عبارتند از:

درک ارزیابی، مدیریت و کاهش ریسکها، سیاست پذیرش مشتری، شناسایی مشتری و مالک و ذینفع، راستی آزمایی اطلاعات ارائه شده توسط مشتری و تعیین مجموعه ریسک پولشویی است. همچنین پایش مستمر، مدیریت اطلاعات، گزارش نقل و انتقالات مشکوک و اختیار مسدود کردن دارایی ها توسط بانک وجود داشته باشد. از نظر کمیته بازل سه خط دفاعی برای مقابله با پولشویی وجود دارد:

- خط اول واحد فعالیت یا صف که ارتباط مستقیم و رودرو با مشتری دارند. این گروه مسئول شناسایی، بررسی و کنترل ریسک های فعالیت بانک ها هستند.
- خط دوم شامل مسئول مبارزه با پولشویی، مسئول تطبیق عملیات بانک با قوانین و مقررات و مسئول منابع انسانی، جهت تامین نیروی انسانی لازم و مسئول فناوری اطلاعات است.
- خط سوم حسابرس داخلی بانک است.

۱۱-۴- حوزه تأثیر و دامنه شمول ارزیابی ریسک ملی

چنانچه گفته شد هدف از ارزیابی ریسک و اتخاذ رویکرد ریسک محور، هماهنگی ارکان مختلف نظام مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم در راستای پوشش بهینه نقص ها است و ارزیابی ریسک، صرفاً وظیفه یک سطح یا نوع خاص از اشخاص مشمول نیست. لذا در یک دسته بندی کلی می توان سطوح ارزیابی ریسک در یک نظام مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم را به شرح زیر دانست که هر یک هدف، گستره و متولی خاص خود را دارد

-سطح فراملی: ارزیابی ریسک کشورها و مناطق مختلف جهان توسط ذینفعان و نهادهای بین المللی

-سطح ملی: ارزیابی ریسک حوزه های مختلف و ریسک های عمومی کشور توسط ستادها/ شوراها هماهنگ کننده بین دستگاهی

-سطح حوزه ای: ارزیابی ریسک اشخاص مشمول تحت نظارت در هر حوزه توسط دستگاه متولی نظارت مربوطه

-نهادی: ارزیابی ریسک مشتریان و نیز کارکنان، ارکان داخلی و فرآیندهای هر شخص مشمول تحت نظارت توسط متولیان مبارزه با پولشویی و مدیران ارشد آن شخص مشمول

باید توجه داشت در یک رویکرد ریسک محور کلیه ابعاد مرتبط با شرح وظایف شخص مشمول، مورد نظر می باشد. این تکالیف در کلیه ارکان و سطوح می بایست نهادینه گردد به نحوی که متضمن بررسی و ارزیابی ریسک های مرتبط از

قبیل ریسک محصولات و خدمات، ریسک شناسایی ارباب رجوع، ریسک عملیات، ریسک نظارت و گزارش دهی و ... جهت مدیریت بهینه ریسک های شناسایی شده و در راستای میزان ریسک پذیری و اشتباهی ریسک و پیچیدگی ها و ابعاد سازمانی شخص مشمول بوده و به طور جامع و مانع کلیه ریسک های شناسایی شده را پوشش دهد. توجه به این نکته ضروری است که ریسک موارد خاص در هر مؤسسه اعتباری با توجه به ماهیت فعالیت و عملیات آن مؤسسه اعتباری، ارزیابی و اندازه گیری می شود؛ بنابراین، اندازه ریسک مشتری و معاملات انجام شده توسط وی، بر اساس عملیات مؤسسات اعتباری مختلف، متغیر خواهد بود.

۵-۱۱- شاخص های ریسک

به موجب ماده (۸) آئین نامه به منظور مدیریت و کاهش ریسک های پولشویی و تأمین مالی تروریسم، اشخاص مشمول مکلفند پیش از ارائه هرگونه خدمت به ارباب رجوع، نسبت به ارزیابی و طبقه بندی ریسک تعامل کاری اقدام و متناسب با ریسک ارزیابی شده در خصوص نحوه ارائه خدمت تصمیم گیری و با وضع مقررات و تدوین برنامه های داخلی بر عملکرد همه سطوح خود (شعب، ادارات کل و...) نظارت کرده و در صورت مشاهده هرگونه انحراف، نسبت به اصلاح و برطرف کردن آن اقدام کنند.

مهمترین شاخص ها در ارزیابی ریسک را می توان به شرح ذیل نام برد :

- ریسک ارباب رجوع
- ریسک منطقه
- ریسک خدمت (محصول)

ریسک ارباب رجوع

در ارزیابی ریسک ارباب رجوع عواملی نظیر: شغل، منبع درآمد و دارایی، پیشینه ارباب رجوع، موطن اصلی و کشوری که در آن اقامت دارد، خدمات بانکی که استفاده می کند، نحوه استفاده از خدمات (مستقیم و یا به صورت وکالتی)، فعالیت های تجاری وی (داخلی و بین المللی)، گردش نامتعارف حساب، نقل و انتقالات مکرر و غیر قابل توجیه در حساب، قابل توجه می باشند.

همچنین مطابق اسناد بین المللی از نظر بررسی میزان خطر در روابط و عملیات مالی با مشتری، مشتریان با مشخصات ذیل جزء مشتریان پرریسک محسوب می گردند.

۱- مشتریانی که کسب و کار آنها پیچیده است و منفعت مالی آشکاری نیز برای مؤسسه ندارند.

۲- مشتریانی که صاحب منصب سیاسی محسوب می شوند.

۳- مشتریانی که کسب و کار آنها نقدی محور است و پول مشتریان برای تطهیر پول های خود از اینگونه شغل ها استفاده کنند.

۴- مشتریانی که مشهور و مزنون به درگیری در فعالیت خلاف سطح بالا (تجارت اسلحه) هستند.

۵- مشتریانی که به آسانی نمی توان منشاء ثروت آنها را تایید کرد و یا لغو بررسی یا عدم بازرسی در سوابق آنها وجود دارد.

۶- مشتریانی که کسب کار خود را از طریق حسابداران ، وکلا و سایر مشاغل انجام می دهند.

۷- مشتریانی که براساس بررسی ریسک ، مشتریان پرریسک محسوب می شوند.

۸- مشتریانی که سازمان غیرانتفاعی یا خیریه هستند.

۹- مشتریان غیر مقیم

۱۰- مشتریان با درآمد بالا که منشاء درآمدشان نامشخص است.

ریسک منطقه

شاخص های ذیل در ریسک منطقه تاثیر گذار هستند:

۱- کشورهایی که در فهرست تحریم قراردارند منجمله تحریم سازمان ملل

۲- کشور هایی که از نظر گروه اقدام ویژه (FATF) فاقد قوانین مناسب در خصوص مبارزه با پولشویی هستند.

۳- کشورهایی که در سطح بین المللی در سطح قابل توجهی آلوده به فساد مالی یا سایر فعالیت های مجرمانه نظیر تولید و تجارت مواد مخدر هستند

۴- کشورهایی که بهشت مالیاتی به حساب می آیند

۵- کشورهایی که طبق نظر منابع معتبر به عنوان تامین کننده تروریسم مشخص شده اند.

ریسک محصول

بانکها با توجه به نیاز مشتری و بازار رقابتی ، خواهان ارائه محصول و خدمات نوینی می باشند که این خود موجب ریسک برای سازمان می شود نظیر :

- خدمات بانکی کارگزاری بین المللی برای غیر مشتری و خدمات بانک خصوصی بین المللی

- خدمات در رابطه با معامله و تحویل فلزات گرانبها و اسکناس

- خدماتی که ذاتاً می توانند گمنامی مشتری را تامین کنند و یا براحتی بین مرزها عبور کنند مانند : خدمات کارت الکترونیکی ، نقل و انتقالات الکترونیکی، خدمات شرکت سرمایه گذاری خصوصی

۱۱-۶- نظارت ریسک محور

گسترده‌گی و پیچیدگی های ساختاری و عملیاتی واحدهای اشخاص مشمول سطوح مختلفی از نظارت را طلب می نماید. هر چه ساختار و گستره سازمانی وسیع تر و کثرت عملیات و تعاملات بیشتر باشد نظارت موثر و کارآمد بیشتری را ایجاب می نماید. پر واضح است در یک ساختار عظیم و پیچیده سازمانی نظیر بانک ملی ایران با کثرت مشتریان و تعدد تراکنش های روزانه، اعمال نظارت به صورت فردی و یا سازمانی توسط واحدهای نظارتی عملاً امکان پذیر نمی باشد ، لذا در حوزه نظارت بهره مندی از فناوری های نوین و سامانه های نظارتی امری اجتناب ناپذیر می باشد. از طرفی همانگونه که در مقوله رویکرد ریسک محور عنوان گردید، مقدمات و تمهیدات نظارتی لازم می بایست به صورت نظارت پیشین در تهیه محصولات و ارائه خدمات و فرآیند شناسایی مشتری و حوزه های جغرافیایی ریسک مورد نظر دیده شده باشد. در این فرض بخش عمده ای از نظارت انجام شده و نظارت ریسک محور در مفهوم واقعی عملیاتی می گردد بدین معنا که در اعمال نظارت ها و رویکردهای ریسک محور بدو ریسک محصولات، خدمات، مشتری و منطقه جغرافیایی لحاظ و محاسبه گردیده است و از نظر منطقی مبتنی بر واقع، شخص مشمول همواره بر اساس شاخص های عنوان شده ریسکی را برای هر یک از محصولات، خدمات، مشتریان و مناطق جغرافیایی خود شناسایی نموده و مخاطراتی را برای آنها قائل است و مطابق موارد عنوان شده در آیین نامه خصوصاً مواد ۱۲ تا ۱۴ آن ، می بایست ریسک تعاملات کاری را همواره محاسبه و در پروفایل ریسک مشتری نگهداری نماید و در صورت ارزیابی ریسک بالا، تدابیر لازم نظیر اعلام به مراجع ذیصلاح، تعیین و اعمال سقف های محدودیت و ممنوعیت (نظیر آنچه در مورد اشخاص مظنون انجام می پذیرد) و یا اخذ اطلاعات و مستندات بیشتر (نظیر اعمال رویه های شناسایی مضاعف) را معمول نماید.

همانگونه که ملاحظه می گردد اعمال رویه های عنوان شده با رویکرد ریسک محور بخش عظیمی از الزامات نظارتی اشخاص مشمول را پوشش می دهد که این موارد گاهی به صورت پیشگیرانه موجب جلوگیری از انجام تراکنش ها و یا تعاملات با ریسک بالا و اثربخش نمودن نظارت ریسک محور می گردد. از سوی دیگر اعمال نظارت های سیستمی به صورت پسین در پایش و واپایش تراکنش ها و تعاملات مشتریان با بهره گیری از سامانه های در اختیار نظیر سامانه مبارزه با پولشویی (AML) ، کشف تقلب و همچنین بازرسی های حضوری و... ضمن کارآمد نمودن فرآیند نظارت ریسک محور، با ارائه بازخوردهای مناسب رویه های نظارتی ریسک محور پیشین را نیز تقویت و اصلاح می نماید . در نهایت نظارت ریسک محور مجموعه ای از فرآیندها، رویه ها، سامانه ها و سیاست هایی است که بخشی از آن از پیش تعیین و تحت تاثیر وقایع آتی نیز قرار می گیرد در نتیجه در رویکرد نظارت مبتنی بر ریسک ممکن است دو تعامل یا تراکنش در یک سطح و یا یک منطقه جغرافیایی، از سوی اشخاص مختلف ریسک های متفاوتی را داشته باشد و در نتیجه مواجهه با

هر یک از آنها بر اساس ریسک های مربوطه نیز می بایست متفاوت باشد و در واقع نظارت ریسک محور یک برنامه از پیش تعیین شده و بر اساس الگوهای ثابت و مشخص نبوده و حسب مورد بر اساس ریسک ها و برنامه ها و سیاست های اشخاص مشمول می تواند متغیر باشد.

۷-۱۱- اقدامات و کنترل های لازم برای موقعیت های پرریسک

به موجب ماده (۱۰) آیین نامه اجرائی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی در خصوص تعاملات کاری با ریسک بالا می بایست مطابق رویه هایی به شرح ذیل اقدام نمود:

- اخذ اطلاعات گسترده تر در فواصل زمانی کوتاه تر
- کسب اطلاعات معتبر بیشتر از ارباب رجوع مانند فعالیت اقتصادی و حجم اموال و بروزرسانی اطلاعات رخ نمای (پرو فایل وی) اعم از اطلاعات مالک واقعی و به همراه مستندات مربوطه در فواصل زمانی کوتاه تر
- کسب اطلاعات بیشتر در خصوص ماهیت تعامل کاری، منبع سرمایه یا منبع اموال ارباب رجوع
- راستی آزمایی اطلاعات اخذ شده از ارباب رجوع، از سامانه های اطلاعاتی مورد نیاز و یا بانک های جامع اطلاعاتی اعم از سامانه های اداره ثبت احوال، اداره ثبت اسناد و املاک، جامعه حسابداران رسمی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت اطلاعات، بانک مرکزی و ... (در صورت ایجاد و اعطای دسترسی به سامانه های مذکور)
- تطبیق سطح فعالیت ارباب رجوع با سطح فعالیت مورد انتظار تعیین شده برای وی در فواصل زمانی کوتاه تر و در صورت تغییر سطح فعالیت ارباب رجوع، اخذ مستندات تکمیلی و بررسی آن

۱۲- برنامه ریزی و تطبیق مقررات مبارزه با پولشویی

یکی از مهمترین موضوعات مطروحه در مقوله حاکمیت شرکتی، رکن تطبیق و رعایت قوانین و مقررات می باشد. از آنجا که فرآیند های اجرایی در هر سازمان تحت نظارت واحد های اجرایی و اعضای هیئت عامل صورت می پذیرد، به منظور اطمینان بخشی به اعضای هیئت مدیره در خصوص تطبیق عملکرد با رعایت قوانین و مقررات، واحدهای تطبیق به عنوان خط دوم دفاعی ایجاد و با ارائه گزارش های دوره ای (ناشی از بررسی عملکرد واحدهای اجرایی با کلیه قوانین، مقررات و استانداردهای داخلی و بین المللی)، اعضای هیئت مدیره را به عنوان مالک نهایی ریسک از وضعیت رعایت قوانین و مقررات مطلع می نماید. با این وجود نظر به اینکه رعایت قوانین و مقررات در کلیه سطوح سازمانی و خطوط دفاعی امری الزامی است وجود رکن مذکور در ساختار حاکمیت شرکتی بانک مانع از اجرای تکالیف رعایت قوانین و مقررات از سوی سطوح دیگر نگردیده و رافع مسئولیت آنها نمی باشد. همانگونه که در بند ۸ ماده (۳۸) آیین نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی ذکر گردیده؛ حصول اطمینان از اجرای کامل قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم از سوی واحدهای تحت امر از مهمترین تکالیف واحد مبارزه با پولشویی در اشخاص مشمول از جمله بانک می باشد که این مهم با تدوین برنامه های داخلی مبارزه با پولشویی با رویکرد مبتنی بر ریسک و همسو با سند ملی ارزیابی و صدور بخشنامه های لازم در خصوص اجرای آنها محقق می گردد.

با توجه به این که جرم پولشویی دارای ماهیت فراملی و بین المللی است، دامنه شمول تعریف تطبیق در این حوزه بسیار وسیع تر و گسترده تر از سایر موضوعاتی است که صرفاً متأثر از قوانین و مقررات داخلی کشورها خواهند شد. وجود سازمان ها و نهادهای ذیصلاح بین المللی، اعمال تحریم های یک جانبه یا چند جانبه در خصوص اشخاص حقیقی و حقوقی در سطح بین الملل، وضع الزامات و مقررات داخلی و بین المللی و اعمال محدودیت ها و ممنوعیت ها همگی از مواردی هستند که اهمیت مقوله تطبیق قوانین و مقررات در حوزه مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم را دو چندان نموده و ریسک ها و مخاطرات فراوانی را در سطح داخلی و بین المللی متوجه اشخاص مشمول خواهد نمود که شاید مهمترین آنها ریسک شهرت باشد.

۱۳- آشنایی با معاملات و عملیات مشکوک

معاملات و عملیات مشکوک شامل هر نوع معامله، دریافت یا پرداخت مال اعم از فیزیکی یا الکترونیکی یا شروع به آنهاست که بر اساس قرائن و اوضاع و احوالی مانند موارد زیر ظن وقوع جرم را ایجاد می کند :

۱. معاملات و عملیات مالی مربوط به ارباب رجوع که بیش از سطح فعالیت مورد انتظار وی باشد.
۲. کشف جعل، اظهار کذب یا گزارش خلاف واقع از سوی مراجعان قبل یا بعد از آنکه معامله یا عملیات مالی صورت گیرد و نیز در زمان اخذ خدمات پایه.
۳. معاملات یا عملیات مالی که به هر ترتیب مشخص شود صوری یا ظاهری بوده و مالک شخص دیگری است.
۴. معاملات یا عملیات مالی بیش از سقف مقرر در آیین نامه اجرایی الحاقی ماده (۱۴) قانون مبارزه با پولشویی. هر چند مراجعان، قبل یا حین معامله یا عملیات مزبور از انجام آن انصراف داده یا بعد از انجام آن بدون دلیل منطقی نسبت به فسخ قرارداد اقدام نمایند.
۵. معاملات یا عملیات مالی که اقامتگاه قانونی هر یک از طرفین در مناطق پرخطر (از نظر پولشویی) واقع شده است. فهرست این مناطق توسط شورای عالی مبارزه با پولشویی اعلام می گردد.

نحوه صدور گزارش عملیات مشکوک

نظر به حساسیت و ضرورت موضوع شناسایی و گزارش دهی عملیات مشکوک به پولشویی در رفتار و عملکرد مشتریان ، مواردی را که در جمع آوری اطلاعات و مستندات و بررسی معاملات مشکوک می بایست مورد مذاقه قرا گرفته و بعد از

طرح جامع و کامل در کمیته فرعی ادارات امور ، شعب مستقل و اظهار نظر صریح و شفاف به اداره مبارزه با پولشویی ارسال می گردد ، به شرح مراحل ذیل ابلاغ می شود :

مرحله اول : تکمیل و امضای فرم نمونه ۷۳۳ (معاملات مشکوک اشخاص حقیقی) و نمونه ۷۳۵ (معاملات مشکوک اشخاص حقوقی) (پیوست)

مرحله دوم: جمع آوری پرونده براساس چک لیست مستندات گزارش معاملات مشکوک (پیوست)

مرحله سوم : استعلام (ثبت احوال ، ثبت شرکتها و ...)

مرحله چهارم : ردیابی مالی شماره حساب ها و اسامی اشخاصی که به حساب مورد نظر واریز و برداشتی با مبالغ بالا و متعدد داشته اند صورت پذیرد.

مرحله پنجم : با توجه به سال ۱۳۹۳ به قبل و ۱۳۹۴ به بعد ، کدملی و نام دقیق اشخاص در پرتال

روزنامه رسمی ، فهرست آگهی به آدرس www.rrk.ir جستجو گردد و در صورتی که اشخاص دارای شرکت یا سمت

در شرکت باشد ، گردش حساب آنان متناسب با موضوع شرکت مورد بررسی قرار دهند و به پیوست الصاق گردد.

مرحله ششم : چگونگی و نحوه شناسایی گزارش دهی عملیات مشکوک

۱۴- تعارض منافع

۱۴-۱- تعریف تعارض منافع

مجموعه ای از شرایط که موجب می گردد تصمیمات و اقدامات حرفه ای، تحت تأثیر یک منفعت ثانویه قرار گیرد را تعارض منافع می نامند. سازمان توسعه و همکاری های اقتصادی (OECD) آن را به عنوان تعارضی میان وظایف دولتی و منافع خصوصی مأمورین دولتی تعریف می کند، به طوریکه این منافع می تواند به صورت ناصحیحی وظایف آنها را تحت تأثیر قرار دهد. در کشور ما و در پیش نویس لایحه تعارض منافع که از سوی معاونت حقوقی نهاد ریاست جمهوری ارائه شده است، تعریف تعارض منافع این گونه آمده است: «تعارض منافع عبارت است از تعارض منافع شخصی مشمولان این قانون با انجام بی طرفانه و بدون تبعیض وظایف و اختیارات قانونی آن ها».

با این توضیح مقوله مبارزه با پولشویی به جهت ایجاد موانع قانونی در ارائه خدمات مالی، همواره محل چالشی برای اشخاص مشمول قانون مبارزه با پولشویی از جمله بانک ها و موسسات مالی بوده است. ارائه دهندگان خدمات مالی به دلیل وجود فضای رقابتی حاکم بر این فضا همواره به دنبال ارائه بهترین محصولات و خدمات و همچنین آسان ترین نحوه دسترسی به بالاترین سطح نقل و انتقالات برای مشتریان خود می باشند.

از طرفی الزامات و مقررات مبارزه با پولشویی به جهت تحقق روح قانون نیازمند ایجاد گلوگاه های کنترلی و آستانه های مجاز تراکنشی و پیاده سازی رویه های قانونی در ساختار اجرایی اشخاص مشمول می باشد. از این رو در نگاه اول و بدون در نظر گرفتن منافع و مصالح عمومی این محدودیت ها برای بانکها و موسسات مالی مطلوب نبوده و مانعی در جهت بازاریابی و ارائه خدمات ممتاز به مشتریان و کسب سهم بیشتر بازار تلقی می گردد. و از نگاه دیگر الزامات و قوانین

بالا دستی تکالیفی را متوجه اشخاص مشمول و مستخدمین آنها نموده که استنکاف از آنها با ضمانت های اجرایی مقتضی مواجه خواهد شد. این امر از مصادیق تعارض منافع تلقی می گردد. این در حالی است که اجرای کامل و بدون نقص الزامات مبارزه با پولشویی تاثیرات مطلوبی در سطح اقتصاد کلان از جمله ایجاد ثبات اقتصادی، افزایش درآمدهای دولت، ایجاد تعادل و ثبات در بازارهای مالی، محدود شدن اقتصادهای زیر زمینی و ... دارد که در نهایت دستیابی به این سلامت اقتصادی در سطح کلان در جهت منافع کلیه اقشار و اصناف جامعه از جمله بانکها و موسسات مالی خواهد بود.

۲-۱۴- مصادیق تعارض منافع

برخی از مصادیق تعارض منافع شناسایی شده در حوزه کسب و کار بانکی به شرح ذیل می باشد:

۱- عدم انحلال واحدهای ناکارآمد.

۲- عدم توزیع یکسان منابع و منافع رفاهی در بین کارکنان

۳- انجام اقدامات بی محتوا و واهی با انگیزه های نمایشی

۴- انحراف از بودجه

۵- وحدت قاعده گذار و مجری

۶- وحدت ناظر و منظور

۷- تصویب مصوبه به نفع اشخاص مرتبط

۸- انحلال واحد های کارآمد

۹- حرکت در مسیر غیر از سیاست های استراتژیک

۱۰- عدم گزارش موارد فساد

۱۱- عدم ارائه گزارش و آمار صحیح

۳-۱۴- مدیریت تعارض منافع با محوریت قانون مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم

تقریباً تمامی افراد در طول زندگی خود در موقعیتی قرار گرفته اند که باید از بین دو یا چند حق و یا دویا چند تکلیف یکی را انتخاب نموده و یا بین آنها اولویت بندی نمایند. چنین وضعیتی می تواند زمینه را برای ایجاد تعارض منافع فراهم سازد زیرا به یک بیان ساده تعارض منافع قرار گرفتن در حالتی است که شخص دارای چند حق و یا وظیفه بوده که اعمال یکی از آنها موجب چشم پوشی، کمرنگ شدن و یا عدم اجرای دیگری گردد. در چنین حالتی با توجه به اینکه حذف حقوق و تکلیف ایجاد شده امکا پذیر نمی باشد تنها راهکار باقیمانده مدیریت وضعیت موجود می باشد که به این

شرایط مدیریت تعارض منافع گفته می شود. البته باید توجه داشت این گفتار مفهوم لزوم مدیریت و یا انتخاب یک یا چند منفعت یا تکلیف بایک یا چند تکلیف شخصی دیگر نمی باشد و اصولاً حالت تعارض منافع می بایست میان منافع شخص با منافع شخص دیگر یا منافع عمومی در تعارض باشد.

شایان ذکر است برای تحقق تعارض منافع وجود یک یا چند حق و یا چند وظیفه الزامی است به عنوان مثال الزام اداری برخی کشورها، اخذ هدیه و مبالغی تحت عنوان انعام از مشتریان و ارباب رجوع مرسوم بوده و اعمال سقف هایی برای این مبالغ به عنوان راهکار مدیریت تعارض منافع میان حق شناخته شده برای مستخدم (هدیه وانعام) و تکالیف اداری که نسبت به ارباب رجوع دارد در نظر گرفته شده است حال آنکه در یک نظام حقوقی و اداری نظیر نظام حاکم بر کشور ایران اساساً اخذ هرگونه وجه تحت هر عنوان، اعم از هدیه، هبه، کادو و انعام ممنوع بوده و با توجه به عدم شناسایی حق اخذ آن موضوع تعارض منافع حادث نمی گردد و اقدام به اخذ اینگونه وجوه نه از مصادیق تعارض منافع که از مصادیق تخلفات و جرایم اداری شناسایی می گردد.

۴-۱۴- راهکارهای پیشگیری و مدیریت تعارض منافع

مسئله تعارض منافع مهمترین ریشه های وقوع فساد در حاکمیت معرفی شده است به همین دلیل تدوین قواعد و کنترل و مدیریت تعارض منافع به منظور پیشگیری از فساد مورد توجه حکومت ها بوده است. برخی از عناوین قواعد عمومی که به کنترل و مدیریت تعارض منافع منجر خواهد شد عبارتند از :

- ۱- اعلام منافع مالی مسئولین
- اعلام درآمد شخصی یا خانوادگی و دریافت هدایا در زمان تصدی مسئولیت
- اعلام دارایی شخصی و خانوادگی در زمان تصدی مسئولیت
- ۲- اقرار به وجود تعارض منافع در زمان تصدی مسئولیت
- اعلام منافع شخصی مرتبط با مدیریت قراردادها
- اعلام منافع شخصی مرتبط با تصمیم گیری و رأی گیری
- اعلام منافع شخصی مرتبط با مشارکت در تهیه یا ارائه مشاوره سیاسی
- ۳- اعلام برخی محدودیتها برای مشاغلین در مناصب حکومتی
- محدودیت برای شغل دوم و بیشتر
- اعمال محدودیت و کنترل دریافت هدایا و سایر منافع
- عدم امکان مشارکت در تصمیم گیری در شرایط تعارض منافع
- اعمال برخی محدودیت های شخصی و خانوادگی در مالکیت شرکت خصوصی
- ۴- نظام جبران خدمت و حمایت از سوت زن ها

ضمائم

ضمائم – ۱

قانون مبارزه با تامین مالی تروریسم (با آخرین اصلاحات و الحاقات)

ماده ۱ - تهیه یا جمع آوری وجوه یا اموال به هر طریق چه دارای منشأ قانونی باشد یا نباشد و یا مصرف تمام یا بخشی از منابع مالی حاصله از قبیل قاچاق ارز، جلب کمک‌های مالی و پولی، اعانه، انتقال پول، خرید و فروش اوراق مالی و اعتباری، افتتاح مستقیم یا غیرمستقیم حساب یا تأمین اعتبار یا انجام هرگونه فعالیت اقتصادی اشخاص توسط خود یا دیگری برای انجام اعمال زیر یا جهت ارائه به افراد تروریست یا سازمان‌های تروریستی، تأمین مالی تروریسم است و جرم محسوب می‌شود. علاوه بر گروه تروریستی و افراد تروریست، تشخیص تروریستی بودن اعمال مندرج در بندهای ذیل بر عهده شورای عالی امنیت ملی است:

الف - ارتکاب یا تهدید به ارتکاب هرگونه اقدام خشونت آمیز از قبیل قتل، سوءقصد، اقدام خشونت آمیز منجر به آسیب جسمانی شدید که دیه آن بیش از یک سوم دیه کامل باشد، توقیف غیرقانونی و گروگانگیری اشخاص و یا اقدام خشونت آمیز آگاهانه علیه مردم یا به مخاطره انداختن جان یا آزادی آنها به قصد تأثیرگذاری بر خط مشی، تصمیمات و اقدامات دولت جمهوری اسلامی ایران، سایر کشورها و یا سازمانهای بین‌المللی؛

ب - ارتکاب اعمال زیر با مقاصد مذکور در بند (الف)

۱. خرابکاری در اموال و تأسیسات عمومی دولتی و غیردولتی؛
۲. ایراد خسارت شدید به محیط زیست از قبیل مسموم کردن آبها و آتش زدن جنگلها؛
۳. تولید، تملک، اکتساب، انتقال، حمل، نگهداری، توسعه یا انباشت غیرقانونی، سرقت، تحصیل متقلبانه و قاچاق سموم، عناصر و مواد هسته‌ای، شیمیایی، میکروبی و زیست‌شناسی (بیولوژیک)؛
۴. تولید، تهیه، خرید و فروش و استفاده غیرقانونی و قاچاق مواد منفجره، اسلحه و مهمات.

پ - ارتکاب اعمال زیر صرف نظر از انگیزه مرتکب و نتیجه حاصله:

۱. اعمال خطرناک علیه ایمنی هواپیما یا هوانوردی؛
۲. تصرف هواپیمای در حال پرواز و اعمال کنترل غیرقانونی بر آن؛
۳. ارتکاب خشونت علیه مسافر یا مسافران و خدمه هواپیما یا اعمال خطرناک علیه اموال موجود در هواپیمای در حال پرواز؛
۴. تولید، تملک، اکتساب، انتقال، حمل، نگهداری، توسعه یا انباشت، غنی‌سازی و انفجار غیرقانونی، سرقت، تحصیل متقلبانه و قاچاق عناصر و یا مواد هسته‌ای به میزان غیرقابل توجه برای اهداف درمانی، علمی و صلح آمیز؛
۵. تولید، تملک، اکتساب، انتقال، سرقت، تحصیل متقلبانه، قاچاق، حمل، نگهداری، توسعه یا انباشت و استفاده یا تهدید به استفاده از سلاح‌های هسته‌ای، شیمیایی، میکروبی و زیست‌شناسی (بیولوژیک)؛
۶. دزدی دریایی، تصرف غیرقانونی کشتی و یا اعمال کنترل غیرقانونی بر آن و یا به خطر انداختن ایمنی کشتیرانی از طریق ارائه آگاهانه اطلاعات نادرست یا تخریب و وارد کردن آسیب شدید به کشتی، محموله و خدمه یا مسافران آن؛
۷. تصرف یا کنترل غیرقانونی سکوها یا تأسیسات مستقر در مناطق دریایی، ارتکاب اعمال خشونت بار علیه افراد حاضر در آنها و هرگونه اقدام برای تخریب یا صدمه به این سکوها یا تأسیسات به قصد ایجاد خطر برای ایمنی این مناطق؛
۸. بمب‌گذاری در اماکن عمومی، تأسیسات دولتی، شبکه حمل و نقل عمومی یا تأسیسات زیرساختی.

ت - ارتکاب جرائمی که به موجب قوانین داخلی یا کنوانسیون‌های بین‌المللی جرم تروریستی شناخت ه شده؛ در صورت الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به آنها.

تبصره ۱ - هر شخصی که وجوه یا اموالی را با اهداف مذکور در صدر این ماده تهیه یا جمع‌آوری نماید و قبل از مصرف یا استفاده یا ارائه به افراد یا سازمان‌های تروریستی به واسطه عامل خارج از اراده وی قصدش معلق بماند، نیز تأمین‌کننده مالی تروریسم محسوب می‌شود.

تبصره ۲ - هرگاه شخصی قصد ارتکاب جرم موضوع این ماده را داشته باشد و شروع به اجرای آن نماید لیکن به واسطه عامل خارج از اراده وی قصدش معلق بماند، مشمول ماده (۱۲۲) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ می‌شود.

تبصره ۳ - برای تعقیب تأمین‌کننده مالی اقدامات تروریستی علیه افراد حقیقی و حقوقی صرف‌نظر از محل ارتکاب جرم، تابعیت و محل اقامت مجرم مفاد این قانون اجراء خواهد شد. در مواردی که بین دولت جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها توافقنامه معاضدت قضائی و یا هر توافقنامه دیگری در زمینه مبارزه با تأمین مالی تروریسم با رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران وجود داشته باشد، همکاری طبق شرایط مندرج در توافقنامه صورت خواهد گرفت. در غیر اینصورت، همکاری‌های قضائی و سایر امور مربوط به مبارزه با تأمین مالی تروریسم بر اساس عمل متقابل صورت می‌گیرد.

تبصره ۴ - تعیین مصادیق اعمال، افراد، گروه‌ها و سازمان‌های تروریستی موضوع این قانون با لحاظ اصل یکصد و پنجاه و چهارم (۱۵۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با تأکید بر حق افراد، ملت‌ها، گروه‌ها و یا سازمان‌های آزادی‌بخش باهدف مقابله با سلطه و اشغال خارجی و استعمار و نژادپرستی بر عهده شورای عالی امنیت ملی است.

ماده ۲ - تأمین مالی تروریسم در صورتی که در حکم محاربه یا افساد فی‌الارض تلقی شود، مرتکب به مجازات آن محکوم می‌شود و در غیر این صورت علاوه بر مصادره وجوه و اموال و در صورت عدم وجود عین اموال معادل ارزش آن به نفع دولت، به مجازات دو تا پنج سال حبس و جزای نقدی معادل دو تا پنج برابر منابع مالی تأمین شده محکوم می‌شود.

ماده ۳ - کلیه اشخاص مطلع از جرائم موضوع این قانون موظفند مراتب را در اسرع وقت به مقامات اداری، انتظامی، امنیتی یا قضایی ذیصلاح اعلام کنند، در غیر این صورت به مجازات تعزیری درجه هفت محکوم می‌شوند.

ماده ۴ - در صورت ارتکاب جرائم موضوع این قانون توسط شخص حقوقی، طبق مقررات قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ اقدام می‌شود.

ماده ۵ - مراجع قضائی و ضابطان دادگستری تحت نظارت و تعلیمات و یا دستور مقام قضائی حسب مورد مکلفند اقدامات زیر را انجام دهند:

الف - شناسایی، کشف و مسدود کردن وجوه استفاده شده یا تخصیص داده شده برای جرائم تأمین مالی تروریسم و عواید به دست آمده از آنها؛

ب - شناسایی و توقیف اموال موضوع جرائم مذکور در این قانون و عواید آنها که به طور کامل یا جزئی تبدیل به اموال دیگری شده و تغییر وضعیت یافته است؛

پ - توقیف اموال و عواید موضوع جرم که با اموال قانونی امتزاج یافته به نحوی که اموال مزبور به اندازه تخمین زده شده قابل توقیف باشد.

تبصره- اشخاص موضوع این ماده موظفند حسب دستور مقام قضائی نسبت به مسدود کردن وجوه و توقیف اموال و دارایی‌های افراد، گروه‌ها و سازمان‌های تروریستی و همچنین افراد موضوع قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی برابر فهرست اعلامی شورای عالی امنیت ملی اقدام نمایند. در موارد فوری و ضروری که دسترسی به مقام قضائی ممکن نیست باید برابر فهرست مذکور اقدام نموده و مراتب را ظرف مدت بیست و چهار ساعت به مراجع قضائی اعلام کنند.

ماده ۶- دادگاه مکلف است علاوه بر مجازات‌های مقرر در ماده (۲) این قانون، مرتکب را متناسب با جرم ارتكابی حداکثر به دو مورد از مجازات تکمیلی محرومیت از حقوق اجتماعی مطابق قانون مجازات اسلامی محکوم نماید.

ماده ۷- سردستگی، سازماندهی یا هدایت دو یا چند شخص در ارتكاب جرائم موضوع این قانون اعم از اینکه عمل آنان مباشرت یا معاونت در جرم باشد و همچنین ارتكاب جرائم مذکور به صورت سازمان یافته، از علل مشدده مجازات محسوب می‌شود و مرتکب مشمول ماده (۱۳۰) قانون مجازات اسلامی می‌باشد.

ماده ۸- هر شخصی که داخل گروه‌های حامی مالی تروریسم باشد و قبل از تعقیب، همکاری مؤثر در شناسایی شرکا یا معاونان، تحصیل ادله یا کشف اموال و اشیای حاصله از جرم یا به کار رفته برای ارتكاب آن نماید، از مجازات معاف می‌شود و چنانچه پس از شروع به تعقیب با مأموران دولتی همکاری مؤثری نماید، از جهات مخففه محسوب و مطابق مقررات مربوط، مجازات وی تخفیف می‌یابد.

تبصره - در صورتی که شخص، مرتکب جرم دیگری شده باشد معافیت یا تخفیف موضوع این ماده مانع از اعمال مجازات نسبت به آن جرم نیست.

ماده ۹ رسیدگی به جرائم موضوع این قانون در صالحیت دادگاه‌های کیفری یک مرکز استان است.

ماده ۱۰ - جرائم موضوع این قانون، جرم سیاسی محسوب نمی‌شود.

ماده ۱۱- در مواردی که به موجب معاهدات بین‌المللی لازم‌الاجراء برای جمهوری اسلامی ایران، رسیدگی به جرائم موضوع این قانون در صالحیت هر یک از کشورهای عضو معاهده باشد و متهم در ایران یافت شود، محاکم ایران طبق این قانون صلاحیت رسیدگی دارند.

ماده ۱۲- هرگاه جرائم موضوع این قانون در خارج از کشور و علیه جمهوری اسلامی ایران یا سازمان‌های بین‌المللی مستقر در قلمرو جمهوری اسلامی ایران ارتکاب یابد، رسیدگی به آن حسب مورد در صالحیت دادگاه‌های کیفری یک تهران است.

ماده ۱۳ - تمامی اشخاص و نهادها و دستگاه‌های مشمول قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲ موظفند به منظور پیشگیری از تأمین مالی تروریسم اقدامات زیر را انجام دهند :

الف - شناسایی مراجعان هنگام ارائه تمام خدمات و انجام عملیات پولی و مالی از قبیل انجام هرگونه دریافت و پرداخت، حواله وجه، صدور و پرداخت چک، ارائه تسهیلات، صدور انواع کارت دریافت و پرداخت، صدور ضمانتنامه، خرید و فروش ارز و اوراق گواهی سپرده، اوراق مشارکت، قبول ضمانت و تعهد ضامنان به هر شکل از قبیل امضای سفته، برات و اعتبارات اسنادی و خرید و فروش سهام؛

ب - نگهداری مدارک مربوط به سوابق معاملات و عملیات مالی اعم از فعال و غیرفعال و نیز مدارک مربوط به سوابق شناسایی مراجعان، حداقل به مدت پنج سال بعد از پایان عملیات.

ماده ۱۴- کلیه اشخاص مشمول قانون مبارزه با پولشویی موظفند گزارش عملیات مشکوک به تأمین مالی تروریسم را به شورای عالی مبارزه با پولشویی موضوع ماده (۴) قانون مذکور ارسال کنند. شورای یادشده موظف است گزارش‌های عملیات مشکوک موضوع این قانون را جهت سیر مراحل قانونی به مراجع ذی ربط ارسال کند.

تبصره ۱- چنانچه هر یک از اشخاص مذکور، وظایف مندرج در این قانون را انجام ندهد، به مجازات معاون جرم محکوم می‌شود و در صورتی که در انجام وظایف مرتکب تقصیر از جمله اهمال و سهل انگاری شود به یکی از مجازات‌های درجه هفت محکوم می‌شود. چنانچه مرتکب از اشخاص حقوقی باشد مطابق ماده (۲۰) قانون مجازات اسلامی عمل خواهد شد. همچنین عدم رعایت فهرست اعلامی شورای عالی امنیت ملی مشمول مجازات این تبصره می‌باشد.

تبصره ۲ - اشخاصی که در راستای اجرای این ماده مبادرت به ارسال گزارش به مراجع ذی ربط می‌کنند، مشمول مجازات‌های مربوط به افشای اسرار اشخاص نمی‌باشند.

ماده ۱۵ - چنانچه تأمین مالی تروریسم به عملیات پولشویی منجر شود، مرتکب حسب مورد به مجازات شدیدتر محکوم می‌شود.

ماده ۱۶ - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود در اجرای این قانون مطابق تعهدات بین‌المللی خود در مبادله اطلاعات یا معاضدت قضائی با سایر کشورها، با رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران همکاری نماید.

ماده ۱۷ - آیین نامه اجرائی این قانون ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون توسط وزرای امور اقتصادی و دارایی، دادگستری و اطلاعات تهیه و پس از تأیید رئیس قوه قضائیه به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی

آیین‌نامه شماره ۹۲۹۸۶/ت/۵۷۱۰۱ هـ- مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۲ هیأت وزیران

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت دادگستری

وزارت صنعت، معدن و تجارت - وزارت اطلاعات - وزارت کشور

وزارت امور خارجه - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۸/۷/۲۱ به پیشنهاد شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تأمین مالی تروریسم و تأیید رییس قوه قضاییه و به استناد ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی - مصوب ۱۳۹۷ - تصویب کرد:

فصل اول : تعاریف

مشمول بر ۱ ماده و ۴۳ بند می باشد

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

۱- قانون: قانون مبارزه با پولشویی - مصوب ۱۳۸۶- و اصلاحات و الحاقات بعدی آن.

۲- شورا: شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تأمین مالی تروریسم، مذکور در ماده (۴) قانون.

۳- مرکز: مرکز اطلاعات مالی مذکور در ماده (۷) مکرر قانون.

۴- واحد مبارزه با پولشویی: واحد مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم که به عنوان متولی امر مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم در ساختار داخلی اشخاص مشمول، عهده‌دار تکالیف مقرر در ماده (۳۷) این آیین‌نامه است.

۵ - مؤسسه مالی و اعتباری: بانک‌ها (اعم از بانک‌های ایرانی و شعب و نمایندگی بانک‌های خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران و نیز شعب و واحدهای مستقل بانک‌های ایرانی در خارج از کشور)، مؤسسات اعتباری غیربانکی، تعاونی‌های اعتبار، صندوق‌های قرض‌الحسنه، شرکت‌های سرمایه‌پذیر، شرکت‌های تأمین سرمایه و کلیه اشخاص حقوقی که در قالب یک کسب‌وکار، یک یا چند فعالیت یا عملیات زیر را برای ارباب رجوع یا به نمایندگی از وی انجام می‌دهند:

الف - پذیرش سپرده و یا سایر اموال قابل بازپرداخت از مردم.

ب - ارایه تسهیلات.

پ - خدمات واسپاری مالی.

ت - خدمات انتقال وجوه یا ارزش.

ث - صدور و مدیریت ابزارهای پرداخت (مانند کارت‌های بدهی و اعتباری، چک، چک مسافرتی، حواله و پول الکترونیکی).

ج - صدور ضمانت‌نامه‌ها و تعهدات مالی.

چ - مبادلات، شامل:

۱- ابزارهای بازار پولی و مالی (چک، حواله، گواهی سپرده و مشتقات و ...).

۲- ارزی؛

۳- ارز، نرخ سود، ابزارهای شاخص؛

۴- اوراق بهادار قابل انتقال؛

۵ - معاملات آتی کالا؛

ح - مشارکت در صدور اوراق بهادار و ارایه خدمات مالی مرتبط به این اوراق؛

خ - مدیریت سبد دارایی‌های شخصی یا گروهی؛

د - نگهداری و مدیریت پول نقد و یا اوراق بهادار نقد به نمایندگی از سایر اشخاص؛

ذ - سایر موارد سرمایه‌گذاری، مدیریت یا اداره اموال به نمایندگی از سایر اشخاص؛

ر - خدمات مربوط به بیمه عمر و سایر سرمایه‌گذاری‌های مربوط به بیمه؛

ز - تبدیل پول و ارز.

۶ - بدون تأخیر: ظرف یک روز کاری مشروط بر اینکه از (۴۸) ساعت تجاوز نکند.

۷- مشاغل غیرمالی: مشاغل موضوع بند (ث) ماده (۱) قانون.

۸ - اشخاص مشمول: اشخاص مذکور در مواد (۵) و (۶) قانون.

۹- دستگاه‌های متولی نظارت: دستگاه‌هایی از قبیل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار، وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و دیگر نهادها مانند کانون وکلای دادگستری، کانون سردفتران و دفتریاران، کانون کارشناسان رسمی دادگستری، مرکز امور مشاوران حقوقی، وکلا و کارشناسان قوه قضاییه، سازمان حسابرسی، جامعه حسابداران رسمی ایران، سازمان نظام پزشکی، سازمان‌های نظام مهندسی و سایر نظام‌های صنفی و حرفه‌ای که مطابق قوانین و مقررات، بر عملکرد اشخاص حقیقی و حقوقی زیرمجموعه خود نظارت می‌کنند. این دستگاه‌ها علاوه بر اینکه وظیفه اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم را بر عهده دارند، مکلفند نظارت خود را بر اجرای این مقررات توسط اشخاص مشمول تحت نظارت به نحو مؤثر انجام دهند.

۱۰- اشخاص مشمول تحت نظارت: هر یک از اشخاص مشمول که تحت نظارت یکی از دستگاه‌های متولی نظارت، وظیفه اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم را بر عهده دارد.

۱۱- ارباب رجوع: هر شخص حقیقی یا حقوقی اعم از اصیل، وکیل یا نماینده قانونی وی که برای برخورداری از خدمات و امتیازات، انجام معامله، نقل و انتقال اموال، تأمین اعتبار یا انجام هرگونه فعالیت مالی و اقتصادی به اشخاص مشمول مراجعه می‌کند.

۱۲- معاملات و عملیات مشکوک: شامل هر نوع معامله، دریافت یا پرداخت مال اعم از فیزیکی یا الکترونیکی یا شروع به آنها است که بر اساس قرائن و اوضاع و احوالی مانند ارزش، موضوع یا طرفین آن، برای انسان به طور متعارف ظن وقوع جرم را ایجاد کند؛ نظیر:

الف - معاملات و عملیات مالی مربوط به ارباب رجوع که به‌طور فاحش بیش از سطح فعالیت مورد انتظار از او باشد.

ب - کشف جعل، اظهار کذب و یا گزارش خلاف واقع از سوی ارباب رجوع پیش یا پس از آنکه معامله‌ای صورت گیرد و نیز در زمان اخذ خدمات پایه.

پ - معاملات یا عملیات مالی که به هر ترتیب مشخص شود صوری یا ظاهری بوده و مالک شخص دیگری است.

ت - معاملات یا عملیات مالی که اقامتگاه قانونی هریک از طرفین در مناطق پرخطر (از نظر پولشویی و تأمین مالی تروریسم) واقع شده است.

ث - معاملات یا عملیات مالی بیش از سقف مقرر، هرچند ارباب رجوع پیش یا حین معامله یا عملیات مزبور از انجام آن انصراف دهد و یا بعد از انجام معامله، بدون دلیل منطقی نسبت به فسخ قرارداد اقدام کند.

۱۳- سقف مقرر: مبلغ سقف مقرر در قانون برگزاری مناقصات جهت انجام معاملات خرد، به صورت وجه نقد یا معادل آن به سایر ارزها و کالای گرانبها که هرساله توسط هیأت وزیران به استناد تبصره (۱) ماده (۳) قانون برگزاری مناقصات تصویب می‌گردد.

۱۴- مالک واقعی: هر شخص (اشخاص) حقیقی که دارای مالکیت نهایی است یا ارباب رجوع تحت واپایش (کنترل) مستقیم یا غیرمستقیم وی اقدام می‌نماید یا معامله و عملیات از طرف وی انجام شده است. همچنین شخص (اشخاص) حقیقی که بر یک شخص حقوقی واپایش (کنترل) مؤثر و نهایی دارد. این تعریف شامل ذی‌نفع نهایی بیمه‌های عمر یا سایر بیمه‌های سرمایه‌گذاری نیز می‌شود.

۱۵- سامانه‌های پرداخت بانک مرکزی: سامانه‌های بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از قبیل ساتنا، شتاب، پایا و شاپرک که پرداخت‌های الکترونیکی خرد و کلان در نظام بانکداری از طریق آنها انجام می‌پذیرد.

۱۶- مناطق پرخطر: کشورها و مناطق جغرافیایی که خطر (ریسک) وقوع جرایم پولشویی و تأمین مالی تروریسم در آنها بالا است. فهرست مناطق پرخطر از سوی شورا تعیین و اعلام می‌شود.

۱۷- شرکت خدمات پرداخت: شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت که مجوز فعالیت خود را از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران دریافت کرده است.

۱۸- اشخاص تحت مراقبت: همه اشخاصی که اسامی و مشخصات آنها به جهت واپایش (کنترل) خطر (ریسک) ارتباط آنها با فعالیت‌های پولشویی و تأمین مالی تروریسم از سوی مرکز تعیین و از طریق آن و یا دستگاه‌های متولی نظارت به اشخاص مشمول تحت نظارت اعلام می‌شود.

۱۹- اشخاص مظنون: اشخاصی که اسامی و مشخصات آنها به جهت ظن به ارتباط با فعالیت‌های پولشویی و تأمین مالی تروریسم، از سوی مرکز به اشخاص مشمول اعلام می‌شود تا در قبال آنها اقدامات تأمینی موضوع این آیین‌نامه را جهت کاهش مخاطرات پولشویی و تأمین مالی تروریسم اعمال کنند.

۲۰- فهرست تحریمی: فهرستی از مشخصات اشخاص حقیقی یا حقوقی مشمول تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد موضوع قطعنامه (۱۲۶۷) و قطعنامه‌های متعاقب آن و اشخاص مندرج در فهرست تحریم‌های جمهوری اسلامی ایران که توسط شورای عالی امنیت ملی براساس شرایط تعیین‌شده در قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم - مصوب ۱۳۹۴- و اصلاحات بعدی آن و با توجه به قطعنامه شماره (۱۳۷۳) شورای امنیت سازمان ملل متحد تعیین می‌شود.

۲۱- فهرست توقیفی: فهرست اشخاصی که دستور توقیف اموال زیر در خصوص آنها صادر شده باشد:

الف - اموالی که ظن حصول آنها از طریق ارتکاب جرم (اعم از پولشویی و جرایم منشأ) وجود داشته باشد.

ب - اموالی که ظن به اختصاص آنها جهت تأمین مالی تروریسم وجود داشته باشد.

پ - اموالی که ظن به نامشروع بودن آنها وجود داشته باشد.

ت - اموالی که در فرآیند جرایم مذکور، وسیله ارتکاب جرم بوده یا در اثر جرم تحصیل‌شده یا حین ارتکاب، استعمال یا برای استعمال اختصاص یافته باشد.

۲۲- فهرست مغایرت‌ها: فهرستی از مشخصات اشخاص یا نهادهایی که به‌رغم تشابه اطلاعات هویتی، شخص موردنظر در فهرست‌های اشخاص تحت مراقبت، مظنون، تحریمی و توقیفی نیست و به منظور حفظ حقوق اشخاص ثالث توسط مرکز به صورت سامانه (سیستمی) در اختیار اشخاص مشمول قرار خواهد گرفت.

۲۳- سند ملی ارزیابی خطر (ریسک): گزارشی که در آن با بررسی آسیب‌ها و تهدیدهای موجود در حوزه‌های اصلی، خطر (ریسک) پولشویی و تأمین مالی تروریسم در هر حوزه ارزیابی و اقدامات و تدابیری جهت واپایش (کنترل) و کاهش خطر (ریسک)‌های موجود اتخاذ می‌گردد.

۲۴- حوزه اصلی: اعم از نظام بانکی، بازار سرمایه، بازار بیمه، مشاغل غیرمالی، بنیادها و مؤسسات خیریه، صرافی‌ها و سایر حوزه‌ها که به تشخیص کارگروه ملی ارزیابی خطر (ریسک)، خطر (ریسک) پولشویی و تأمین مالی تروریسم در آنها بالا ارزیابی می‌شود.

۲۵- تعامل کاری: تعامل بین شخص مشمول با ارباب رجوع در یک مکان جغرافیایی مشخص جهت ارائه خدمات یا انجام معامله.

۲۶- خطر (ریسک) ارباب رجوع: خطر (ریسک) وقوع پولشویی یا تأمین مالی تروریسم که از ناحیه ارباب رجوع به واسطه عواملی چون موقعیت اجتماعی و شغلی، وضعیت مالی، نوع و ماهیت فعالیت حرفه‌ای، پیشینه و موطن اصلی بر شخص مشمول مترتب است.

۲۷- خطر (ریسک) منطقه: خطر (ریسک) وقوع پولشویی یا تأمین مالی تروریسم که به واسطه موقعیت جغرافیایی که تعامل کاری در آن شکل می‌گیرد، بر شخص مشمول مترتب است.

۲۸- خطر (ریسک) خدمت: خطر (ریسک) وقوع پولشویی یا تأمین مالی تروریسم که به واسطه نوع یا روش ارائه (کانال) خدمت یا معامله‌ای که در یک تعامل کاری به ارباب رجوع ارائه می‌شود، بر شخص مشمول مترتب است.

۲۹- خدمات پایه: خدماتی که طبق مقررات مربوط، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط اشخاص مشمول است و پس از آن، ارباب رجوع به منظور اخذ خدمات مکرر و متمادی، به اشخاص مشمول مراجعه می‌کند.

۳۰- خدمات غیر پایه: هر خدمتی به جز تعریف مزبور در بند (۲۹) این ماده.

۳۱- وجوه نقد: هر گونه مسکوک و اسکناس و انواع چک‌هایی که نقل و انتقال آنها مستند نشده و غیر قابل ردیابی باشد؛ از قبیل چک‌های عادی در وجه حامل و سایر چک‌هایی که دارنده آن غیر از ذی‌نفع اولیه باشد (مانند چک‌های پشت‌نویسی شده توسط اشخاص ثالث، انواع چک پول و چک مسافرتی) و کارت‌های پرداخت بی‌نام و موارد مشابه. وجوه نقد شامل وجوه نقد ریالی و ارزی است.

۳۲- اموال: هر نوع دارایی، وجوه یا منابع اقتصادی اعم از مادی یا غیرمادی، محسوس یا غیرمحسوس، منقول یا غیرمنقول، نقد یا غیرنقد، مشروع یا غیرمشروع و هر نوع منفعت یا امتیاز مالی یا وجوه اعم از نقد و غیرنقد و همچنین کلیه اسناد قانونی مبین حق اعم از کاغذی یا الکترونیکی نظیر اسناد تجاری، سهام، یا اوراق بهادار.

۳۳- شناسایی: فرایند دریافت و بررسی مستمر اطلاعات ارباب رجوع، مرتبط با احراز هویت و ارزیابی خطر (ریسک) پولشویی و تأمین مالی تروریسم. سطوح شناسایی شامل سه سطح ساده، معمول و مضاعف است.

۳۴- متمرکزکننده وجوه: همه اشخاص حقوقی که در زمینه خدمات تمرکز پرداخت‌ها از خریداران به فروشندگان، مستقیماً یا از طریق مشارکت با شرکت‌های خدمات پرداخت یا مؤسسات مالی و اعتباری در چهارچوب قواعد، ضوابط و مقررات کشور فعالیت کرده‌اند یا می‌کنند. این اشخاص پرداخت‌های بدون حضور کارت از جمله پرداخت‌های درون‌برنامه‌ای مبتنی بر زیرساخت‌های همراه یا مجازی را دریافت و به سامانه‌های پرداخت در نظام بانکی ارسال می‌کنند.

۳۵- روابط کارگزاری: ارایه خدمات بانکی از سوی یک مؤسسه مالی و اعتباری (مؤسسه مالی و اعتباری کارگزار) به مؤسسه مالی و اعتباری دیگر (مؤسسه مالی و اعتباری درخواست‌کننده).

۳۶- بانک پوسته‌ای: بانکی که حضور فیزیکی در قلمرویی که در آن مجوز گرفته و به ثبت رسیده است، نداشته باشد و به هیچ گروه ارایه‌کننده خدمات مالی که تحت نظارت مؤثر و یکپارچه‌ای قرار دارد نیز وابسته نباشد. مدیریت و بدنه اصلی این قبیل بانک‌ها در قلمرو قضایی (کشورها و مناطق) دیگری مستقر است. یک بانک پوسته‌ای به‌جز یک نمایندگی ثبت شده، تشکیلات دیگری در کشوری که در آن به ثبت رسیده است، ندارد و نماینده آن فقط محلی را برای انجام امور حقوقی بانک مزبور در آن قلمرو قضایی (کشورها و مناطق) فراهم می‌آورد.

۳۷- ابزار پرداخت: انواع کارت‌های فیزیکی یا مجازی و یا هر روش و ابزاری که مؤسسات مالی و اعتباری در اختیار دارنده آن قرار می‌دهند و برای وی امکان دریافت، پرداخت و یا انتقال وجه را به شخص دیگر فراهم می‌سازند.

۳۸- ابزار پذیرش: دستگاهی فیزیکی یا سامانه‌ای الکترونیکی که می‌توان با استفاده از ابزار پرداخت نسبت به انجام عملیات دریافت/پرداخت و یا انتقال وجه اقدام کرد.

۳۹- پذیرنده: شخصی که با پذیرش کارت بانکی و با استفاده از ابزار پذیرش، نسبت به فروش کالا و یا ارایه خدمات به دارندگان کارت اقدام می‌کند.

۴۰- پرداخت‌یار: شخص حقوقی ثبت شده وفق قوانین جمهوری اسلامی ایران که در چهارچوب الزامات، ضوابط و فرایند اجرایی فعالیت پرداخت‌یاران و پذیرندگان پشتیبانی شده در نظام پرداخت کشور و براساس قرارداد منعقد شده با شرکت‌های ارایه‌دهنده خدمات پرداخت و توافقنامه منعقد شده با شرکت شاپرک فعالیت می‌کند.

۴۱- ارایه‌دهندگان خدمات ارزی: همه اشخاصی که بر اساس مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به ارایه خدمات مربوط به خرید و فروش، تبادل و نقل و انتقالات درون‌مرزی یا برون‌مرزی وجوه یا ارزش ارزی می‌پردازند؛ نظیر صرافی‌ها و بانک‌های عامل.

۴۲- توقیف: جلوگیری موقت از نقل و انتقال، تبدیل، تغییر یا جابه‌جایی اموال مشکوک به پولشویی یا تأمین مالی تروریسم یا تصرف در آنها به هر شکل براساس دستور صادره توسط دادگاه یا مرجع صلاحیت‌دار.

۴۳- انسداد: جلوگیری موقت از نقل و انتقال، تبدیل، تغییر یا جابه‌جایی اموال مشکوک به پولشویی یا تأمین مالی تروریسم یا تصرف در آنها به هر شکل طبق دستور مرکز به مدت (۲۴) ساعت.

فصل دوم - ارزیابی خطر (ریسک) و اتخاذ رویکرد مبتنی بر خطر (ریسک)

ماده ۲- شورا مکلف است ظرف سه ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، به منظور ارزیابی خطر (ریسک) پولشویی و تأمین مالی تروریسم در سطح ملی، نسبت به ایجاد کارگروه ملی ارزیابی خطر (ریسک)، متشکل از دستگاه‌های متولی نظارت و سایر نهادهای ذی‌صلاح اقدام کند. وظیفه این کارگروه هماهنگ کردن فعالیت‌ها و سازوکارهای مربوط به ارزیابی خطر (ریسک) در حوزه‌های اصلی است.

تبصره - کارگروه ملی ارزیابی خطر (ریسک) مکلف است کارگروه‌های تخصصی اعم از کارگروه‌های ارزیابی تهدید، آسیب‌پذیری ملی، آسیب‌پذیری بخش بانکداری، آسیب‌پذیری بخش اوراق بهادار، آسیب‌پذیری بخش بیمه، آسیب‌پذیری سایر مؤسسات مالی و اعتباری و آسیب‌پذیری بخش‌های مشاغل غیرمالی را جهت بررسی خطر (ریسک) پولشویی و تأمین مالی تروریسم تشکیل دهد. اعضای این کارگروه‌ها شامل نمایندگان دستگاه‌های متولی نظارت مربوط به هر حوزه، نهادهای ذی‌صلاح و نمایندگان اشخاص مشمول تحت نظارت اعم از بخش خصوصی یا عمومی است که توسط کارگروه ملی ارزیابی خطر (ریسک) تعیین می‌گردد.

ماده ۳- کارگروه ملی ارزیابی خطر (ریسک) مکلف است ظرف یک سال پس از تشکیل، سند ملی ارزیابی خطر (ریسک) را با همکاری مرکز تدوین و در دوره‌های زمانی سه تا پنج‌ساله به‌روزرسانی کند.

تبصره - کارگروه ملی ارزیابی خطر (ریسک) مکلف است با در نظر گرفتن شرایط کشور و بررسی آسیب‌ها و تهدیدهای حوزه‌های اصلی، نسبت به ارائه توصیه‌های لازم در خصوص اعمال رویکرد مبتنی بر خطر (ریسک) در مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و تخصیص امکانات موجود مبتنی بر خطر (ریسک)‌های شناسایی شده اقدام و به دستگاه‌های ذی‌ربط ابلاغ کند.

ماده ۴- به منظور کاهش آسیب‌پذیری نظام مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم کشور، مرکز مکلف است ظرف شش ماه پس از تنظیم سند ملی ارزیابی خطر (ریسک)، برنامه اقدام مبتنی بر سند مزبور را تدوین و آن را حداکثر در دوره‌های زمانی سه تا پنج ساله به‌روزرسانی کند. این برنامه باید شامل اقدامات دقیق و شفاف برای اشخاص مشمول و زمان‌بندی اجرای این اقدامات باشد. همچنین، باید با لحاظ کردن استانداردهای بین‌المللی، مبتنی بر فضای آتی تهدید و آسیب نظام مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم کشور و خطر (ریسک)‌های شناسایی شده در حوزه‌های مختلف باشد و متناسب با منابع و امکانات موجود تنظیم شود.

تبصره ۱- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند به منظور تعیین اقدامات اشخاص مشمول و ارزیابی نحوه اجرای این اقدامات توسط این اشخاص، با مرکز همکاری کنند.

تبصره ۲- مرکز مکلف است ظرف شش ماه پس از نهایی شدن برنامه اقدام، سامانه‌ای را جهت مدیریت و واپایش (کنترل) برنامه اقدام و نظارت بر نحوه اجرای اقدامات موضوع این ماده توسط اشخاص مشمول تهیه، اجرا و بهره‌برداری کند و امکان دسترسی به آن را برای دستگاه‌های متولی نظارت فراهم کند.

ماده ۵- مرکز مکلف است با همکاری دستگاه‌های متولی نظارت نسبت به تعیین شاخص‌ها و مستندات لازم جهت ارزیابی و تعیین میزان پیشرفت برنامه موضوع ماده (۴) این آیین‌نامه اقدام کند.

ماده ۶- مرکز مکلف است سالانه گزارشی در خصوص آسیب‌ها و تهدیدهای پولشویی و تأمین مالی تروریسم موجود در کشور و نیز روند پیاده‌سازی برنامه اقدام داخلی و چالش‌های موجود در خصوص آن تهیه کند و در اختیار رؤسای قوای سه‌گانه و نیز دفتر مقام معظم رهبری قرار دهد. این گزارش باید شامل پیشنهادهایی در خصوص رفع چالش‌های موجود در خصوص پیاده‌سازی سند ملی ارزیابی خطر (ریسک) باشد.

ماده ۷- اشخاص مشمول مکلفند برنامه‌های داخلی مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم خود را با رویکرد مبتنی بر خطر (ریسک) و همسو با سند ملی ارزیابی خطر (ریسک) و نیز برنامه اقدام موضوع ماده (۴) این آیین‌نامه تدوین و اجرا کنند. برنامه‌های داخلی مزبور باید در بازه زمانی سه تا پنج ساله به‌روزرسانی و هر شش ماه یک‌بار به مرکز گزارش شود.

ماده ۸- به منظور مدیریت و کاهش خطر (ریسک)‌های پولشویی و تأمین مالی تروریسم، اشخاص مشمول مکلفند پیش از ارائه هرگونه خدمت به ارباب‌رجوع، نسبت به ارزیابی و طبقه‌بندی خطر (ریسک) تعامل کاری اقدام و متناسب با خطر (ریسک) ارزیابی شده در خصوص نحوه ارائه خدمت تصمیم‌گیری کنند. این اشخاص باید خطر (ریسک) ارباب‌رجوع، منطقه و خدمت را در نظر بگیرند.

تبصره ۱- طبقه‌بندی خطر (ریسک) تعامل کاری توسط اشخاص مشمول باید شفاف، جامع و مانع باشد؛ به‌گونه‌ای که بر مبنای این طبقه‌بندی، میزان اطلاعات دریافتی و نیز اقدامات صورت‌گرفته جهت مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم از نظر منطقی توجیه‌پذیر باشد.

تبصره ۲- دستگاه‌های متولی نظارت نیز مکلفند با همکاری مرکز، فهرستی از تعاملات اربابان رجوع در حوزه تحت نظارت خود تهیه و به طبقه‌بندی خطر (ریسک) این تعاملات از منظر پولشویی و تأمین مالی تروریسم اقدام کنند. این فهرست که پس از تأیید مرکز به اشخاص مشمول ابلاغ می‌گردد، بیانگر حداقل‌هایی است که رعایت آن برای اشخاص مشمول الزامی است.

تبصره ۳- در صورتی که مرکز خطر (ریسک) خدمت یا معامله‌ای را بیش از سطح قابل قبول تشخیص دهد، اشخاص مشمول مکلفند از ارائه آن خودداری کنند.

تبصره ۴- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند بر عملکرد اشخاص مشمول در خصوص اجرای این ماده نظارت و گزارش‌های ارزیابی خود را به مرکز اعلام کنند. مرکز مکلف است این گزارش‌ها را در رتبه‌بندی موضوع ماده (۴۴) لحاظ کند.

ماده ۹- مرکز مکلف است با همکاری نهادهای ذی‌ربط به‌منظور تعیین خطر (ریسک) ارباب رجوع در تعاملات کاری با اشخاص مشمول، نسبت به تهیه فهرست اشخاص با خطر (ریسک) بالا اقدام کند و فهرست مزبور را با رعایت ملاحظات امنیتی و به‌طور سامانه‌ای (سیستمی) در اختیار اشخاص مشمول قرار دهد. به این منظور، مرکز باید مواردی نظیر شاخص‌های زیر را در نظر گیرد:

۱- اشخاص حقوقی که دارای شیوه فعالیت اقتصادی و ساختار مالکیت غیرمعمول یا پیچیده هستند یا اشخاصی که فعالیت اقتصادی و مالی آنها با اهداف مقرر در اساسنامه تناسب نداشته باشد.

۲- صاحبان مشاغلی که با وجه نقد زیاد سروکار دارند.

۳- اشخاص دارای خطر (ریسک) سیاسی.

۴- افراد پرتردد به مناطق پرخطر.

۵- اشخاص دارای سابقه محکومیت پولشویی یا امنیتی.

۶- اشخاص با خطر (ریسک) بالا به تشخیص ضابطان خاص مبارزه با پولشویی.

تبصره ۱- همه دستگاه‌های اجرایی از قبیل وزارت کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت امور خارجه، وزارت دادگستری، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، گمرک جمهوری اسلامی ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و نهادهای امنیتی و اطلاعاتی مکلفند امکان دسترسی مرکز را به اطلاعات موردنیاز این ماده فراهم کنند.

تبصره ۲- شورا مکلف است ظرف یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، معیارهای تعیین اشخاص دارای خطر (ریسک) سیاسی و اطلاعات موردنیاز مرکز جهت اجرای این ماده (موضوع تبصره (۱) این ماده) را تهیه و ابلاغ کند.

ماده ۱۰- اشخاص مشمول مکلفند در خصوص تعاملات کاری که مرکز خطر (ریسک) آن را بالا ارزیابی می‌کند، مطابق رویه‌های اعلام‌شده توسط مرکز عمل کنند.

ماده ۱۱- مرکز مکلف است نسبت به جمع‌آوری اسامی مناطق پرخطر مطابق شاخص‌هایی از قبیل شاخص‌های زیر اقدام و آنها را پس از تصویب شورا، به اشخاص مشمول ابلاغ کند:

۱- مناطقی مانند گمرک‌ها، مناطق آزاد و برخی مناطق مرزی که از نظر پولشویی یا تأمین مالی تروریسم در معرض خطرند.

۲- کشورهایی که دارای نظام‌های ضدپولشویی کافی تشخیص داده نشده‌اند.

۳- کشورهایی که دارای سطح بالای فساد مالی یا فعالیت‌های جنایی تشخیص داده شده‌اند.

۴- کشورها یا مناطقی که تأمین‌کنندگان مالی یا حامی اقدامات تروریستی تشخیص داده شده‌اند یا کشورهایی که سازمان‌های تروریستی در آنها فعالیت می‌کنند.

تبصره ۱- اسامی مناطق پرخطر توسط مرکز در بازه‌های زمانی سه تا پنج ساله به‌روزرسانی خواهد شد.

تبصره ۲- اشخاص مشمول مکلفند بلافاصله پس از دریافت اسامی مناطق پرخطر، نسبت به به‌روزرسانی فهرست پیشین اقدام کنند، به‌نحوی که اسامی این مناطق به‌همراه آخرین اصلاحات آن همواره در اختیار کارکنان ذی‌ربط قرار داشته باشد.

ماده ۱۲- اشخاص مشمول باید نرم‌افزارهای خود را به گونه‌ای طراحی کنند که ارایه خدمت تنها پس از ثبت اطلاعات لازم برای تعیین خطر (ریسک) معاملات کاری صورت گیرد. همچنین، اطلاعات معاملات کاری با خطر (ریسک) بالا در این نرم‌افزارها ثبت شود و در صورت درخواست مرکز، گزارش آن به شکلی که مرکز تعیین می‌کند، برای آن ارسال گردد.

ماده ۱۳- اشخاص مشمول باید معاملات با خطر (ریسک) بالا را پیوسته و به صورت سامانه‌ای (سیستمی) پایش و اطلاعات مربوط به این معاملات را مطابق رویه‌های اعلامی مرکز به این نهاد ارسال کنند.

ماده ۱۴- اشخاص مشمول مکلفند بر اجرای مقررات و برنامه‌های داخلی مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم ازجمله تناسب خطر (ریسک) معاملات کاری با اقدامات صورت‌گرفته در همه سطوح خود (شعب، ادارات کل و...) نظارت کرده و در صورت مشاهده هرگونه انحراف، نسبت به اصلاح و برطرف کردن آن اقدام کنند.

ماده ۱۵- اشخاص مشمول مکلفند هنگام ارایه خدمت به اشخاص از طریق اشخاص واسط داخلی، نحوه اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم توسط اشخاص واسط را در ارزیابی سطح خطر (ریسک) معاملات کاری لحاظ کنند.

فصل سوم - همکاری و هماهنگی ملی

ماده ۱۶- سازمان ثبت احوال کشور مکلف است ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، پایگاه یکپارچه اطلاعات هویتی اشخاص حقیقی ایرانی را به نحوی ساماندهی کند که همواره امکان استعلام برخط و بدون محدودیت آخرین اطلاعات پایه هویتی و مرتبطین آنها برای اشخاص مشمول فراهم باشد.

تبصره ۱- در مورد اشخاص حقیقی، اقلام اطلاعات پایه هویتی حداقل شامل شماره ملی، نام، نام خانوادگی، نام پدر، تاریخ تولد، وضعیت حیات، و تاریخ فوت و شناسه (کد) پستی احراز شده محل اقامت و اقلام اطلاعات مرتبطین حداقل شامل اقلام اطلاعات پایه هویتی مرتبطین نسبی و سببی درجه یک، نوع رابطه، تاریخ آغاز و مدت اعتبار رابطه است. سایر اقلام اطلاعاتی موردنیاز حسب تشخیص مرکز تعیین خواهد شد.

تبصره ۲- سازمان ثبت احوال کشور مکلف است تغییرات اطلاعات پایه هویتی اشخاص و فهرست شناسه‌های هویتی ابطال یا تعلیق شده را به همراه تاریخ و علت ابطال یا تعلیق، روزانه در اختیار اشخاص مشمول متولی نظارت قرار دهد.

تبصره ۳- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان پزشکی قانونی کشور و سازمان‌ها و شرکت‌های تابع هر یک مکلفند اطلاعات لازم را در خصوص اجرای این ماده به صورت برخط در اختیار سازمان ثبت احوال کشور قرار دهند.

تبصره ۴- رویه استعلام نشانی اشخاص حقیقی ایرانی به‌نحوی توسط سازمان ثبت احوال کشور فراهم شود که در صورت ارائه شماره ملی، شناسه (کد) پستی متناظر با آن ارائه شود. همچنین، سازمان ثبت احوال کشور مکلف است تمام تمهیدات لازم را در خصوص الزام اتباع ایرانی جهت به‌روزرسانی نشانی پستی خود براساس تبصره ماده (۳) قانون الزام اختصاص شماره ملی و کدپستی برای کلیه اتباع ایرانی - مصوب ۱۳۷۶- فراهم آورد.

ماده ۱۷- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است با همکاری وزارت کشور، ظرف یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، سامانه نشانی اختصاصی مکان محور اشخاص حقیقی و حقوقی را به نحوی راه‌اندازی کند که ضمن استانداردسازی نشانی‌ها، امکان استعلام و نمایش موقعیت مکانی را بر روی نقشه جغرافیایی برای اشخاص مشمول در راستای اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم فراهم آورد.

تبصره - سازمان ثبت احوال کشور و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلفند شماره ملی اشخاص حقیقی و شناسه ملی اشخاص حقوقی متصل به هر شناسه (کد) پستی و همچنین نقشه حدنگار املاک کشور را به صورت برخط در اختیار وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات قرار دهند.

ماده ۱۸- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ظرف یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، امکان ثبت سامانه‌ای (سیستمی) معاملات طلا، فلزات و سنگ‌های گران‌قیمت و عتیقه‌جات را از طریق سامانه جامع تجارت فراهم کند.

ماده ۱۹- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با همکاری وزارت کشور، گمرک جمهوری اسلامی ایران و اتاق اصناف ایران، ظرف یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، امکان ثبت سامانه‌ای (سیستمی) معاملات خودرو و نیز فرش‌های گران‌قیمت را از طریق سامانه جامع تجارت فراهم کنند.

تبصره ۱- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است ظرف سه ماه، شاخص‌ها و معیارهای تشخیص ارزش‌های گران‌قیمت را تعیین و ابلاغ کند.

تبصره ۲- پس از ایجاد امکان ثبت سامانه‌ای (سیستمی) در سامانه موضوع این ماده، تخصیص یا تعویض پلاک خودرو توسط نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران فقط پس از استعلام از این سامانه و در صورت ثبت معامله خودرو در آن صورت خواهد گرفت.

تبصره ۳- گمرک جمهوری اسلامی ایران و همه تولیدکنندگان داخلی خودرو و ارزش‌های گران‌قیمت مکلفند کلیه اطلاعات مربوط به خودروها و نیز ارزش‌های گران‌قیمت اعم از وارداتی و یا تولید داخل را مطابق نیازمندی‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت در اختیار این دستگاه قرار دهند.

تبصره ۴- سامانه جامع تجارت باید به‌گونه‌ای راه‌اندازی گردد که زنجیره نقل و انتقالات خودرو و جزییات معاملات آن اعم از مبلغ و طرفین معامله در این سامانه ثبت شود و همه اشخاص امکان ثبت معاملات خود را در این سامانه داشته باشند.

ماده ۲۰- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، پایگاه یکپارچه اطلاعات هویتی اشخاص حقوقی ایرانی را به نحوی ساماندهی کند که همواره امکان استعلام برخط و بدون محدودیت آخرین اطلاعات پایه هویتی، نشانی و مرتبطین آنها برای اشخاص مشمول فراهم باشد.

تبصره ۱- در مورد اشخاص حقوقی، اقلام اطلاعات پایه هویتی حداقل شامل شناسه ملی، نام، نوع، نهاد ثبت‌کننده، موضوع فعالیت، تاریخ تأسیس وضعیت (اعم از فعال، منحل‌شده و ختم‌تصفیه‌شده) و تاریخ انحلال/ختم تصفیه، اقلام اطلاعات نشانی حداقل شامل شناسه (کد) پستی احرازشده محل اقامت قانونی دفتر مرکزی و اطلاعات مرتبطین حداقل شامل اقلام اطلاعات پایه هویتی مرتبطین مدیریتی (اعضای هیأت مدیره، مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، مدیر مالی، ذی‌حساب و حسابرس و نظایر آن) و مالکیتی (سهامداران راهبردی، عمده و مؤثر) شخص حقوقی موردنظر، نوع رابطه، تاریخ آغاز و مدت اعتبار رابطه است. سایر اقلام اطلاعاتی موردنیاز حسب تشخیص مرکز تعیین خواهد شد.

تبصره ۲- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است تغییرات اطلاعات پایه هویتی اشخاص حقوقی و فهرست شناسه‌های هویتی ابطال‌شده (اعم از انحلال و ختم‌تصفیه) را به‌همراه تاریخ و علت ابطال، روزانه در اختیار دستگاه‌های متولی نظارت قرار دهد.

تبصره ۳- رویه استعلام مرتبطین باید به نحوی توسط سازمان ثبت اسناد و املاک کشور فراهم شود که علاوه بر امکان استعلام فهرست کلیه اشخاص حقیقی مرتبط با هر شخص حقوقی موردنظر، امکان استعلام فهرست کلیه اشخاص حقوقی مرتبط با هر شخص حقیقی موردنظر نیز فراهم باشد.

تبصره ۴- رویه استعلام نشانی اشخاص حقوقی به نحوی توسط سازمان ثبت اسناد و املاک کشور فراهم شود که در صورت رایحه شناسه ملی، شناسه (کد) پستی متناظر با آن رایحه شود.

ماده ۲۱- وزارت اطلاعات مکلف است پایگاه یکپارچه اطلاعات هویتی اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی را به نحوی ساماندهی کند که همواره امکان استعلام برخط و بدون محدودیت آخرین اطلاعات پایه هویتی، نشانی و مرتبطین آنها برای اشخاص مشمول فراهم باشد.

تبصره ۱- اقلام اطلاعاتی پایه هویتی اشخاص خارجی حقیقی حسب مورد، شامل نام (فارسی و لاتین)، نام خانوادگی (فارسی و لاتین)، نام پدر (فارسی و لاتین)، نام مادر (فارسی و لاتین)، نام جد (فارسی و لاتین)، تاریخ تولد و فوت، نوع مدرک شناسایی، شماره مدرک، تاریخ صدور مدرک، تاریخ انقضای مدرک، کشور محل تولد، تابعیت و جنسیت و در خصوص اشخاص حقوقی نیز اقلام اطلاعاتی پایه هویتی شامل نام (فارسی و لاتین)، تابعیت، کشور محل ثبت، شماره ثبت، تاریخ ثبت، نوع فعالیت، نوع مالکیت، نوع شرکت، نشانی و تلفن است.

تبصره ۲- وزارت کشور، وزارت امور خارجه، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان‌ها و شرکت‌های تابع، وزارت آموزش و پرورش، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، سازمان پزشکی قانونی کشور، سازمان ثبت احوال کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، سازمان‌های مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط مکلفند ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه و مطابق نیازمندی‌های ضابطان خاص، اطلاعات لازم را در خصوص اجرای این ماده به صورت برخط و بدون محدودیت در اختیار وزارت اطلاعات قرار دهند.

تبصره ۳- پایگاه موضوع این ماده باید به گونه‌ای ایجاد شود که امکان جست‌وجو براساس انواع شناسه‌های هویتی مندرج در مدارک هویتی معتبر وجود داشته باشد.

تبصره ۴- وزارت اطلاعات مکلف است تغییرات اطلاعات پایه هویتی اشخاص خارجی و فهرست شناسه‌های هویتی ابطال شده را به همراه تاریخ و علت ابطال، روزانه در اختیار دستگاه‌های متولی نظارت قرار دهد.

تبصره ۵- در خصوص آن دسته از اتباع خارجی که پیش از تصویب این آیین‌نامه شماره اختصاصی اتباع خارجی اخذ کرده‌اند، وزارت اطلاعات مکلف است ظرف یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، اطلاعات هویتی آنها را به‌روزرسانی کند و در صورت عدم تأمین اطلاعات پایه هویتی، با لحاظ ملاحظات امنیتی نسبت به تعلیق شماره اختصاصی اتباع خارجی اقدام نماید.

تبصره ۶ - اشخاص مشمول مکلفند پیش از اعطای هرگونه مدرک شناسایی معتبر به اشخاص خارجی، با ارایه اطلاعات لازم، نسبت به استعلام شماره اختصاصی اقدام کنند. مدارک شناسایی معتبر اشخاص خارجی توسط کارگروهی متشکل از وزارت اطلاعات، وزارت کشور و وزارت امور خارجه تعیین و ابلاغ می شود.

تبصره ۷ - وزارت امور خارجه مکلف است بدون تأخیر پس از صدور روادید برای اشخاص خارجی، اطلاعات روادیدی را به صورت الکترونیک و برخط در اختیار وزارت اطلاعات قرار دهد.

تبصره ۸ - وزارت اطلاعات مکلف است با همکاری وزارت کشور، وزارت امور خارجه و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، نسبت به ایجاد امکان شناسایی اشخاص حقیقی خارجی به صورت حضوری و اخذ اطلاعات زیست‌سنجی (بیومتریک) پیش از تعیین شماره اختصاصی اقدام کند و تمهیدات لازم را به منظور ایجاد امکان شناسایی این اشخاص براساس اطلاعات زیست‌سنجی (بیومتریک) فراهم آورد. بدیهی است تا زمان ایجاد امکان شناسایی زیست‌سنجی (بیومتریک) اشخاص خارجی، رویه‌های شناسایی مطابق رویه‌های موجود صورت خواهد گرفت.

ماده ۲۲ - وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است ظرف یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، ضمن راه‌اندازی سامانه ملی شماره تلفن همراه، بستر لازم را جهت تعیین یک شماره تلفن همراه به هر شخص حقیقی یا حقوقی اعم از ایرانی یا خارجی ایجاد کند و امکان استعلام برخط و بدون محدودیت آن را برای اشخاص مشمول فراهم آورد. تبصره - اشخاص مشمول مکلفند از شماره تلفن همراه ثبت‌شده برای شناسایی ارباب‌رجوع و نیز برقراری ارتباط با اشخاص (حقیقی یا حقوقی/ ایرانی یا خارجی) استفاده کنند.

ماده ۲۳ - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، سامانه مکان‌محور ثبت معاملات املاک و مستغلات کشور را به گونه‌ای پیاده‌سازی کند که برای کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی امکان ثبت معاملات مربوط به اموال غیرمنقول، اعم از اینکه دارای سند رسمی یا غیررسمی باشد، فراهم گردد.

تبصره - همه مالکان اموال غیرمنقول دارای اسناد غیررسمی مکلفند ظرف شش ماه پس از پیاده‌سازی سامانه، اسناد مثبتته دال بر معاملات خود را در این سامانه بارگذاری کنند.

ماده ۲۴ - نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، پایگاه یکپارچه اطلاعات ورود و خروج اشخاص حقیقی از مرزهای کشور را به نحوی ساماندهی کند که همواره امکان استعلام وضعیت حضور افراد در داخل کشور، از جمله فهرست اتباع خارجی که مهلت قانونی حضورشان در داخل گذشته است، برای مرکز و ضابطان خاص به صورت روزانه فراهم باشد.

ماده ۲۵- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است پایگاه یکپارچه اطلاعات و کالت‌نامه‌های رسمی را ظرف یک سال به نحوی ساماندهی کند که همواره امکان استعلام برخط وضعیت آن برای اشخاص مشمول فراهم باشد.
تبصره ۱- منظور از وضعیت و کالت‌نامه ارقام اطلاعاتی پایه هویتی و کیل و موکل، نوع و کالت‌نامه و مدت اعتبار آن است.

تبصره ۲- پس از راه‌اندازی این پایگاه، ارایه هرگونه خدمات و کالتی جدید و ادامه ارایه خدمات پیشین به ارباب‌رجوع توسط اشخاص مشمول منوط به ثبت و کالت‌نامه در پایگاه مذکور خواهد بود.

تبصره ۳- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است فهرست آن دسته از و کالت‌نامه‌ها را که به دلایلی به جز پایان مدت اعتبار ابطال یا تعلیق شده‌اند، به همراه تاریخ و علت آن، روزانه در اختیار اشخاص مشمول قرار دهد.

ماده ۲۶- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی، پایگاه یکپارچه اطلاعات شغلی اشخاص حقیقی اعم از ایرانی و خارجی را به نحوی ساماندهی کند که همواره امکان استعلام آخرین وضعیت فعالیت شغلی آنها برای اشخاص مشمول فراهم باشد.

تبصره ۱- امکان استعلام باید به نحوی فراهم شود که به ازای هر شماره ملی، برای کلیه ردیف‌های شغلی فرد، ارقام اطلاعاتی وضعیت اشتغال (اعم از مشغول به کار، بیکار یا بازنشسته)، رسته و عنوان شغلی، میانگین درآمد ماهانه، تاریخ اخذ و مدت اعتبار مجوز شغلی، تاریخ انقضا از فعالیت شغلی در نتیجه استعلام مشخص گردد. سایر ارقام اطلاعات موردنیاز بنا بر اعلام مرکز خواهد بود.

تبصره ۲- سازمان تأمین اجتماعی و سایر صندوق‌های مرتبط (در خصوص اطلاعات استخدامی کارگران)، سازمان امور اداری و استخدامی کشور (در خصوص کارمندان دولت)، صندوق‌های بازنشستگی (در خصوص بازنشستگان)، وزارت صنعت، معدن و تجارت (در خصوص جوازهای کسب اصناف، مجوزهای واحدهای صنعتی، معدنی و تولیدی و دارندگان کارت‌های بازرگانی)، سازمان نظام مهندسی کشور (در خصوص پروانه‌های اشتغال مهندسان)، سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران (در خصوص پروانه طبابت) و سازمان بورس و اوراق بهادار (در خصوص شناسه (کد)های معاملاتی اشخاص) و سازمان‌ها و شرکت‌های تابع هر یک مکلفند اطلاعات لازم را در خصوص اجرای این ماده به صورت ماهانه در اختیار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی قرار دهند.

تبصره ۳- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است با همکاری سازمان امور مالیاتی کشور روابط شغلی اشخاص را با یکدیگر شناسایی کند، به نحوی که همواره امکان استعلام مرتبطین شغلی اشخاص موردنظر برای مرکز و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران فراهم باشد.

ماده ۲۷- سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است در بازه‌های زمانی سه‌ماهه همه اظهارنامه‌های مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی و آخرین وضعیت پرونده مالیاتی مؤدیان را در اختیار اشخاص مشمول قرار دهد.

تبصره ۱- سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است از اطلاعات پایگاه یکپارچه اطلاعات شغلی موضوع ماده (۲۶) این آیین‌نامه، در قالب بند (ث) ماده (۱۶۹) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم و به عنوان قراین مالیاتی برای تشخیص مالیات مؤدیان استفاده کند.

تبصره ۲- سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است پایگاه اطلاعات هوشمند و استاندارد اشخاص مرتکب جرم مالیاتی موضوع ماده (۲۷۴) قانون مالیات‌های مستقیم و بدهکاران مالیاتی را مطابق ضوابط اعلام‌شده توسط شورا تشکیل دهد و امکان دسترسی برخط به این فهرست را برای مرکز، دستگاه متولی نظارت، ضابطان خاص قانون و نیز شرکت اعتبارسنجی موضوع مواد (۵) و (۸) قانون تسهیل اعطای تسهیلات بانکی و کاهش هزینه‌های طرح و تسریع در اجرای طرح‌های تولیدی و افزایش منابع مالی و کارایی بانک‌ها - مصوب ۱۳۸۶- فراهم نماید. سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است اطلاعات مربوط به فهرست این اشخاص را روزانه به‌روزرسانی کند.

تبصره ۳- سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است اعطای مفاصاحساب مالیاتی هرگونه املاک و مستغلات را به ثبت معاملات آن در سامانه موضوع ماده (۲۳) این آیین‌نامه منوط کند.

ماده ۲۸- به منظور سهولت دسترسی به اطلاعات ارباب رجوع و احراز صحت اسناد و اطلاعات ارایه شده از سوی اشخاص، دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند پیگیری‌ها و همکاری‌های لازم را به منظور دسترسی اشخاص مشمول تحت نظارت به اطلاعات موردنیاز جهت اجرای مقررات این آیین‌نامه انجام دهند. این موضوع نافی مسئولیت اشخاص مشمول تحت نظارت جهت انجام مقررات آیین‌نامه نیست.

ماده ۲۹- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، سامانه شناسایی روابط اشخاص را با همکاری اشخاص مشمول و مطابق با درخواست مرکز تشکیل دهد و امکان استعلام را برای مرکز و سایر دستگاه‌های متولی نظارت فراهم کند.

تبصره ۱- منظور از شناسایی روابط اشخاص، شناسایی اشخاصی است که با یکدیگر رابطه ضمانت (اعم از تسهیلات و تعهدات)، شراکت (اعم از فعالیت شغلی شراکتی و حساب مشترک)، تسهیلات و تعهدات (ضامن‌ها)، وکالت و خویشاوندی سببی یا نسبی دارند و یا براساس اظهارات ارباب‌رجوع دارای رابطه هستند.

تبصره ۲- اشخاص مشمول اعم از سازمان‌های ثبت احوال کشور، ثبت اسناد و املاک کشور، بورس و اوراق بهادار و امور مالیاتی کشور، وزارت اطلاعات و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلفند اطلاعات موردنیاز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران را جهت اجرای این ماده فراهم آورند.

ماده ۳۰- جامعه حسابداران رسمی ایران مکلف است امکان استعلام برخط و بدون محدودیت صورت‌های مالی حسابرسی‌شده و ضمایم، گزارش‌های حسابرسی، گزارش‌های بازرسی قانونی و سایر گزارش‌های منضم به صورت‌های مالی را برای اشخاص مشمول فراهم کند.

ماده ۳۱- قوه قضاییه با همکاری مرکز، ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، روبه‌ها و راهکارهای سامانه‌ای (سیستمی) لازم را جهت تبادل برخط اطلاعات قضایی درخصوص اشخاص مظنون به ارتکاب پولشویی یا تأمین مالی تروریسم به نحوی فراهم کند که از طریق آن امکان ارایه درخواست مرکز به مرجع قضایی مربوط جهت اخذ دستور قضایی لازم از جمله توقیف یا رفع توقیف و اطلاع‌رسانی به ضابطان قضایی و همچنین ابلاغ آرای صادره مرجع قضایی اعم از حکم و قرار به صورت سامانه‌ای (سیستمی) برای مرکز و اشخاص مشمول مربوط فراهم شود.

ماده ۳۲- مقامات قضایی نتیجه بررسی خود در پرونده‌هایی که بر مبنای گزارش مرکز به مراجع قضایی مطرح می‌گردند، اعم از آنکه به صورت قرار یا حکم باشد، به مرکز ابلاغ می‌کنند.

تبصره ۱- تصمیمات قضایی صادرشده از سوی مقامات مذکور، در تدارک آمارهای مقتضی توسط مرکز، جهت تهیه سند ملی ارزیابی خطر (ریسک)، استانداردسازی شاخص‌های مورد ارزیابی در تشخیص موارد مظنون به پولشویی و تأمین مالی تروریسم و همچنین حسب مورد ارایه بازخورد لازم به اشخاص مشمول جهت اصلاح روند و رعایت قوانین مربوط به جرایم مذکور در دستگاه‌های زیرمجموعه خود به کار گرفته خواهد شد.

تبصره ۲- قوه قضاییه سالانه آمار کلی پرونده‌های مطروحه و مختومه در حوزه مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم را علاوه بر پرونده‌های ارسالی توسط مرکز، به شورا اعلام کند.

ماده ۳۳- قوه قضاییه با همکاری مرکز سازوکاری فراهم کند تا احکام محکومیت قطعی صادرشده در خصوص پولشویی، مطابق با ماده (۳۶) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱/۲/۱۳۹۲، علاوه بر انتشار در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار، به‌طور سامانه‌ای (سیستمی) توسط مرکز به اشخاص مشمول قانون اعلام شود.

ماده ۳۴- کلیه نهادها و دستگاه‌های موضوع این آیین‌نامه و نیز دستگاه‌های موضوع بند (ب) ماده (۷) مکرر قانون مکلفند ظرف یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، دسترسی‌های لازم را به سامانه‌هایی که به موجب این آیین‌نامه ایجاد می‌شوند و سامانه‌هایی که به موجب بند قانونی مذکور جهت دسترسی به اطلاعات تکمیلی مرتبط با معاملات و تراکنش‌های مشکوک موردنیاز است برای مرکز فراهم کنند، به‌نحوی که همواره امکان دسترسی برخط و بدون محدودیت به آخرین اطلاعات برای مرکز میسر باشد.

تبصره - در خصوص سامانه‌های موجود، ظرف سه ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، باید امکان دسترسی برای مرکز فراهم شود.

ماده ۳۵- ارایه کلیه اطلاعاتی که به موجب این آیین‌نامه در اختیار اشخاص مشمول قرار می‌گیرد، صرفاً از بستر مرکز ملی تبادل اطلاعات موضوع تبصره (۲) بند (ث) ماده (۶۷) قانون برنامه ششم توسعه و در راستای اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم انجام خواهد پذیرفت و اشخاص مشمول مکلفند امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات را مطابق ضوابط اعلام‌شده از سوی مرکز مدیریت راهبردی افتای ریاست جمهوری رعایت و مجوزهای لازم را اخذ کنند. سایر ضوابط نحوه قرارگرفتن این اطلاعات با رعایت ملاحظات نظیر نحوه تعیین هزینه استعلام و سطح دسترسی هریک از اشخاص مشمول توسط مرکز تعیین و توسط شورا تأیید می‌شود.

تبصره - امکان دسترسی به اطلاعات موضوع مواد این آیین‌نامه و سطح دسترسی هریک از اشخاص مشمول با توجه به نوع فعالیت و ساختار سازمانی آن شخص به موجب دستورالعملی خواهد بود که ظرف سه ماه پس از تصویب این آیین‌نامه از سوی مرکز تعیین و توسط شورا تأیید می‌گردد.

ماده ۳۶- اشخاص مشمول مکلفند با توجه به ساختار سازمانی، نوع فعالیت و پیچیدگی‌های مترتب بر فعالیت‌ها و همچنین خطر (ریسک)‌های مربوط، از راهکارهای سامانه‌ای (سیستمی) کافی، جامع و کارآمد برای اجرای مفاد این آیین‌نامه استفاده کنند.

تبصره - چنانچه اشخاص مشمول تحت نظارت بنا بر شرایط خاص خود امکان استفاده از روش‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات را نداشته باشند، باید یک روش جایگزین کارآمد انتخاب کنند و به تأیید دستگاه‌های متولی نظارت مربوط برسانند.

فصل چهارم - ساختار و رویه‌های نظارتی

ماده ۳۷- اشخاص مشمول مکلفند واحدی را با توجه به نوع فعالیت و ساختار سازمانی خود به عنوان مسئول مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم به مرکز معرفی کنند. مسئول واحد مبارزه با پولشویی باید از مدیران ارشد اشخاص مشمول انتخاب شود. مرکز مکلف است براساس اهمیت واحد مذکور صلاحیت تخصصی مسئول این واحد را بررسی کند.

تبصره ۱- اشخاص مشمول مکلفند متناسب با گستردگی تشکیلات خود، ترتیبات لازم از جمله امکانات، اختیارات، منابع انسانی و بودجه را به گونه‌ای فراهم کنند که اطمینان لازم برای اجرای قوانین و مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم حاصل شود.

تبصره ۲- تشکیل واحد مبارزه با پولشویی در مؤسسات مالی و اعتباری الزامی است. مسئول این واحدها باید مستقیماً زیر نظر مدیرعامل مؤسسه مالی و اعتباری باشند.

تبصره ۳- اشخاص مشمول مکلفند علاوه بر دریافت تأییدیه صلاحیت تخصصی مسئول واحد از مرکز، با استعلام از مراجع ذی‌ربط، مطابق قوانین مربوط به احراز صلاحیت امنیتی و عمومی آنان نیز اقدام کنند.

تبصره ۴- در صورت نبود واحد مبارزه با پولشویی در شخص مشمول، وظایف و مسئولیت واحد مبارزه با پولشویی و نیز اجرای همه سیاست‌ها و رویه‌های مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم بر عهده بالاترین مقام اجرایی شخص مشمول است.

تبصره ۵- وظایف و مسئولیت‌های واحدهای مبارزه با پولشویی نافی مسئولیت‌های بالاترین مقام اجرایی شخص مشمول در اجرای این آیین‌نامه و قانون نخواهد بود.

تبصره ۶- دستورالعمل اجرایی این ماده ظرف یک سال توسط مرکز با همکاری دستگاه‌های متولی نظارت تدوین و توسط دستگاه‌های متولی نظارت ابلاغ می‌گردد.

ماده ۳۸- وظایف واحدهای مبارزه با پولشویی به شرح زیر است:

- ۱- نظارت بر فعالیت ارباب‌رجوع و اشخاص مشمول مربوط به منظور شناسایی معاملات مشکوک.
- ۲- بررسی، تحقیق، اولویت‌بندی و اعلام نظر در مورد گزارش‌های ارسالی کارکنان دستگاه ذی‌ربط.
- ۳- ارسال فوری گزارش‌های مذکور در قالب برگه (فرم) و سازوکارهای مشخص شده توسط مرکز بدون اطلاع ارباب‌رجوع.
- ۴- تهیه نرم‌افزارهای لازم به منظور تسهیل در دسترسی سریع به اطلاعات موردنیاز در اجرای قانون و مقررات و نیز شناسایی سامانه‌ای (سیستمی) معاملات مشکوک.
- ۵- طراحی سازوکار لازم جهت اولویت‌بندی، نظارت و واپایش (کنترل) فرایندهای مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم (فرایندهای جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات، استخدام نیروها، آموزش و غیره) و ارزیابی و ممیزی میزان اجرای آن در دستگاه مربوط.
- ۶- تأمین اطلاعات تکمیلی مورد نیاز مرکز و سایر مراجع ذی‌صلاح در امر مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم.
- ۷- صدور بخشنامه‌های لازم در خصوص اجرای قانون و مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم برای دستگاه‌های تابع.
- ۸- بازرسی و نظارت از واحدهای تحت امر به منظور اطمینان از اجرای کامل قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم.

۹- تهیه آمارها و گزارش‌های مربوط به اقدامات سازمان‌های تابع در خصوص اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و نتایج آن.

۱۰- ارسال پرونده اشخاص مذکور در تبصره (۳) ماده (۴) قانون به مراجع اداری و قضایی و اعلام آن به مرکز.

۱۱- نگهداری سوابق و گزارش‌های مکاتبات مربوط به دستگاه متبوع در خصوص موارد مربوط به پولشویی و تأمین مالی تروریسم.

۱۲- تهیه برنامه سالانه اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم در شخص مشمول و واپایش (کنترل) ماهانه میزان اجرای آن.

۱۳- تهیه برنامه‌های آموزشی برحسب نوع فعالیت در خصوص موضوع این قانون.

۱۴- بررسی و انطباق مقررات و رویه‌های داخلی شخص مشمول با مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و ارائه بازخوردهای مناسب و اتخاذ اقدامات لازم جهت رفع ایرادهای موجود.

۱۵- انجام سایر وظایف محوله از سوی مرکز در چهارچوب مقررات این قانون.

ماده ۳۹- به منظور تسریع در دسترسی به اطلاعات لازم در صورت درخواست مرکز از اشخاص مشمول، یکی از اعضای واحد مبارزه با پولشویی شخص مشمول، با اختیار دسترسی داشتن به همه اطلاعات شخص مشمول، در مرکز مستقر خواهد شد تا نیازهای اولیه مرکز را تأمین کند. فرد یادشده به هیچ عنوان به اطلاعات مرکز دسترسی نخواهد داشت.

ماده ۴۰- واحد مبارزه با پولشویی مکلف است همواره معاملات و عملیات صورت گرفته در شخص مشمول را بررسی و ارزیابی کند و در صورت مشاهده هرگونه تخلف از اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم، حسب مورد به ارسال گزارش به مرکز یا دستگاه متولی نظارت اقدام نماید.

تبصره - تمام رویه‌های اتخاذشده جهت مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم در اشخاص مشمول باید با هماهنگی و تحت نظارت واحد مبارزه با پولشویی شخص مشمول صورت گیرد. این واحد مکلف است نظرهای مرکز و دستگاه متولی نظارت مربوط را در خصوص رویه‌های مذکور و نحوه اجرای آنها اعمال کند.

ماده ۴۱- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند با هماهنگی با مرکز به منظور ایجاد نظام نظارتی جامع و کارآمد، ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، رویه‌های مناسب و سامانه‌های لازم را به منظور پایش مستمر، کشف تخلف، صدور

اخطارهای لازم و اعمال مجازات‌های متناسب، مؤثر و بازدارنده، جهت رفع نواقص و ناکارآمدی‌ها در حوزه تحت نظارت خود طراحی و اجرا کنند.

تبصره ۱- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند با توجه به ساختار سازمانی، نوع فعالیت و پیچیدگی‌های مترتب بر فعالیت‌ها در حوزه تحت نظارت، خطر (ریسک) پولشویی و تأمین مالی تروریسم را ارزیابی و اقدامات نظارتی خود را بر مبنای خطر (ریسک)‌های ارزیابی‌شده طراحی و براساس آن عمل کنند.

تبصره ۲- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند نحوه طبقه‌بندی خدمات را براساس میزان خطر (ریسک) پولشویی و تأمین مالی تروریسم در حوزه تحت نظارت اعلام و بازخوردهای لازم را در خصوص آن به اشخاص مشمول ارایه کنند.

تبصره ۳- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند با انجام بازرسی و بررسی‌های دوره‌ای، اطمینان یابند همه اشخاص مشمول تحت نظارت آنها دارای رویه‌های مناسبی جهت شناسایی معاملات و عملیات مشکوک به پولشویی و یا تأمین مالی تروریسم هستند و در صورت کشف این معاملات، نسبت به ارسال گزارش برای مرکز اقدام می‌کنند.

تبصره ۴- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند با اعمال رویه‌های مناسب، اطمینان یابند اشخاص مشمول تحت نظارت اطلاعات درخواستی از سوی مرکز را به نحوی که درخواست می‌شود، در اختیار مرکز قرار می‌دهند.

تبصره ۵- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند در صورت تخلف از اجرای صحیح مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم توسط اشخاص مشمول تحت نظارت، براساس میزان تهدید منتج از تخلف صورت گرفته، نسبت به ارسال گزارش‌های فوری یا دوره‌ای به مرکز اقدام کنند.

تبصره ۶- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند هنگام ارایه هرگونه خدمت به اشخاص مشمول تحت نظارت، نسبت به حسن اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم از سوی این اشخاص اطمینان یابند و در غیر این صورت از ارایه خدمات خودداری کنند.

ماده ۴۲- اشخاص مشمول تحت نظارت مکلفند در بازه‌های زمانی مشخص شده توسط مرکز، نسبت به تکمیل برگه (فرم) ارزیابی اجرای مقررات و رویه‌های مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم اقدام کنند.
تبصره ۱- فقط آن دسته از شرکت‌های تجاری، مؤسسات غیرتجاری، مشاغل غیرمالی و اصنافی که مرکز تعیین می‌کند، مکلف به تکمیل برگه (فرم) موضوع این ماده هستند.

تبصره ۲- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند با همکاری و تأیید مرکز، برگه (فرم) موضوع این ماده را برای اشخاص مشمول تحت نظارت طراحی و در بازه‌های زمانی سه تا پنج ساله به‌روزرسانی کنند.

تبصره ۳- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند با هماهنگی با مرکز، صحت اطلاعات برگه (فرم)‌های مذکور را از طریق روش‌های هدفمند بازرسی نظیر بازرسی موردی، ارزیابی و نتیجه را برای مرکز ارسال کنند. این دستگاه‌ها مکلفند جهت جلوگیری از ارایه گزارش‌های نادرست توسط اشخاص مشمول، سازوکار بازدارنده و مؤثری را طراحی کنند.

تبصره ۴- حساب‌رسان مکلفند نسبت به ارزیابی و صحت‌سنجی برگه (فرم)‌های موضوع این ماده در خصوص آن دسته از اشخاص حقوقی که طبق مقررات وظیفه دارند در مورد نحوه رعایت مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم توسط آنها اظهارنظر کنند، اقدام نمایند. در این زمینه، مرکز مکلف است با همکاری سازمان حسابرسی، جامعه حسابداران رسمی ایران و دستگاه متولی نظارت مربوط نسبت به طراحی و تدوین برگه (فرم)‌های ارزیابی موضوع این تبصره اقدام کند.

تبصره ۵- مرکز مکلف است امکان اجرای مفاد این ماده را به صورت سامانه‌ای (سیستمی) از طریق سامانه موضوع ماده (۴) این آیین‌نامه فراهم کند.

ماده ۴۳- دستگاه متولی نظارت مکلف است با انجام اقدامات لازم اطمینان یابد واحد مبارزه با پولشویی در هریک از اشخاص مشمول تحت نظارت از اختیارات و دسترسی‌های لازم و کافی برخوردار است و انجام تحقیقات و ارایه گزارش از سوی این واحدها به مرکز و سایر مراجع ذی‌ربط منوط به تأیید و تصویب مرجع دیگری نیست.

ماده ۴۴- مرکز مکلف است با همکاری دستگاه‌های متولی نظارت و مبتنی بر ارزیابی‌های صورت‌گرفته، به رتبه‌بندی اشخاص مشمول از نظر اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم اقدام کند.

تبصره ۱- مرکز مکلف است ظرف یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، روش ارزیابی و رتبه‌بندی موضوع این ماده را با همکاری دستگاه‌های متولی نظارت در هر حوزه تعیین کند و در اختیار اشخاص مشمول قرار دهد.

تبصره ۲- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند بر اساس سازوکار اعلامی مرکز در اعطای تسهیلات، اعتبارات، امتیازات یا مجوزها به اشخاص مشمول، رتبه‌بندی موضوع این ماده را لحاظ کنند؛ به صورتی که در خصوص اشخاص مشمولی که عملکرد آنها ضعیف ارزیابی شده است، محدودیت‌های متناسبی اعمال شود.

تبصره ۳- همه اشخاص مشمول مکلفند در تعاملات کاری خود با آن دسته از اشخاص مشمولی که در رتبه‌بندی موضوع این ماده ضعیف ارزیابی شده‌اند، تدابیر سختگیرانه‌تری اعمال کنند و این اشخاص را اشخاص با خطر (ریسک) بالا در نظر بگیرند.

ماده ۴۵- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند گزارش شش ماهه از اقدامات صورت گرفته در حوزه تحت نظارت خود جهت مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم به مرکز ارایه کنند. مرکز مکلف است با بررسی این گزارش، عملکرد این دستگاه را ارزیابی و نتیجه را در گزارش موضوع بند (خ) تبصره ماده (۷) مکرر قانون لحاظ کند.

ماده ۴۶- مرکز مکلف است با همکاری سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی ایران، به طراحی و تدوین رویه‌های ارزیابی حسابرسان از نحوه اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم توسط اشخاص حقوقی و تعیین معیارهای معاملات و عملیات مشکوک اقدام کند و این رویه‌ها و معیارها را هر سه سال یکبار به‌روزرسانی کند. تبصره ۱- سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی ایران مکلفند ضمن ابلاغ رویه‌ها و معیارهای موضوع این ماده و آموزش‌های لازم به حسابرسان، از حسن انجام این رویه‌ها و گزارش معاملات و عملیات مشکوک مطابق مقررات توسط حسابرسان در سامانه جام اطمینان حاصل کنند.

تبصره ۲- حسابرسان مکلفند در ارزیابی‌های خود از نحوه اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم توسط اشخاص حقوقی، نحوه تکمیل برگه (فرم) ارزیابی موضوع ماده (۴۲) آیین‌نامه را نیز لحاظ کنند.

تبصره ۳- جامعه حسابداران رسمی ایران مکلف است بر نحوه اجرای این ماده توسط حسابرسان نظارت کند.

تبصره ۴- دستگاه‌های اجرایی و مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند اطلاعات موردنیاز حسابرسان را برای اجرای تکالیف این ماده در اختیار آنان قرار دهند. مصادیق این اطلاعات در این تبصره توسط مرکز با همکاری سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی ایران تعیین خواهد شد.

تبصره ۵- سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی ایران مکلفند زیرساخت‌های موردنیاز را جهت اجرای مفاد این ماده فراهم کنند.

ماده ۴۷- صدور و تمدید هرگونه مجوز صنفی برای مشاغل غیرمالی منوط به اخذ تعهد مبنی بر رعایت قوانین مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم است و نحوه احراز صلاحیت متقاضیان و صاحبان مشاغل غیرمالی در این زمینه بنا بر سازوکار اعلامی توسط مرکز با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت مشخص خواهد شد.

ماده ۴۸- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند در چهارچوب اولویت‌های تعیین‌شده توسط مرکز، برنامه سالانه مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم دستگاه متبوع خود را جهت بررسی و تأیید به مرکز ارایه کنند. تبصره - در پایان هر سال، دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند گزارشی از اقدامات انجام‌شده و میزان پیشرفت برنامه‌های ارایه‌شده را جهت بررسی به مرکز ارایه کنند.

ماده ۴۹- اشخاص مشمول مکلفند سامانه (سیستم) جامعی از مدیریت اطلاعات را ایجاد کنند که امکان انجام تکالیف محول شده اعم از واپایش (کنترل)، پایش و کشف تقلب را برای واحدهای مبارزه با پولشویی فراهم آورد.

فصل پنجم - شناسایی ارباب رجوع

ماده ۵۰- اشخاص مشمول مکلفند پیش از برقراری هرگونه تعامل کاری، رویه‌های شناسایی مقتضی را انجام دهند و در مواردی که انجام این رویه‌ها امکان‌پذیر نیست، برقراری هرگونه تعامل کاری ممنوع است و تخلف محسوب می‌شود. تبصره ۱- ارایه خدمات به ارباب رجوع به منزله تضمین انجام رویه‌های شناسایی مقتضی ارباب رجوع توسط کارکنان اشخاص مشمول است و مسئولیت وجود هرگونه تخطی در این زمینه بر عهده اشخاص مشمول و کارکنان ذی‌ربط است.

تبصره ۲- اشخاص مشمول مکلفند نگهداری و استمرار در ارایه خدمات پایه را به صورت بی‌نام و یا با هویت مجهول یا جعلی و همچنین انجام هرگونه تراکنش و معاملات مالی الکترونیکی بی‌نام یا غیرقابل ردیابی را متوقف کنند.

تبصره ۳- اشخاص مشمول مکلفند از ارایه خدمت به اشخاص فاقد هویت قانونی یا اشخاصی که شناسه یکتای هویتی آنها به دلایلی اعم از فوت و غیره توسط مراجع ذی‌ربط ابطال شده است، خودداری کنند.

ماده ۵۱- اشخاص مشمول مکلفند جهت اجرای فرایندهای شناسایی، خطر (ریسک) تعاملات کاری ارباب رجوع را براساس مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم طبقه‌بندی کنند و رویه‌های شناسایی را متناسب با این خطر (ریسک) در سه سطح ساده، معمول و مضاعف به اجرا گذارند. همچنین، سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها و رویه‌های شناسایی ارباب رجوع باید مبتنی بر رویکرد خطر (ریسک) محور باشد تا نظارت مستمر و هدفمند بر تعامل کاری ارباب رجوع پدید آید و سطح اطلاعات اخذشده از ارباب رجوع (از جمله اطلاعات مالک واقعی اشخاص حقوقی) متناسب با خطر (ریسک) وی تعیین، نگهداری و به‌روزرسانی شود.

ماده ۵۲- مؤسسات مالی و اعتباری و صرافی‌ها مکلفند در اجرای شناسایی ارباب رجوع، فرایندها و رویه‌های شناسایی مقتضی (شامل شناسایی ساده، معمول و مضاعف) را به گونه‌ای ساماندهی کنند که حین اخذ اطلاعات کافی در هنگام آغاز تعامل کاری (همچنین در طول تعامل کاری)، امکان ارزیابی خطر (ریسک) برقراری تعامل کاری با ارباب رجوع و اتخاذ رویه‌های شناسایی متناسب فراهم شود.

تبصره ۱- اطلاعات موردنیاز باید حداقل شامل مواردی نظیر نوع شخص (حقیقی یا حقوقی)، تابعیت ارباب رجوع، منطقه جغرافیایی محل سکونت و محل اقامت قانونی، مبدأ و مقصد موردانتظار تراکنش‌ها و عملیات ارباب رجوع، شغل و نوع فعالیت، میزان درآمد و منابع اموال، خدمات مورد تقاضا یا ارایه شده از سوی ارباب رجوع، هدف از افتتاح حساب یا ایجاد تعامل کاری، استفاده مستقیم یا با واسطه از خدمات دریافتی و استفاده یا دریافت خدمات به صورت غیرحضوری باشد که ماهیت، هدف و خطر (ریسک) تعامل کاری با ارباب رجوع را مشخص سازد.

تبصره ۲- ارایه خدمات غیرپایه کمتر از سقف مقرر به ارزیابی خطر (ریسک) برقراری تعامل کاری با ارباب رجوع نیاز ندارد.

ماده ۵۳- اشخاص مشمول می‌توانند پس از انجام یک ارزیابی جامع خطر (ریسک)، تنها در مواردی که خطر (ریسک) تعاملات کاری پایین ارزیابی می‌شود به انجام رویه‌های شناسایی ساده اکتفا کنند. در سایر موارد، انجام رویه‌های شناسایی معمول و یا شناسایی مضاعف مطابق با مقررات آیین‌نامه الزامی است.

تبصره - اشخاص مشمول مکلفند مصادیق آن دسته از تعاملات کاری که در خصوص آنها رویه‌های شناسایی ساده به اجرا گذاشته می‌شود، به تأیید دستگاه‌های متولی نظارت برسانند.

ماده ۵۴- به منظور انجام رویه‌های شناسایی ساده، اشخاص مشمول مکلفند تدابیر سهل‌گیرانه شناسایی ارباب رجوع را متناسب با سطح خطر (ریسک) ارباب رجوع اتخاذ کنند. این تدابیر نباید ناقض سایر مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم باشد. برخی از این تدابیر عبارتند از:

۱- کاهش تعداد دفعات به‌روزرسانی اطلاعات شناسایی ارباب رجوع.

۲- کاهش میزان پایش مستمر و بررسی موشکافانه تراکنش‌ها بر اساس سطح فعالیت موردانتظار ارباب رجوع؛

۳- عدم جمع‌آوری اطلاعات دقیق و باجزئیات، یا انجام اقدامات خاص برای شناخت هدف و ماهیت موردنظر روابط تجاری، در مواردی که هدف و ماهیت تراکنش‌ها از طریق نوع تراکنش‌ها یا روابط کاری ایجادشده قابل استنباط باشد.

ماده ۵۵- اشخاص مشمول مکلفند هنگام ارائه همه تعاملات کاری حتی کمتر از سقف مقرر از جمله انجام هرگونه دریافت و پرداخت، حواله وجه، صدور و پرداخت چک، ارائه تسهیلات، صدور انواع کارت دریافت و پرداخت، صدور انواع ضمانت‌نامه، خریدوفروش ارز و اوراق گواهی سپرده و اوراق مشارکت، قبول ضمانت و تعهد ضامنین به هر شکل از قبیل امضای سفته، بروات و اعتبارات اسنادی، خریدوفروش سهام، ارائه انواع خدمات بیمه‌ای، خدمات واسپاری، خرید اوراق سرمایه‌گذاری، ارائه انواع خدمات مالیاتی از جمله تهیه و تنظیم اظهارنامه مالیاتی و تحریر دفاتر قانونی و ارائه انواع خدمات از سوی نهادهای عمومی غیردولتی، به اجرای فرایند احراز هویت ارباب رجوع (اعم از دائم/گذری، حقیقی/حقوقی) اقدام و اطلاعات آن را در دفاتر و یا سامانه (سیستم)‌های اطلاعاتی خود ثبت کنند. این اقدام باید پیش از ایجاد تعامل کاری و ارائه هر محصول یا خدمت یا انجام هرگونه تراکنش انجام شود.

تبصره - پرداخت قبوض دولتی و خدمات شهری کمتر از سقف مقرر و سایر موارد اعلامی شورا به احراز هویت نیازی ندارد.

ماده ۵۶- اشخاص مشمول مکلفند به‌منظور اجرای فرایند احراز هویت ارباب رجوع، به اخذ اطلاعات هویتی وی و بررسی تطابق این اطلاعات با مدارک شناسایی معتبر اقدام کنند.

تبصره ۱- به منظور احراز هویت اشخاصی که به نمایندگی از شخص اصیل تحت هر عنوان (از جمله ولی، وصی، قیم، وکیل و نماینده شخص حقوقی) به اشخاص مشمول مراجعه می‌کنند، اشخاص مشمول مکلفند علاوه بر اجرای فرایند احراز هویت در خصوص نماینده، اسناد معتبر و رسمی مبین نمایندگی مانند وکالت‌نامه را اخذ و تطابق آن را بررسی کنند.

تبصره ۲- در خصوص خدمات الکترونیکی و غیر حضوری (مانند خدمات اینترنتی)، پذیرش ابزار پرداخت، دریافت اطلاعات مرتبط (مانند دریافت رمز، تاریخ انقضای کارت) و انطباق آن‌ها به منزله اجرای فرایند احراز هویت است.

تبصره ۳- مدارک شناسایی معتبر در خصوص اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی توسط مرکز تعیین و اعلام می‌شود.

ماده ۵۷ - در خصوص اشخاص حقوقی در شرف تأسیس، مؤسسات مالی و اعتباری می‌توانند بدون دریافت شناسه ملی به افتتاح حساب اقدام کنند، منوط به این امر که معرفی‌نامه رسمی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور را اخذ و حساب مذکور را تا زمان دریافت شناسه ملی جهت برداشت مسدود نمایند.

تبصره ۱- در صورت انصراف اشخاص حقوقی در شرف تأسیس از ثبت رسمی، مؤسسات مالی و اعتباری صرفاً با اعلام سازمان ثبت اسناد و املاک کشور می‌توانند به بستن حساب و استرداد ودیعه سپرده‌گذاری شده اقدام کنند. ودیعه سپرده‌گذاری شده صرفاً به شخص حقیقی افتتاح‌کننده حساب یا نماینده مجاز اعلامی توسط سازمان ثبت اسناد و املاک کشور بازپرداخت می‌شود.

تبصره ۲- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور ظرف سه ماه پس از تصویب آیین‌نامه، زیرساخت سامانه (سیستمی) لازم را جهت اجرای این ماده و تبادل اطلاعات اشخاص حقوقی در شرف تأسیس فراهم آورد.

ماده ۵۸ - مؤسسات مالی و اعتباری و صرافی‌ها مکلفند در موارد زیر نسبت به انجام یا به‌روزرسانی رویه‌های شناسایی معمول اقدام کنند:

۱- پیش از ارائه خدمات پایه (اعم از افتتاح حساب و ...)؛

۲- پیش از ارائه خدمات غیرپایه و برقراری تعامل کاری با ارباب‌رجوع‌گذاری برای تراکنش‌های بالاتر از سقف مقرر، بدون توجه به اینکه تراکنش به‌عنوان یک تراکنش واحد و یا چند تراکنش مرتبط به هم انجام می‌شود؛

۳- پیش از انجام نقل و انتقالات الکترونیکی بین‌المللی؛

۴- وجود سوءظن در مورد پول‌شویی و یا تأمین مالی تروریسم؛

۵- وجود شک و تردید در مورد صحت یا کفایت اطلاعات از قبل دریافت شده از ارباب رجوع؛

۶- وجود دلایلی مبنی بر تغییر در وضعیت و اطلاعات ارباب رجوع حین انجام رویه‌های نظارت و پایش.

تبصره - به منظور اجرای رویه‌های شناسایی معمول، فواصل زمانی به روزرسانی اطلاعات برای ارباب رجوع نباید بیش از یک سال به طول انجامد؛ در خصوص اشخاص پرخطر (پرریسک) باید این به روزرسانی در فواصل زمانی کوتاه‌تری انجام پذیرد.

ماده ۵۹- اشخاص مشمول مکلفند به منظور انجام رویه‌های شناسایی معمول، تدابیر مناسبی اتخاذ کنند تا از انجام اقدامات زیر در خصوص ارباب رجوع اطمینان حاصل شود:

۱- احراز هویت ارباب رجوع تنها با استفاده از منابع قابل اطمینان و مستقل و اخذ مدارک معتبر؛

۲- اطمینان از شناسایی مالک واقعی مبتنی بر اطلاعات و اسناد قابل اتکا؛

۳- شناخت ماهیت، هدف و میزان فعالیت ارباب رجوع طی برقراری تعامل کاری؛

۴- بررسی اسناد و مدارک مثبت اشخاصی که تحت هر عنوان (از جمله ولی، وصی، قیم، وکیل و نماینده شخص حقوقی) به نمایندگی از اشخاص دیگر به مؤسسات مالی و اعتباری مراجعه کرده‌اند، علاوه بر انجام رویه‌های احراز هویت در خصوص این اشخاص؛

۵- اجرای فرایند شناسایی معمول به صورت مستمر با انجام اقدامات مقتضی نظیر اطمینان از بهنگام بودن اطلاعات اخذ شده از ارباب رجوع، پایش مستمر ارباب رجوع بر اساس سطح فعالیت مورد انتظار ارباب رجوع و تطابق تراکنش‌های ارباب رجوع با اطلاعات اخذ شده از آن‌ها؛

۶- جمع‌آوری و نگهداری اطلاعات مربوط به ارزیابی خطر (ریسک) تعاملات کاری.

ماده ۶۰- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند به منظور اجرای رویه‌های شناسایی معمول در خصوص اشخاص حقیقی، تدابیر حداقلی زیر را رعایت کنند و سه دسته کلی اطلاعات هویتی، اقتصادی و مالک واقعی موضوع این ماده را همراه با اسناد و مدارک معتبر، حسب مورد از ارباب رجوع یا دستگاه‌های ذی ربط اخذ و پس از اطمینان از صحت و اصالت اطلاعات، آن‌ها را به صورت سامانه‌ای (سیستمی) در رخ‌نمای (پروفایل) مشتریان خود نگهداری کنند.

تبصره ۱- حداقل اطلاعات هویتی، اقتصادی و مالک واقعی در خصوص اشخاص حقیقی ایرانی به شرح زیر است:

۱- احراز هویت ارباب رجوع و اخذ اطلاعات هویتی اعم از نام و نام خانوادگی، سال تولد، شماره ملی، نام پدر، وضعیت حیات و در صورت فوت تاریخ آن، شناسه (کد) پستی محل اقامت، با دریافت اسناد و مدارک شناسایی معتبر؛

۲- انجام اقدامات مقتضی (نظیر دریافت اظهار کتبی و اخذ تعهد مبنی بر صحت اظهارات) جهت تعیین اینکه ارباب رجوع از طرف خود یا از طرف مالکان واقعی دیگری فعالیت می‌کند و در صورت وجود مالک واقعی، اخذ اطلاعات هویتی مالک واقعی طبق مقررات این ماده؛

۳- اطلاعات اقتصادی شامل اطلاعات شغلی (مانند مشخصات کارفرما/ سازمان/ مؤسسه محل اشتغال در خصوص کارمندان و کارگران و عنوان فعالیت شغلی و شماره مجوز فعالیت در خصوص مشاغل آزاد)، پیش‌بینی از میزان درآمد سالانه، پیش‌بینی از مجموع مبالغ سالانه واریزی و برداشتی از حساب، پیش‌بینی از حداکثر مبلغ هر تراکنش، اطلاعات سایر منابع درآمدی (مانند شناسه (کد) معاملاتی بورس اوراق بهادار، شناسه (کد) رهگیری اجاره‌نامه املاک و مستغلات)، گزارش بازرسی و حسابرسی قانونی (در صورت اجباری بودن داشتن بازرسی یا حسابرسی قانونی برای ارباب رجوع)، اظهارنامه مالیاتی و شناسه (کد) اقتصادی (در صورت وجود).

تبصره ۲- اطلاعات هویتی، اقتصادی و مالک واقعی در خصوص اشخاص حقیقی خارجی به شرح زیر است:

۱- احراز هویت ارباب رجوع و اخذ اطلاعات هویتی نام و نام خانوادگی، نام پدر، نام جد، شماره اختصاصی، تاریخ و محل تولد، وضعیت حیات و تاریخ فوت، وضعیت اقامت شخص و تاریخ ورود وی به کشور، شناسه (کد) پستی محل اقامت، نوع مدرک هویتی، مدت اعتبار مدارک هویتی، ملیت، با دریافت اسناد و مدارک شناسایی معتبر؛

۲- انجام اقدامات مقتضی (نظیر دریافت اظهار کتبی و اخذ تعهد مبنی بر صحت اظهارات) جهت تعیین اینکه ارباب رجوع از طرف خود یا از طرف مالکان واقعی دیگری فعالیت می‌کند و در صورت وجود مالک واقعی، اخذ اطلاعات هویتی مالک واقعی طبق مقررات این ماده.

۳- اطلاعات اقتصادی شامل اطلاعات شغلی و مجوز فعالیت اخذ شده از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (مانند مشخصات کارفرما/ سازمان/ مؤسسه محل اشتغال در خصوص کارمندان و کارگران و عنوان فعالیت شغلی و شماره مجوز فعالیت در خصوص مشاغل آزاد)، پیش‌بینی از میزان درآمد سالانه، پیش‌بینی از مجموع مبالغ سالانه واریزی و برداشتی از حساب، پیش‌بینی از حداکثر مبلغ هر تراکنش، اطلاعات سایر منابع درآمدی (مانند شناسه (کد) معاملاتی بورس اوراق بهادار، شناسه (کد) رهگیری اجاره‌نامه املاک و مستغلات)، گزارش بازرسی و حسابرسی قانونی (در صورت اجباری بودن داشتن بازرسی یا حسابرسی قانونی برای ارباب رجوع)، اظهارنامه مالیاتی و شناسه (کد) اقتصادی (در صورت وجود).

ماده ۶۱ - مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند به منظور اجرای رویه‌های شناسایی معمول در خصوص اشخاص حقوقی، تدابیر حداقلی زیر را رعایت کنند و سه دسته کلی اطلاعات هویتی، اقتصادی و مالک واقعی را به شرح این ماده همراه با اسناد و مدارک معتبر، حسب مورد از ارباب رجوع یا دستگاه‌های ذی‌ربط اخذ و پس از اطمینان از صحت و اصالت اطلاعات، آن‌ها را به همراه اسناد مربوط به صورت سامانه‌ای (سیستمی) در رخ نمای (پروفایل) مشتریان خود نگهداری کنند.

۱- احراز هویت ارباب رجوع و اخذ اطلاعات هویتی زیر با دریافت اسناد و مدارک:

الف - شناسه ملی، نام شخص حقوقی، نوع شخص حقوقی (تجارتی یا غیرتجارتی/انتفاعی یا غیرانتفاعی/دولتی یا غیردولتی/در خصوص شرکت‌های تجارتی نوع آن اعم از مسئولیت محدود، سهامی عام، سهامی خاص و غیره)، نهاد ثبت کننده (اعم از ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیرتجارتی، وزارت کشور، و غیره)، تاریخ تأسیس، وضعیت (اعم از فعال، منحل شده و ختم تصفیه شده) و تاریخ انحلال/ختم تصفیه با تکیه بر اسناد و مدارک معتبر دال بر موجودیت شخص حقوقی نظیر اساسنامه و شرکت‌نامه؛

ب - ساختار مالکیت و ساختار واپاشی (کنترلی) ارباب رجوع شامل اطلاعات سهامداران عمده، اعضای هیئت مدیره، مدیران ارشد اجرایی و حسب مورد بازرسان یا حساب‌رسان با تکیه بر مقررات حاکم بر شخص حقوقی که به آن‌ها انتظام می‌دهد و بر اساس آن نظارت می‌شوند (نظیر اساسنامه)؛

پ - نشانی و شناسه (کد) پستی احراز شده محل اقامت قانونی دفتر مرکزی و محل اصلی فعالیت با تکیه بر اسناد و مدارک معتبر دال بر موجودیت شخص حقوقی.

۲- شناخت مالک واقعی اشخاص حقوقی بر اساس اخذ اطلاعات هویتی اشخاص زیر:

الف - اشخاص حقیقی یا آن گروه از اشخاص حقوقی که مستقیم یا غیرمستقیم حداقل دارای منفعت (۲۵) درصد از مالکیت سهام یا یک کرسی مدیریتی در هیئت مدیره شخص حقوقی باشند، مالک واقعی شناخته می‌شوند.

ب - اشخاصی که با استفاده از ابزارهای دیگر نظیر وکالت‌نامه به واپاشی (کنترل) اشخاص حقوقی می‌پردازند، در صورت تردید در مورد بند (الف) یا نبود شخص حقیقی که از طریق مالکیت امکان کنترل اشخاص حقوقی را داشته باشد.

پ - مدیران ارشد اشخاص حقوقی در صورت تحقق نیافتن بندهای (الف) و (ب).

۳- شناخت موضوع، ماهیت و میزان فعالیت ارباب رجوع با اخذ اطلاعاتی نظیر زمینه فعالیت (مانند تولیدی و بازرگانی)، پیش‌بینی از منابع درآمد مانند درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری و فروش محصولات، پیش‌بینی از میزان فروش، هزینه و

درآمد، پیش‌بینی از میزان صادرات و واردات، پیش‌بینی از میزان گردش حساب موردانتظار سالانه و پیش‌بینی از تعداد تراکنش‌های موردانتظار سالانه با تکیه بر اسناد و مدارک معتبر اعم از مجوز فعالیت شخص حقوقی (جواز تأسیس، جواز کسب، پروانه بهره‌برداری یا کارت بازرگانی و مجوز نماد اعتماد الکترونیکی)، آخرین اظهارنامه مالیاتی و یا یکی از گزارش‌های منضم به صورت‌های مالی که قابل‌استعلام از جامعه حسابداران رسمی ایران باشد.

تبصره ۱- برای اشخاص حقوقی که سهام آن‌ها در بورس عرضه می‌شود و مالکیت آن‌ها شفاف است، نیازی به شناسایی و تأیید هویت سهامداران و مالک واقعی نیست.

تبصره ۲- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است اطلاعات لازم را در خصوص اجرای این ماده از طریق سامانه موضوع ماده (۲۹) این آیین‌نامه در اختیار اشخاص مشمول قرار دهد.

تبصره ۳- مؤسسات ارائه‌دهنده خدمات بیمه مکلفاند علاوه بر انجام رویه‌های شناسایی (ساده‌شده، معمول، یا مضاعف) مانند شناسایی مالک واقعی، تدابیر مربوط به شناسایی ذی‌نفعان بیمه عمر و یا سایر موارد، سرمایه‌گذاری را به شرح زیر انجام دهند:

۱- شناسایی ذی‌نفعانی که نام آن‌ها در بیمه‌نامه به‌طور صریح تعیین شده است (اعم از اشخاص حقیقی و یا حقوقی)؛

۲- شناسایی ذی‌نفعانی که نام آن‌ها با طبقه یا ویژگی خاصی ذکر شده است (مانند همسر یا فرزند در هنگام بیمه‌گذاری) و یا سایر ابزارهای حقوقی (مانند وصیت‌نامه)، لازم است اطلاعات کافی در مورد ذی‌نفع اخذ شود تا مؤسسه بیمه‌گذار متقاعد شود در هنگام پرداخت قادر به شناسایی ذی‌نفع است.

تبصره ۴- در مورد مؤسسات و تشکیلات دولتی و بلدی (موضوع ماده (۵۸۷) قانون تجارت) که به‌محض ایجاد و بدون احتیاج به ثبت دارای شخصیت حقوقی می‌شوند، رویه شناسایی مقتضی طبق سازوکار اعلامی مرکز خواهد بود.

ماده ۶۲- اشخاص مشمول مکلفاند در مواردی که ظن به پول‌شویی و یا تأمین مالی تروریسم وجود داشته باشد، چنانچه انجام فرایندهای شناسایی معمول باعث شک ارباب‌رجوع می‌شود، ضمن مدیریت فرایند شناسایی و انجام اقدامات مقتضی جهت جلب اطمینان وی، مراتب را فوراً به مرکز گزارش و مطابق دستورات مرکز عمل کنند.

ماده ۶۳- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفاند با همکاری مرکز ظرف سه ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، ضوابط استاندارد مربوط به اخذ اطلاعات هویتی، اقتصادی و مالک واقعی در هر یک از حوزه‌های اصلی را مطابق با مقررات پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم تدوین و ابلاغ کنند. اشخاص مشمول مکلفاند پس از ابلاغ این ضوابط، آن‌ها را در طراحی برگه (فرم)‌های اخذ اطلاعات هویتی، اقتصادی و مالک واقعی از ارباب‌رجوع لحاظ کنند.

ماده ۶۴ - اشخاص مشمول مکلفاند به منظور مستندسازی و راستی‌آزمایی اطلاعات ارباب‌رجوع، صحت و اصالت اطلاعات و اسناد اخذشده از وی را از مراجع ذی‌ربط استعلام و ثبت کنند.

تبصره ۱- تا زمان راه‌اندازی سامانه‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی مربوط و در مواردی که زیرساخت‌های لازم وجود ندارد، تصویر اسناد و مدارک مرتبط اخذشده از ارباب‌رجوع توسط صاحب امضای مجاز مستقر در اشخاص مشمول برابر اصل می‌گردد.

تبصره ۲- منظور از مراجع ذی‌ربط، سامانه‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی مندرج در فصل (۳) این آیین‌نامه است. هرگونه تغییر در فهرست این پایگاه‌ها و همچنین نحوه و اقسام اطلاعاتی مورد استعلام توسط مرکز تعیین و اعلام خواهد شد.

تبصره ۳- اشخاص مشمول مکلفاند در صورت عدم انطباق اطلاعات هویتی (اعم از نام، نام خانوادگی، شناسه (کد) پستی و ...) ارائه‌شده توسط ارباب‌رجوع با استعلام‌های صورت‌پذیرفته، از ارائه هرگونه خدمت تا اصلاح مغایرت خودداری کنند.

تبصره ۴- همه اشخاص مشمول مکلفاند حداکثر یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، به منظور ارسال هرگونه پیام یا برقراری ارتباط غیرحضورى با ارباب‌رجوع، فقط از زیرساخت مبتنی بر تلفن همراه موضوع سامانه ماده (۲۲) این آیین‌نامه استفاده کنند.

ماده ۶۵ - اشخاص مشمول مکلفند ارائه هرگونه خدمت به اشخاصی که به نمایندگی از شخص اصیل تحت هر عنوان (از جمله ولی، وصی، قیم و وکیل) به آن‌ها مراجعه می‌کنند، به اجرای فرایند احراز هویت نماینده و اخذ اسناد رسمی معتبر مبین نمایندگی (مانند وکالت‌نامه تنظیم‌شده در دفاتر اسناد رسمی و احکام مراجع قضایی مبنی بر وصایت و قیمومیت) منوط نمایند.

تبصره - اشخاص مشمول مکلفاند به منظور اجرای فرایند شناسایی معمول، پیش از ارائه هرگونه خدمت به نماینده شخص اصیل، نسبت به استعلام صحت و اصالت مدارک شناسایی معتبر نماینده و اسناد رسمی مبین نمایندگی وی از سامانه‌های مربوط اقدام و اطلاعات احرازشده نماینده را نیز در رخ‌نمای (پروفایل) ارباب‌رجوع ثبت کنند.

ماده ۶۶ - ارائه‌دهندگان خدمات پایه مکلفاند رویه‌هایی را اتخاذ کنند که در کمتر از مدت یک ماه تغییراتی که منجر به ابطال یا تعلیق شناسه هویتی در شخص حقیقی یا حقوقی می‌شود (نظیر فوت، حجر، انحلال و یا ممنوع‌المعامله‌شدن) را احراز و ادامه ارائه خدمت را به صورت نظام‌مند متوقف کنند. در صورتی که پس از ابطال یا تعلیق شناسه هویتی، تراکنش یا معامله بالاتر از سقف مقرر توسط ارباب‌رجوع انجام شده باشد، اشخاص مشمول مکلفاند مراتب را به مرکز گزارش دهند.

تبصره ۱- سازمان ثبت احوال کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و وزارت اطلاعات مکلفاند اطلاعات لازم را در خصوص اجرای این ماده در اختیار اشخاص مشمول قرار دهند.

تبصره ۲- ارائه‌دهندگان خدمات پایه مکلفاند به محض برطرف‌شدن عامل انسداد حساب با قید فوریت، نسبت به رفع محدودیت از ارائه خدمات اقدام کنند.

ماده ۶۷- اشخاص مشمول مکلفاند به منظور پایش مستمر ارباب‌رجوع در فرایند شناسایی معمول و نیز ارزیابی خطرپذیری (ریسک) برقراری تعاملات کاری با آنها، نسبت به تعیین سطح فعالیت ارباب‌رجوع مطابق این آیین‌نامه و سایر الزامات تعیین‌شده توسط مرکز با همکاری دستگاه‌های متولی نظارت اقدام کنند.

تبصره ۱- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفاند از طریق سامانه موضوع ماده (۲۶) این آیین‌نامه نسبت به صحت‌سنجی اطلاعات و ارزیابی تناسب سطح فعالیت اقدام کنند. در صورت عدم تأیید این موارد، اشخاص مشمول مکلفاند فوراً نسبت به تعیین سطح مجدد ارباب‌رجوع و ارسال اسناد مثبت‌ه مربوط به دستگاه متولی نظارت اقدام کنند.

تبصره ۲- در صورت مغایرت رفتار مالی ارباب‌رجوع با سطح فعالیت موردانتظار تعیین‌شده، اشخاص مشمول مکلفاند نسبت به دعوت از ارباب‌رجوع و ارائه برگه (فرم) مغایرت با سطح فعالیت به ایشان اقدام و برگه (فرم) مربوط را پس از تکمیل، بررسی کنند. اشخاص مشمول مکلفاند در صورت تشخیص صحت ادعای ارباب رجوع، نسبت به به‌روزرسانی سطح فعالیت موردانتظار وی اقدام کنند.

تبصره ۳- در صورت مغایرت رفتار مالی ارباب‌رجوع، مؤسسات مالی و اعتباری تا زمان مراجعه ارباب‌رجوع مکلف به اعمال محدودیت‌های زیر هستند:

الف - اعمال محدودیت در خصوص ارائه خدمت به همه ابزارهای پرداخت ارباب‌رجوع؛

ب - منوط‌شدن انجام همه معاملات و عملیات بانکی به مراجعه حضوری ارباب‌رجوع نزد مؤسسه مالی و اعتباری و درج بابت در برگه (فرم)‌های مربوط و ارائه اسناد مثبت‌ه.

تبصره ۴- دستگاه متولی نظارت مکلف است با هماهنگی و تأیید مرکز، برگه (فرم) موضوع تبصره (۳) این ماده را ظرف سه ماه پس از تصویب این آیین‌نامه تدوین کند و در اختیار اشخاص مشمول قرار دهد.

تبصره ۵ - در خصوص اشخاصی که از ارائه اطلاعات اقتصادی مطابق با الزامات آیین‌نامه استنکاف می‌کنند، سطح فعالیت موردانتظار به صورت حداقلی مطابق با ضوابط اعلامی مرکز تعیین خواهد شد.

ماده ۶۸- اشخاص مشمول مکلفاند نسبت به اتخاذ تدابیر زیر در خصوص ارائه خدمت صندوق امانات و صندوق پستی اقدام کنند:

۱- انجام رویه‌های شناسایی معمول پیش از ارائه صندوق امانات و صندوق پستی.

۲- استقرار سامانه (سیستم) یکپارچه به منظور جمع‌آوری اطلاعات مشتریان صندوق امانات (اعم از اطلاعات شناسایی اجاره‌کننده‌های) صندوق و اطلاعات مربوط به وکالت و نمایندگی اشخاص، به گونه‌ای که سامانه (سیستم) مذکور بتواند اطلاعات موردنظر مراجع ذی‌ربط را فوراً و در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط در اختیار آن‌ها قرار دهد؛

۳- ثبت زمان تمام مراجعات ارباب‌رجوع جهت استفاده از صندوق امانت، به گونه‌ای که مراجعات مربوط به هر ارباب‌رجوع به صورت سامانه‌ای (سیستمی) قابل مشاهده و گزارش‌گیری باشد؛

۴- چنانچه ظن قوی به ارتکاب پول‌شویی یا تأمین مالی تروریسم توسط ارباب‌رجوع و نگهداری عواید حاصل از آن در صندوق امانات وجود داشته باشد، شخص مشمول مکلف است مراتب را بدون تأخیر به مرکز اعلام کند و از ارائه خدمت مزبور به ارباب‌رجوع تا زمان وصول دستور مرکز حداکثر تا (۲۴) ساعت، ممانعت به عمل آورد.

ماده ۶۹- متصدیان شناسایی ارباب‌رجوع مکلف‌اند در مواردی که نسبت به اصالت یا صحت مدارک شناسایی ارائه‌شده توسط ارباب‌رجوع (اعم از حقیقی و حقوقی) ابهام داشته باشند، از طریق تحقیق از سایر نظام‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی و یا استعلام از مراجع ذی‌ربط قانونی مطلع، نسبت به رفع ابهام اقدام کنند. ارائه خدمت تا رفع ابهام متوقف می‌گردد. تبصره - چنانچه در هر یک از مراحل انجام رویه‌های شناسایی (ساده، معمول و مضاعف) مشخص شود ارباب‌رجوعی به ارائه اطلاعات فاقد صحت یا اصالت مبادرت کرده است، اشخاص مشمول مکلف‌اند مطابق با مقررات نسبت به ارسال گزارش موارد مشکوک برای مرکز اقدام کنند.

ماده ۷۰- ارائه هرگونه خدمات که کاربرد آن‌ها صرفاً در فعالیتهای تجاری توجیه دارد و برای شخص تعهدآور است (نظیر گشایش اعتبار اسنادی، صدور هرگونه ضمانت‌نامه، اعطای هرگونه ابزار پذیرش و ارائه دسته‌چک) به محجورین ممنوع است. ارائه سایر خدمات به محجورین در چهارچوب مقررات کشور و منوط به رعایت مقررات مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم و خطرپذیری (ریسک)های مترتبه بلامانع است.

ماده ۷۱- مؤسسات مالی و اعتباری می‌توانند در دستورات عمل‌های داخلی خود علاوه بر مدارک ذکرشده در این آیین‌نامه، مدارک تکمیلی را که به شناسایی دقیق‌تر مشتری کمک می‌کند، مطالبه کنند.

ماده ۷۲- ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت مکلف‌اند از اعطای هرگونه ابزار پذیرش اعم از فیزیکی و مجازی به اشخاصی که بر اساس استعلام از پایگاه یکپارچه اطلاعات شغلی موضوع سامانه ماده (۲۶) این آیین‌نامه فاقد مجوز شغلی و یا بر اساس استعلام از پایگاه اطلاعات مالیاتی فاقد پرونده مالیاتی‌اند، خودداری کنند.

تبصره - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است ادامه فعالیت کلیه ابزارهای پذیرش اعطاشده بدون احراز شرایط مذکور را متوقف کند.

ماده ۷۳- اشخاص مشمول مجازند صرفاً به اشخاص خارجی دارای شماره اختصاصی اتباع خارجی خدمت ارائه کنند. نحوه ارائه خدمات به اشخاص خارجی مطابق با خطر (ریسک) این اشخاص است که ضوابط اجرایی آن ظرف سه ماه پس از تصویب این آیین نامه توسط وزارت اطلاعات با همکاری دستگاه‌های متولی نظیر وزارت کشور، وزارت امور خارجه و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در هر حوزه اصلی تعیین و پس از تصویب در شورا، ابلاغ می‌شود.

تبصره ۱- اشخاص مشمول مکلفند شناسایی اشخاص خارجی را بر مبنای مدارک شناسایی تعیین شده توسط کارگروه موضوع تبصره (۶) ماده (۲۱) آیین نامه و پس از استعلام از سامانه موضوع ماده مذکور انجام دهند.

تبصره ۲- اشخاص حقوقی و نمایندگی‌های شرکت‌های تجاری خارجی به‌جز نمایندگی‌های سازمان‌های بین‌المللی، سفارت‌خانه‌ها و اشخاص حقوقی مشابه، تنها پس از ثبت نمایندگی و اخذ شناسه ملی موضوع ماده (۲۰) مجاز به دریافت خدمات هستند.

تبصره ۳- اعطای شماره اختصاصی به نمایندگی‌های سازمان‌های بین‌المللی، سفارتخانه‌ها و سایر اشخاص حقوقی مشابه توسط وزارت اطلاعات، پس از تأیید وزارت امور خارجه مجاز است.

ماده ۷۴- اشخاص مشمول مکلفند رویه‌های داخلی خود را به‌گونه‌ای ساماندهی کنند که فقط مدیران ارشد و کارکنان صاحب صلاحیت تعیین شده توسط آن‌ها امکان ایجاد تغییر در رخ‌نمای (پروفایل) ارباب رجوع را داشته باشند.

ماده ۷۵- اشخاص مشمول مکلفاند هنگام ارائه خدمات پایه به ارباب رجوع، نسبت به اخذ تعهدات لازم در موارد زیر اقدام کنند:

۱- اطلاعات مورد درخواست اشخاص مشمول را که در این آیین نامه مشخص شده است، ارائه کنند و در اخذ و به‌روزرسانی اطلاعات موضوع قانون و آیین نامه، با اشخاص مشمول همکاری‌های لازم را به‌عمل آورند.

۲- اجازه استفاده سایر اشخاص را به‌غیر از خود از خدمات پایه دریافتی ندهند و در صورت اطلاع از بهره‌برداری سایر اشخاص، بلافاصله موضوع را به شخص مشمول اطلاع دهند. موارد قانونی (از جمله ولایت، وصایت، قیمومیت، وکالت، و نمایندگی شخص حقوقی) به شرط درج مشخصات نماینده و انجام رویه‌های شناسایی مقتضی، شامل این بند نیست.

۳- تعهدات لازم را در خصوص رعایت مقررات مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم و عدم بهره‌برداری از خدمات دریافتی به‌منظور پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم اخذ کنند.

تبصره ۱- مؤسسات مالی و اعتباری، به‌منظور کاهش خطر (ریسک) پول‌شویی و انجام رویه‌های پایش و نظارت بر اشخاص مشمول، هنگام ارائه خدمات پایه به سایر مؤسسات مالی و اعتباری، مشاغل غیرمالی و بنیادها و مؤسسات خیریه، باید ضمن دریافت مدارک مربوط به شناسایی مقتضی (اعم از ساده، معمول و مضاعف)، تعهدات لازم را در خصوص انجام الزامات

اعلامی توسط مرکز و اجرای قانون و مقررات مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم از آن‌ها اخذ کنند. در صورت خودداری اشخاص مذکور از ارائه این تعهد و یا خودداری از عمل به تعهدات، مؤسسه مالی و اعتباری باید از ارائه خدمت به آن‌ها خودداری کند.

تبصره ۲- تعهدات فوق باید صریح و دقیق به ارباب‌رجوع توضیح داده شود. در صورت قبول نکردن ارباب‌رجوع و یا بی‌توجهی ارباب‌رجوع به تعهدات خود، ارائه خدمات به وی متوقف گردد.

ماده ۷۶- اشخاص مشمول مکلفند ظرف شش ماه پس از ابلاغ آیین‌نامه، اقدامات شناسایی مقتضی را در خصوص ارباب‌رجوع پیشین اعمال کنند. چنانچه اشخاص مشمول قادر به اجرای این امر نباشند، لازم است از ارائه خدمات پایه جدید به ارباب‌رجوع پیشین خودداری کنند و طبق رویه‌های اعلامی از سوی دستگاه‌های متولی نظارت، به ارائه همه خدمات پایه خاتمه دهند. همچنین، اشخاص مشمول مکلفند در خصوص ارباب‌رجوع پیشین که فاقد اطلاعات ضروری است، موضوع را به مرکز گزارش کنند.

ماده ۷۷- اشخاص مشمول مکلفاند در مواردی که خطر (ریسک) تعاملات کاری بالا ارزیابی می‌شود، رویه‌ها و اقدامات شناسایی مضاعف را اتخاذ کنند.

تبصره ۱- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفاند حداقل در موارد زیر، رویه‌های شناسایی مضاعف را به اجرا گذارند:

۱- در تعاملات کاری با اشخاص حقیقی و حقوقی (از جمله مؤسسات مالی و اعتباری) که مطابق اعلام مراجع بین‌المللی خطر (ریسک) آن‌ها بالاتر است و پس از تأیید شورای عالی امنیت ملی؛

۲- در مواردی که ذی‌نفع بیمه عمر، شخص حقوقی، یا ذی‌نفع ترتیبات حقوقی است؛

۳- در خصوص حساب‌های کارگزاری خارجی؛

۴- ارائه خدمات بانکداری اختصاصی؛

۵- هنگام ارائه خدمات پایه به اشخاص دارای خطر (ریسک) سیاسی؛

۶- در هنگام تراکنش‌های غیرمعمول یا الگوهای تراکنش غیرمعمولی که هدف قانونی یا اقتصادی مشخصی ندارد.

تبصره ۲- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفاند با هماهنگی مرکز، ظرف یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، شاخص و الگوهای تراکنش‌های غیرمعمول را به مؤسسات مالی و اعتباری اعلام و آن را حداقل به صورت سالانه به‌روزرسانی کنند.

ماده ۷۸- اشخاص مشمول مکلفاند در مواردی که با در دست داشتن اطلاعات و یا قراین و شواهد منطقی ظن پیدا کنند که هویت یک فرد یا نهاد با فهرست توقیفی انطباق دارد، رویه‌های شناسایی مضاعف را در مورد وی اجرا کنند. چنانچه انطباق هویت با فهرست توقیفی توسط واحد مبارزه با پول شویی یا بالاترین مقام مسئول شخص مشمول تأیید شود، باید ضوابط توقیف اموال شخص مطابق این آیین‌نامه اجرا شود.

ماده ۷۹- اشخاص مشمول مکلفاند رویه‌های شناسایی مضاعف را به گونه‌ای اعمال کنند که حداقل اقدامات زیر صورت گیرد:

۱ - کسب اطلاعات بیشتر از مشتری مانند فعالیت اقتصادی و حجم اموال و به‌روزرسانی اطلاعات رخ‌نمای (پروفایل) وی اعم از اطلاعات مالک واقعی در فواصل زمانی کوتاه‌تر؛

۲- کسب اطلاعات بیشتر در خصوص ماهیت تعامل کاری؛

۳- کسب اطلاعات درباره منبع سرمایه یا منبع اموال ارباب‌رجوع؛

۴- کسب اطلاعات درباره دلایل تراکنش‌های با مبالغ بالا؛

۵ - اخذ تأییدیه مدیر ارشد برای شروع و تداوم تعامل کاری؛

۶ - استعلام از سامانه‌های اطلاعاتی موردنیاز و یا بانک‌های جامع اطلاعاتی؛

۷- افزایش دقت در واپایش (کنترل) و پایش از طریق افزایش گلوگاه‌های واپایشی (کنترلی)، افزایش تعداد دفعات اخذ و بررسی اطلاعات تعامل کاری و نیز تعیین و شناسایی الگوهای تراکنش‌هایی که به بررسی بیشتر نیاز دارند؛

۸ - آغاز ارائه خدمت به حساب تازه افتتاح‌شده، تنها پس از واریز از یک حساب به‌نام مشتری در بانکی که استانداردهای شناسایی معمول قابل قبول دارد.

ماده ۸۰- رویه‌های شناسایی مضاعف برای ارائه خدمات عبارت است از تکمیل برگه (فرم) شناسایی مضاعف توسط ارباب‌رجوع و ارائه مستندات لازم برای اثبات اظهارات ارائه‌شده در برگه (فرم) به اشخاص مشمول و بررسی و تأیید اظهارات و مستندات ارباب‌رجوع توسط واحد مبارزه با پول شویی در شخص مشمول.

تبصره ۱- در خصوص خدمات تعیین‌شده توسط مرکز، واحد مبارزه با پول شویی شخص مشمول مکلف است با ارسال اظهارات و مستندات ارباب‌رجوع، ارائه خدمات را به اخذ مجوز از مرکز منوط کند.

تبصره ۲- دستگاه‌های متولی نظارت مکلف‌اند ضوابط اجرایی این ماده از جمله ارقام اطلاعاتی برگه (فرم)‌های مذکور را ظرف یک سال تعیین و پس از تأیید مرکز ابلاغ کنند.

تبصره ۳- اشخاص مشمول مکلفند در مواردی که امکان انجام رویه‌های شناسایی مضاعف وجود ندارد، از ارائه خدمت به این اشخاص خودداری کنند.

ماده ۸۱ - مؤسسات مالی و اعتباری و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف‌اند ظرف دو سال پس از تصویب این آیین‌نامه، به منظور ایجاد فرایند نظارت خودکار جهت شناسایی عملیات مالی یا معاملات مشکوک به پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم، نسبت به استقرار نرم‌افزارهای کشف بر روی همه سامانه‌های خود مبتنی بر روش‌های داده‌کاوی و مطابق با استاندارد الگوی رفتار مالی اقدام کنند.

ماده ۸۲ - مؤسسات مالی و اعتباری مکلف‌اند در هنگام ارائه خدمات، نسبت به نظارت مستمر و بیشتر بر اشخاص تحت مراقبت، که از طریق مرکز به آن‌ها اعلام می‌شوند، اقدام کنند.

تبصره - مؤسسات مالی و اعتباری مکلف‌اند اسامی و مشخصات اشخاص تحت مراقبت را محرمانه تلقی کنند و بلافاصله پس از دریافت اسامی و مشخصات اشخاص تحت مراقبت، نسبت به به‌روزرسانی فهرست پیشین اقدام کنند، به‌نحوی که فهرست اشخاص تحت مراقبت به‌همراه آخرین اصلاحات آن همواره در اختیار کارکنان مجاز قرار داشته باشد. در صورت افشا و هرگونه استفاده غیرمجاز از اطلاعات مذکور، با متخلفان برابر قانون رفتار خواهد شد.

ماده ۸۳ - مرکز مکلف است ضوابط، معیارها و رویه‌های تشخیص اشخاص مظنون را تدوین کند و به تأیید شورا برساند. تبصره ۱- مرکز مکلف است تغییرات فهرست اشخاص مظنون را در حداقل زمان ممکن به اطلاع اشخاص مشمول برساند.

تبصره ۲- اشخاص مشمول مکلف‌اند اطلاعات و مستندات موردنیاز را در قالب و مدت‌زمان تعیین‌شده در اختیار مرکز قرار دهند و امکان ارائه مستندات را برای اشخاصی که در فرایند بررسی قرار دارند، فراهم کنند.

ماده ۸۴ - اشخاصی که اسامی آن‌ها در فهرست اشخاص مظنون قرار دارد، می‌توانند با مراجعه به مؤسسات مالی و اعتباری و ارائه مستندات لازم، درخواست خود مبنی بر خروج از این فهرست را ارائه کنند. مرکز پس از بررسی و تأیید این مستندات، مکلف است نسبت به خارج کردن نام شخص از فهرست اشخاص مظنون و اعلام آن به مؤسسات مالی و اعتباری اقدام کند.

ماده ۸۵ - مؤسسات مالی و اعتباری مکلف‌اند پس از اعلام فهرست اشخاص مظنون، فوراً از ارائه خدمات پایه جدید به این اشخاص خودداری و محدودیت‌های اعلام‌شده توسط مرکز را در خصوص آن‌ها اعمال کنند.

تبصره - محدودیت‌های ایجادشده از تاریخ ورود شخص به فهرست اشخاص مظنون باید اعمال شود و تنها در صورت تأیید مستندات ارائه‌شده از سوی شخص مظنون به مرکز، از فهرست مذکور خارج می‌شود. این اشخاص به مدت یک سال در فهرست اشخاص تحت مراقبت قرار خواهند گرفت.

ماده ۸۶ - اشخاص مشمول مکلفاند اطلاعاتی که هنگام شناسایی مضاعف اربابرجوع دریافت کرده‌اند، در صورت اعلام مرکز و به‌نحوی که مرکز مشخص می‌سازد، در اختیار آن قرار دهد.

ماده ۸۷ - مؤسسات مالی و اعتباری مکلفاند با همکاری دستگاه‌های متولی نظارت و مرکز، پیش از ایجاد هرگونه شعبه یا نمایندگی در کشورهای پرخطر از نظر پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم، تدابیر مقتضی را جهت واپایش (کنترل) خطر (ریسک) اتخاذ کنند.

ماده ۸۸ - دستگاه‌های متولی نظارت مکلفاند پیش از ارائه مجوز به مؤسسات مالی و اعتباری خارجی برای ایجاد شعبه یا نمایندگی در کشور، از مرکز در خصوص وضعیت کشور اصلی از نظر مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم استعلام کنند. دستگاه‌های متولی نظارت مکلفاند با همکاری مرکز تدابیر مقتضی را در خصوص شعب یا دفاتر نمایندگی مؤسسات مالی و اعتباری کشورهای پرخطر، جهت واپایش (کنترل) خطر (ریسک)، اتخاذ کنند.

ماده ۸۹ - دستگاه‌های متولی نظارت مکلفاند ضمن نظارت و واپایش مستمر در خصوص روابط مؤسسات مالی و اعتباری داخل کشور با مؤسسات مالی و اعتباری کشورهای پرخطر از نظر پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم، در مواردی که خطر (ریسک) این روابط بالا ارزیابی می‌شود، اقدامات مقتضی را صورت دهند و در صورت لزوم از ادامه برقراری ارتباط جلوگیری کنند.

ماده ۹۰ - اشخاص مشمول مکلفاند همه قراردادهای منعقدۀ با اربابرجوع را به‌نحوی تدوین کنند که بر اساس آن، امکان اجرای مقررات مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم اعم از رویه‌های شناسایی مضاعف، معمول و ساده فراهم شود و تعهدات لازم از اربابرجوع در خصوص آن اخذ گردد.

ماده ۹۱ - همه اشخاص مشمول مکلفاند به‌منظور انجام رویه‌های شناسایی مقتضی در خصوص ارائه خدمات غیرحضوری، مطابق با ضوابط و رویه‌های شناسایی غیرحضوری عمل کنند.

تبصره ۱- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز، ضوابط و رویه‌های شناسایی غیرحضوری اربابرجوع را در کشور متناسب با سطح خطرپذیری (ریسک) تعاملات کاری و با لحاظ ابزارها و زیرساخت‌های موجود نظیر کارپوشه ملی ایرانیان، گواهی امضای رقومی (دیجیتال) و تلفن همراه ملی ظرف شش ماه پس از تصویب آیین‌نامه تدوین کند و امکان اجرای آن را برای اشخاص مشمول فراهم آورد.

تبصره ۲- همه اشخاص مشمول مکلفاند همکاری‌های لازم را در راستای اجرای این ماده با وزارت صنعت، معدن و تجارت به‌عمل آورند.

تبصره ۳- ارائه خدمات پایه به اربابرجوع توسط اشخاص مشمول به‌صورت غیرحضوری ممنوع است.

فصل ششم - نقل و انتقال الکترونیکی وجوه و کارگزاری بانکی

ماده ۹۲- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند در روابط کارگزاری بانکی برون مرزی و سایر روابط مشابه، ارزیابی مناسبی از خطر (ریسک) های پول شویی و تأمین مالی تروریسم مرتبط با فعالیت های کارگزاری بانکی انجام دهند و متعاقباً اقدامات لازم را برای شناسایی مشتری (بانک درخواست کننده) به عمل آورند. براین اساس، بانک های کارگزار مکلفاند اطلاعات کافی را پیش از برقراری تعامل کاری و به طور مستمر پس از ایجاد آن در مورد بانک های درخواست کننده روابط کارگزاری جمع آوری کنند تا ماهیت فعالیت آن بانک را کاملاً بشناسند و به نحو مطلوب، خطر (ریسک) های پول شویی و تأمین مالی تروریسم را به صورت مستمر ارزیابی کنند. حداقل عوامل یا اقداماتی که مؤسسه مالی و اعتباری باید در خصوص بانک درخواست کننده مورد نظر قرار دهد عبارتند از:

۱- کشور یا حوزه قضایی که بانک درخواست کننده در آن قرار دارد؛

۲- جمع آوری اطلاعات کافی درباره بانک درخواست کننده خدمات کارگزاری با هدف شناخت کامل ماهیت کسب و کار و بازار هدف آن بانک و شناخت شهرت بانک بر مبنای اطلاعات موجود در دسترس عموم؛

۳- کیفیت نظارت بر بانک از جمله بررسی وجود یا نبود اجرای تحقیقات یا سایر اقدامات نظارتی در ارتباط با پول شویی و تأمین مالی تروریسم در خصوص بانک؛

۴- گروه مالی که بانک درخواست کننده به آن تعلق دارد و کشور و حوزه قضایی که شعب و واحدهای تابع گروه در آن واقع اند؛

۵- اطلاعاتی در مورد مدیریت و مالکیت بانک درخواست کننده (به ویژه وجود مالکان واقعی یا اشخاص دارای خطر (ریسک) سیاسی)؛

۶- هدف از خدمات ارائه شده به بانک درخواست کننده؛

۷- شرایط و کیفیت مقررات و نظارت بانکی در کشور بانک درخواست کننده (به ویژه قوانین مبارزه با پول شویی و تأمین مالی تروریسم)؛

۸- رویه ها و سیاست های پیشگیری و شناسایی پول شویی و تأمین مالی تروریسم در بانک درخواست کننده شامل اقدامات آن بانک برای شناسایی کافی مشتریان؛

۹- امکان احراز هویت اشخاص ثالث که مجازند از خدمات مؤسسه مالی و اعتباری به عنوان بانک کارگزار استفاده کنند؛

۱۰- ارزیابی اقدامات واپاشی (کنترلی) که توسط بانک درخواست کننده خدمات کارگزاری برای مبارزه با پول شویی و تأمین مالی تروریسم انجام می شود.

تبصره ۱- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است حداقل ضوابط و رویه های اجرایی این ماده را ظرف شش ماه تدوین و ابلاغ کند.

تبصره ۲- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفاند اطلاعات مورد نیاز در مورد خط مشی ها و رویه های مبارزه با پول شویی و تأمین مالی تروریسم بانک کارگزار را از طریق پرسش نامه ای که بانک درخواست کننده تکمیل کرده است یا بر اساس اطلاعات عمومی موجود ارائه شده توسط وی، به دست آورند و بررسی کنند.

تبصره ۳- تصمیم برای پذیرش یا ادامه یک رابطه کارگزاری بانکی باید به تأیید مدیریت ارشد مؤسسه مالی و اعتباری برسد و مدیریت ارشد باید به طور منظم از روابط کارگزاری بانکی با خطرپذیری (ریسک) بالا و نحوه نظارت بر آنها مطلع شود.

ماده ۹۳- اشخاص مشمول مکلفاند از برقراری هرگونه رابطه کارگزاری با بانک های پوسترهای خودداری کنند. تبصره - مؤسسات مالی و اعتباری مکلفاند در صورت اطلاع از رابطه کارگزاری با بانک های پوسترهای، مراتب را به بانک مرکزی اعلام نموده و مطابق رویه اعلامی توسط آن نهاد اقدام نمایند.

ماده ۹۴- مؤسسه مالی و اعتباری در ارتباط با حساب های کارگزاری مورد استفاده مستقیم اشخاص ثالث (مشتریان بانک درخواست کننده) باید اطمینان یابد بانک درخواست کننده خدمات کارگزاری: ۱- وظایف مربوط به شناسایی ارباب رجوع را در مورد مشتریانی که دسترسی مستقیم به حساب های بانک کارگزار دارند، اعمال می کند؛

۲- قادر است در صورت درخواست مؤسسه مالی و اعتباری، اطلاعات اخذ شده از ارباب رجوع در فرایند شناسایی را در اختیار آن مؤسسه مالی و اعتباری قرار دهد.

ماده ۹۵- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفاند کلیه نقل و انتقالات الکترونیکی ارزی برون مرزی را از طریق سامانه (سیستم) های پیام رسان مورد تأیید و مسیرهای تحت نظارت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران انجام دهند و هنگام ارسال کلیه نقل و انتقالات مذکور، اطلاعات زیر را دریافت کنند: ۱- مشخصات فرستنده شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی/شناسه ملی/شماره اختصاصی اتباع خارجی، شماره شهاب، تاریخ و محل تولد، آدرس و شماره حسابی که تراکنش از طریق آن انجام می شود؛

۲- مشخصات گیرنده (ذی‌نفع) شامل نام و نام خانوادگی/ نام شرکت، نام بانک و شماره حساب (حساب مقصد).

تبصره ۱- حواله ارسالی باید حاوی شماره ارجاع تراکنش منحصر به فرد باشد، به نحوی که تراکنش قابل‌ردیابی باشد.

تبصره ۲- مصادیق مجاز نقل‌وانتقال الکترونیکی برون‌مرزی و اشخاص مجاز برای انجام این دسته از عملیات به تشخیص بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

ماده ۹۶- مؤسسات مالی و اعتباری مکلف‌اند کلیه نقل‌وانتقالات الکترونیکی داخلی بین‌بانکی را صرفاً از طریق زیرساخت‌های ملی پرداخت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از قبیل ساتنا، پایا و شتاب انجام دهند و هنگام ارسال کلیه این نقل‌وانتقالات، اطلاعات زیر را در سامانه‌های مربوط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ثبت کنند:

۱- مشخصات فرستنده شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی/شناسه ملی/شماره اختصاصی اتباع خارجی، شماره شهاب، آدرس و شماره حساب/شماره شبای حسابی که تراکنش از طریق آن انجام می‌شود؛

۲- مشخصات گیرنده (ذی‌نفع) شامل نام و نام خانوادگی، شماره حساب/شماره شبا (حساب مقصد).

تبصره - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است ظرف یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، زیرساخت‌های لازم را جهت اجرایی‌کردن این ماده فراهم کند.

ماده ۹۷- مؤسسات مالی و اعتباری مکلف‌اند هنگام انجام کلیه نقل‌وانتقالات الکترونیکی درون‌بانکی، اطلاعات زیر را در سامانه‌های مربوط مؤسسه مالی و اعتباری ثبت کنند:

۱- مشخصات فرستنده شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی/شناسه ملی/شماره اختصاصی اتباع خارجی، شماره شهاب، تاریخ و محل تولد، آدرس و شماره حساب (حسابی که تراکنش از طریق آن انجام می‌شود)؛

۲- مشخصات گیرنده (ذی‌نفع) شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی/شناسه ملی/شماره اختصاصی اتباع خارجی، شماره شهاب، تاریخ و محل تولد، آدرس و شماره حساب (حساب مقصد).

ماده ۹۸- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند چنانچه به‌عنوان واسطه نقل‌وانتقالات الکترونیکی برون‌مرزی یا داخلی عمل می‌کنند، اطلاعات دریافتی مرتبط با فرستنده و گیرنده و اطلاعات ضروری تراکنش را در سرتاسر زنجیره پرداخت و در فرایند نقل‌وانتقال و پیام‌های مرتبط نگهداری کنند.

تبصره - سیاست‌گذاری‌های مربوط به موضوع فوق توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه می‌شود و به تأیید شورا می‌رسد و بانک‌ها مکلفاند در خصوص نقل و انتقالات مذکور، بخشنامه‌های بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در این خصوص را رعایت کنند.

ماده ۹۹- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند در هنگام نقل و انتقالات الکترونیکی (مستقیماً یا با واسطه)، اقدامات لازم مانند نظارت در لحظه یا نظارت پس از وقوع را برای شناسایی آن دسته از نقل و انتقالات الکترونیکی که فاقد اطلاعات ضروری تراکنش از جمله اطلاعات مربوط به فرستنده یا گیرنده وجه هستند، اتخاذ و همچنین در خصوص نحوه عمل در مورد این نقل و انتقالات، خط‌مشی‌ها و رویه‌های لازم مبتنی بر خطر (ریسک) را تدوین کنند.

تبصره ۱- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفاند سامانه‌های خود را به گونه‌ای طراحی کنند که امکان شناسایی آن دسته از نقل و انتقالات الکترونیکی را که فاقد اطلاعات ضروری طرفین تراکنش است، به‌طور خودکار فراهم و از انجام تراکنش جلوگیری کنند.

تبصره ۲- مؤسسات مالی و اعتباری و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلفاند با ایجاد سازوکار لازم در سامانه‌های پرداخت خود، از انجام آن دسته از نقل و انتقالات الکترونیکی که فرستنده یا دریافت‌کننده آن یکی از اشخاص موجود در فهرست تحریمی است، به‌صورت سامانه‌ای (سیستمی) جلوگیری و گزارش آن را برای مرکز ارسال کنند.

ماده ۱۰۰-۱ ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت مکلفاند نسبت به دریافت تعهدات لازم از پذیرنده مبنی بر عدم استفاده غیرمجاز از ابزارهای پذیرش و نیز رعایت مقررات مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم اقدام کنند و در صورت بروز تخلف توسط آن‌ها، بر اساس الزامات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اقدام شود.

تبصره ۱- مصادیق استفاده غیرمجاز مانند واگذاری ابزار پذیرش به دیگران، استفاده در خارج از نقطه دسترسی و استفاده از ابزار پذیرش برای ارائه وجه نقد، توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با همکاری مرکز مشخص خواهد شد.

تبصره ۲- لازم است در قرارداد ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت با پذیرنده تصریح گردد که در صورت استفاده غیرمجاز از ابزار پذیرش، شرکت خدمات پرداخت می‌تواند ارائه خدمات به پذیرنده را به‌طور دائم و بدون اطلاع پذیرنده متوقف کند.

تبصره ۳- در صورتی که ارباب‌رجوع متقاضی دریافت ابزارهای پذیرش فیزیکی یا مجازی متعدد باشد از جمله در مواردی که یک شخص حقوقی متقاضی دریافت این ابزارها برای دفتر مرکزی، نمایندگی‌ها و شعب خود باشد، لازم است تمام تکالیف مقرر در این آیین‌نامه در مورد هریک از ابزارهای مذکور اجرا شود.

تبصره ۴- واگذاری ابزار پذیرش به اشخاص زیر سن (۱۸) سال ممنوع است.

ماده ۱۰۱- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفاند از صدور کارت‌های هدیه، کارت‌های خرید بی‌نام و کارت‌های پرداخت مشابه برای ارباب‌رجوع فاقد حساب نزد مؤسسه مزبور خودداری و ارتباط بین کارت‌های پرداخت مذکور را با حساب ارباب‌رجوع در سامانه‌های خود مشخص کنند.

تبصره - این کارت‌ها مشمول ضوابط مربوط به وجه نقد است و سایر ضوابط مربوط به صدور کارت‌های مذکور، به‌منظور کاهش خطر (ریسک) پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم، از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با همکاری مرکز به مؤسسات مالی و اعتباری ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۰۲- ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت مکلفند پیش از ارائه هرگونه ابزار پذیرش فیزیکی، ضمن انجام شناسایی معمول ارباب‌رجوع، اطلاعات زیر را نیز از پذیرنده دریافت و پس از استعلام از مراجع ذی‌ربط، در رخ‌نمای (پروفایل) ارباب‌رجوع ثبت کنند:

۱- تصویر جواز فعالیت اقتصادی مانند پروانه کسب که مجوز پذیرنده را برای کسب‌وکار مربوط اثبات نماید و همچنین مدارک ثبتی برای شخص حقوقی پس از تطبیق با اصل مدارک و مجوزها؛

۲- نشانی کامل و شناسه (کد) پستی مطابق با مدارک گرفته‌شده در بند (۱) این ماده که باید با محل نصب ابزار پذیرش یکسان باشد؛

۳- شماره حساب مجاز متصل به ابزار پذیرش که باید مشخصات صاحب آن با پذیرنده تطابق داشته باشد؛

۴- سایر اطلاعات به درخواست بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

ماده ۱۰۳- ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت مکلفاند پیش از ارائه هرگونه ابزار پذیرش مجازی، ضمن انجام شناسایی معمول ارباب‌رجوع، اطلاعات زیر را نیز از پذیرنده دریافت و پس از استعلام از مراجع ذی‌ربط، در رخ‌نمای (پروفایل) ارباب‌رجوع ثبت کنند:

۱- اطلاعات مجوز نماد اعتماد الکترونیکی پذیرنده و یا پروانه کسب موضوع ماده (۸۷) قانون نظام صنفی کشور - مصوب ۱۳۸۲- و اصلاحات بعدی آن؛

۲- نشانی کامل و شناسه (کد) پستی محل فعالیت و حضور پذیرنده (دفتر یا محلی که تجهیزات یا سامانه‌های پردازش مجازی مطابق با مجوز کسب‌وکار یا مدارک ثبتی شخص حقوقی در آنجا مستقر است) که باید با محل اظهارشده در نماد اعتماد الکترونیکی یکسان باشد و توسط ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت مجازی به‌صورت میدانی بررسی شود؛

۳- مشخصات و نشانی اینترنتی دقیق پذیرنده و مشخصات هویتی و نشانی میزبان پایگاه اینترنتی؛

۴- شماره حساب مجاز متصل به ابزار پذیرش که باید مشخصات صاحب آن با پذیرنده منطبق باشد؛

۵ - سایر اطلاعات به درخواست بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

تبصره ۱- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است امکان استعلام سامانه‌ای (سیستمی) و برخط نماد اعتماد الکترونیکی را برای ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران فراهم آورد.

تبصره ۲- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است تغییرات وضعیت اعتباری نمادهای مذکور (اعم از تعلیق، انقضا و ابطال) را به‌صورت سامانه‌ای (سیستمی) در اختیار بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران قرار دهد و بانک مذکور مکلف است از ادامه ارائه خدمات به ابزار پذیرش مجازی جلوگیری کند.

ماده ۱۰۴-۱ ارائه‌دهنده خدمات پرداخت مکلف است پیش از نصب و راه‌اندازی ابزار پذیرش، اعم از فیزیکی یا مجازی، اطلاعات زیر را مطابق با اظهار پذیرنده اخذ و در سوابق داده‌ای پذیرنده ثبت کند:

۱- سقف انفرادی هر تراکنش مالی؛

۲- سقف گردش ماهانه هر یک از ابزارهای پذیرش.

تبصره ۱- در صورت عدم تناسب سطح فعالیت اظهارشده با اطلاعات هویتی و اقتصادی پذیرنده، ارائه‌دهنده خدمات پرداخت مکلف است سقف انفرادی تراکنش را بر اساس اطلاعات مذکور و با روشی که به تأیید مرکز می‌رسد، تعیین کند.

تبصره ۲- ارائه‌دهنده خدمات پرداخت مکلف است تراکنش‌های بیش از سقف تعیین‌شده برای ابزار پذیرش را به مرکز مطابق ساختار اعلامی آن گزارش دهد.

ماده ۱۰۵-۱ هرگونه تغییر در اطلاعات و داده‌های پذیرنده، اعم از تغییر مکان فیزیکی یا مجازی، تغییر ماهیت فعالیت و نظیر آن باید در اسرع وقت توسط پذیرنده به اطلاع ارائه‌دهنده خدمات پرداخت نصب‌کننده ابزار پذیرش برسد و شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت مزبور نیز مکلف است ظرف یک هفته نسبت به به‌روزرسانی اطلاعات و داده‌های مزبور در سامانه‌های اطلاعاتی خود اقدام کند. این مورد باید به‌روشنی در قراردادهای نصب ابزارهای پذیرش تصریح گردد.

ماده ۱۰۶-۱ استفاده از ابزار پذیرش در هر صنفی به‌جز صنف اظهاری پذیرنده یا هر نشانی غیر از نقطه دسترسی تعیین‌شده در قرارداد با پذیرنده، بدون اخذ تأییدیه از سامانه جامع پذیرندگان ممنوع است و در صورت اقدام به این امر توسط پذیرنده، ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت مکلف‌اند ضمن عدم ارائه خدمت به پذیرنده، موضوع را به‌عنوان عملیات مشکوک به مرکز

گزارش دهند. ارائه خدمت به ابزارهای پذیرش در خارج از مرزهای جمهوری اسلامی ایران تنها در صورت تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مجاز است.

تبصره ۱- ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت مکلف‌اند برای هر ابزار پذیرش، نقطه دسترسی تعریف کنند تا در صورت تغییر نشانی ابزار پذیرش، بدون هماهنگی با ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت، امکان دریافت خدمات وجود نداشته باشد.

تبصره ۲- نقطه دسترسی برای ابزار پذیرش فیزیکی باید به‌گونه‌ای باشد که در مورد ابزار پذیرش متصل به خط تلفن و یا اتصال اینترنت ثابت، موقعیت آن متناظر با محل ثبت‌شده برای خط تلفن و یا اتصال اینترنت ثابت باشد و در مورد ابزار پذیرش متصل به خط تلفن همراه و اتصال اینترنت همراه، مالکیت تلفن همراه و یا اتصال اینترنت، متناظر با هویت ثبت‌شده نزد ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت و صاحب حساب بانکی متصل به ابزار پذیرش باشد.

تبصره ۳- ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت مکلف‌اند هنگام اعطای ابزار پذیرش فیزیکی متصل به تلفن و اتصال اینترنت همراه، محدوده جغرافیایی مجاز برای فعالیت پذیرنده را در قرارداد تعیین و در صورت استفاده از این ابزار در خارج از محدوده، نسبت به ارسال گزارش عملیات مشکوک برای مرکز اقدام کنند. محدوده‌ها باید متناسب با وسعت منطقه، میزان خطر (ریسک) پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم در آن و امکانات موجود تعریف شود.

تبصره ۴- نقطه دسترسی برای ابزار پذیرش مجازی باید به‌گونه‌ای باشد که استفاده از آن صرفاً از طریق مشخصات و نشانی اینترنتی ثبت‌شده نزد ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت و نماد اعتماد الکترونیکی امکان‌پذیر باشد.

تبصره ۵- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و شرکت‌های کارور (اپراتور) و زیرساخت مکلف‌اند همه امکانات و خدمات (سرویس‌های) موردنیاز برای اجرای تکالیف این ماده را در اختیار بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت قرار دهند.

ماده ۱۰۷-۱ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است به‌منظور تسهیل فرایند و نظارت بر اجرای مفاد این فصل، سامانه جامع پذیرندگان را به‌نحوی راه‌اندازی کند که در دسترس مرکز باشد و امکان رتبه‌بندی شرکت‌های خدمات پرداخت بر اساس رویه‌های ماده (۴۰) و پیگرد قضایی تخلفات پذیرندگان و شرکت‌های خدمات پرداخت فراهم گردد.

فصل هفتم - خدمات مربوط به انتقال وجوه یا ارزش

ماده ۱۰۸-۱ اشتغال به خدمات مالی برای انتقال پول (ریالی یا ارزی) یا ارزش از جمله دریافت وجه، چک، حواله، سایر ابزارهای پولی یا ذخیره‌های ارزش و پرداخت مبلغ متناظر به هر شکل اعم از وجه نقد و به هر طریق (از قبیل مکاتبه، ارسال پیام، نقل‌وانتقال یا از طریق یک شبکه تسویه که ارائه‌دهنده خدمت در آن بستر فعالیت می‌کند)، منوط به اخذ مجوز لازم از دستگاه متولی نظارت مربوط است.

تبصره ۱- انجام هرگونه خدمات نقل و انتقال ارزی و اقدام به عملیات صرافی منوط به داشتن مجوز لازم از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است و این بانک می‌تواند هرگونه مجوز از جمله مجوز صرافی، مجوز کارگزاری، یا هر مجوز دیگری را به این منظور صادر کند. انجام عملیات صرافی بدون داشتن مجوزهای لازم از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ممنوع است و با متخلفان مطابق قوانین مربوط از جمله قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و قانون برنامه ششم توسعه برخورد خواهد شد.

تبصره ۲- انجام هرگونه خدمات نقل و انتقال ریالی عملیات بانکی محسوب می‌شود و منوط به داشتن مجوز لازم از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است و اقدام به انجام خدمات مذکور بدون داشتن مجوزهای لازم از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ممنوع است. با متخلفین این امر مطابق قوانین مربوط از جمله قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی برخورد خواهد شد.

ماده ۱۰۹-۱ ارائه‌دهندگان خدمات ارزی مکلف به اجرای همه تعهدات مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم نظیر شناسایی ارباب‌رجوع، نگهداری سوابق و گزارش عملیات مشکوک در تمام تعاملات و تبادلات خود هستند و باید از رعایت موارد مذکور توسط نمایندگان و کارگزاران خود نیز اطمینان یابند. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است با انجام پایش مستمر بر دارندگان مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بر حسن انجام مقررات مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم توسط ارائه‌دهندگان خدمات ارزی، نظارت و در صورت عدم انجام مقررات، اقدامات انضباطی مؤثر، متناسب و بازدارنده‌ای طراحی و اجرا کند.

تبصره ۱- استفاده از کانال (روش ارائه)‌های جدید جهت ارائه خدمات ارزی تنها پس از تأیید و کسب مجوز از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مجاز است.

تبصره ۲- ارائه‌دهندگان خدمات ارزی مکلف‌اند مشخصات نمایندگان یا کارگزاران خود را که انجام معاملات و ارائه خدمات انتقال ارزی از طریق آن‌ها انجام می‌شود، مطابق ضوابطی که بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین می‌کند، برای وی ارسال کنند. در خصوص ارائه‌دهندگان خدمات ارزی خارج از کشوری که تحت نظارت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران قرار ندارند، لازم است نمایندگان و کارگزاران آن‌ها که در داخل کشور فعالیت می‌کنند، مجوز انجام عملیات صرافی را از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اخذ کنند. در صورت عدم ارسال مشخصات یا عدم اخذ مجوز در موارد مزبور، عملیات مالی نمایندگان یا کارگزاران غیرمجاز تلقی می‌شود و با متخلفان مطابق قوانین مربوط از جمله قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و قانون برنامه ششم توسعه برخورد خواهد شد.

ماده ۱۱۰-۱ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است با نظارت و پایش مستمر بر ارائه‌دهندگان خدمات ارزی به صورت سامانه‌ای (سیستمی)، تعاملات آن‌ها را با اشخاص دارای فعالیت غیرمجاز ارزی شناسایی و ضمن جلوگیری از تعاملات مذکور، محدودیت‌ها و ضمانت اجراهای مقتضی قانونی را نسبت به ایشان اعمال کند.

تبصره ۱- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است سازوکارهای خود را جهت انجام معاملات و خدمات ارزی به گونه‌ای طراحی کند، ارتقا دهد و اجرا نماید که همه مبادلات و معاملات رسمی در حوزه ارز تحت نظارت این بانک صورت پذیرد و ضمن شفافیت تبادلات، امکان ردیابی مالی و کشف تخلف در حوزه ارزی ایجاد گردد. سازوکار موردنظر باید به گونه‌ای باشد که امکان نظارت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر عملکرد ارائه‌دهندگان خدمات ارزی در ثبت اطلاعات سوابق معاملات و عملیات مالی فراهم گردد.

تبصره ۲- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است از طریق روش‌هایی نظیر تطابق با میزان گردش حساب، به شناسایی آن دسته از ارائه‌دهندگان خدمات ارزی که اقدام به ثبت اطلاعات نادرست در سامانه‌های مربوط به ثبت سوابق معاملات و عملیات مالی می‌کنند، مبادرت کند و عنداللزوم موضوع را به مرجع قضایی گزارش دهد.

تبصره ۳- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است سازوکار مؤثر سامانه‌ای (سیستمی) را برای ایجاد تناظر میان معاملات ریالی و ارزی در بسترهای مجاز تبادلات، طراحی و اجرا کند و بر اساس آن به کشف تخلف و اتخاذ تدابیر بازدارنده اقدام نماید.

تبصره ۴- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است با انجام نظارت و پایش مستمر، اطمینان یابد انجام فعالیت‌های ارزی و راه‌اندازی ابزارهای پذیرش در ارائه‌دهندگان خدمات ارزی، تنها مبتنی بر حساب‌های ریالی و ارزی رسمی و معرفی شده صورت می‌پذیرد. همچنین به منظور افزایش شفافیت تبادلات، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است زیرساخت‌های لازم را برای انجام حداکثری معاملات و تبادلات ارز از طریق حساب‌های ارزی طراحی و اجرا کند.

تبصره ۵- ارائه‌دهندگان خدمات ارزی مکلف‌اند در صورت ظن به غیرمجاز بودن طرف‌های معاملاتی اعم از اشخاص دارای فعالیت غیرمجاز ارزی، مشخصات اشخاص مذکور را به همراه سوابق تبادلات انجام شده به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و موضوع را در قالب گزارش عملیات مشکوک به مرکز ارائه دهند.

ماده ۱۱۱- ارائه‌دهندگان خدمات انتقال وجوه یا ارزش مکلف‌اند در هنگام نقل و انتقال وجوه یا ارزش، تدابیر معقول و منطقی برای شناسایی آن دسته از نقل و انتقالات که فاقد اطلاعات ضروری مربوط به فرستنده یا گیرنده وجه می‌باشند را اتخاذ کرده و در خصوص این نقل و انتقالات، بر اساس رویکرد مبتنی بر خطر (ریسک) عمل کنند. همچنین، ارائه‌دهندگان این خدمات مکلف‌اند چنانچه به عنوان واسطه در نقل و انتقال عمل می‌کنند، اطمینان یابند که اطلاعات ضروری به همراه نقل و انتقال وجه یا ارزش ارسال می‌گردد.

تبصره - اطلاعات ضروری موضوع این ماده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و با همکاری مرکز تدوین و اعلام می‌گردد.

ماده ۱۱۲- ارائه خدمات انتقال وجوه از قبیل ارائه کیف پول الکترونیک، پرداخت یاری، متمرکزکنندگی وجوه، پرداخت سازی و حساب یاری بدون رعایت مقررات مبارزه با پول شویی و تأمین مالی تروریسم اعم از شناسایی مشتری، نگهداری سوابق، حفظ اطلاعات در سراسر زنجیره پرداخت و گزارش معاملات مشکوک ممنوع است.

تبصره ۱- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است به منظور کاهش سطح خطر (ریسک) پول شویی و تأمین مالی تروریسم در ارائه خدمات انتقال وجوه، تدابیر مقتضی را، از قبیل تعیین حداکثر سقف مبلغ برای ارائه خدمت و تعداد مجاز روزانه برای تراکنش های هر مشتری، متناسب با سطح خطر (ریسک) تعامل کاری اتخاذ کند.

تبصره ۲- مسئولیت حسن اجرای مقررات مبارزه با پول شویی و تأمین مالی تروریسم توسط ارائه دهندگان خدمات انتقال وجوه بر عهده آن دسته از مؤسسات مالی و اعتباری یا شرکت های خدمات پرداخت است که زیرساخت های خود را در اختیار آن ها قرار می دهند.

تبصره ۳- ضوابط و معیارهای اجرای این ماده با توجه به سطح خطر (ریسک) و گستردگی ارائه این خدمات توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، با هماهنگی و تأیید مرکز تدوین و ابلاغ خواهد شد.

فصل هشتم - حمل کنندگان وجوه نقد، اسناد بانکی و اوراق بهادار بی نام

ماده ۱۱۳- ورود وجوه نقد، اسناد بانکی و اوراق بهادار بی نام از مبادی ورودی صرفاً در چهارچوب «دستورالعمل اجرایی ضوابط ناظر بر ارز/اسناد بانکی و اوراق بهادار بی نام همراه مسافر» (ابلاغی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) مجاز است و گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است با همکاری مرکز، بانک ملی ایران و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران سازوکار سامانه ای (سیستمی) لازم را به منظور اجرای دستورالعمل مذکور ایجاد کند.

تبصره - در صورت وجود ظن به پول شویی، تأمین مالی تروریسم، جرایم منشأ یا صحت اظهارات مسافر، گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است در چهارچوب دستورالعمل مزبور، ضمن نگهداری وجوه، اسناد بانکی و اوراق بهادار بی نام نزد بانک ملی ایران، مراتب را بدون تأخیر به منظور انجام اقدامات بعدی به مرکز گزارش کند. مرکز مکلف است در صورت عدم تأیید منشأ وجوه یا اسناد مذکور، ضمن ارسال گزارش به مرجع قضایی، مراتب را به گمرک جمهوری اسلامی ایران جهت عدم استرداد وجوه یا اسناد مذکور به مسافر تا تعیین تکلیف اعلام کند. در صورت تأیید منشأ وجوه یا اسناد مذکور، مرکز مکلف است بدون تأخیر بلامانع بودن استرداد را به گمرک جمهوری اسلامی ایران اعلام کند.

ماده ۱۱۴- ارائه دهندگان خدمات ارزی که در چهارچوب مقررات ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نسبت به فروش ارز اقدام می کنند، مکلف اند ضمن انجام رویه های شناسایی مقتضی و اخذ اطلاعات از متقاضی در خصوص هدف دریافت خدمت (اعم از محل و نحوه هزینه کرد وجوه نقدی درخواستی)، اسناد و مدارک موردنیاز در ارتباط با این موارد را از ارباب رجوع دریافت و اطلاعات موضوع این ماده را نیز در سامانه های مربوط درج کنند. بانک های عامل باید نسبت به صدور

اعلامیه بانکی حاکی از فروش ارز به صورت اسکناس به منظور خروج ارز توسط مسافر جهت ارائه به گمرک جمهوری اسلامی ایران اقدام کنند.

تبصره ۱- به منظور کاهش خطر (ریسک) نقل و انتقالات نقدی ارز، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تمهیدات لازم را به منظور کاهش تقاضای وجه نقد ارز و ارائه جایگزین‌های غیرنقدی به مسافران خارج از کشور فراهم کند.

تبصره ۲- سقف مجاز برای میزان وجه نقد ارزی قابل ارائه به ارباب رجوع توسط ارائه‌دهندگان خدمات ارزی، به صورت دوره‌ای، حسب شرایط توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مقرر و اعلام می‌گردد.

ماده ۱۱۵- خروج وجوه نقد، اسناد بانکی و اوراق بهادار بی‌نام از مبادی خروجی صرفاً در چهارچوب ضوابط و مقررات ارزی و دستورالعمل موضوع ماده (۱۱۳) مجاز است و گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است با همکاری بانک ملی ایران، مرکز و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران سازوکار سامانه‌ای (سیستمی) لازم را به منظور اجرای دستورالعمل مذکور ایجاد کند.

تبصره ۱- در صورت نداشتن مدارک لازم (اظهاریانه و اعلامیه بانکی حاکی از فروش ارز به صورت اسکناس در چهارچوب ضوابط و مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران)، خروج ارز از کشور توسط مسافر ممنوع است.

تبصره ۲- به منظور انجام تکالیف موضوع این ماده، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است با همکاری گمرک جمهوری اسلامی ایران سازوکاری ایجاد کند که ضمن ایجاد امکان تشخیص قانونی یا غیرقانونی بودن نحوه خرید ارز، امکان دسترسی الکترونیکی ورودی (گیت)‌های مرزی کشور به اطلاعات مربوط فراهم شود.

تبصره ۳- در صورت وجود ظن به پول‌شویی، تأمین مالی تروریسم، جرایم منشأ یا صحت مدارک و مستندات ارائه‌شده، ضابطان مربوط مکلف‌اند ضمن نگهداری وجوه، اسناد بانکی و اوراق بهادار بی‌نام نزد بانک ملی ایران، مراتب را بدون تأخیر به منظور انجام اقدامات بعدی به مرکز گزارش کنند. مرکز مکلف است در صورت عدم تأیید منشأ وجوه یا اسناد مذکور، ضمن ارسال گزارش به مرجع قضایی، مراتب را به ضابط مربوط جهت عدم استرداد وجوه یا اسناد مذکور به مسافر تا تعیین تکلیف اعلام کند. در صورت تأیید منشأ وجوه یا اسناد مذکور، مرکز مکلف است بدون تأخیر بلامانع بودن استرداد را به ضابط مربوط اعلام کند.

ماده ۱۱۶- پرداخت وجه نقد ریالی بیش از سقف مقرر در هر روز توسط اشخاص مشمول (به‌ویژه مؤسسات مالی و اعتباری) به ارباب رجوع ممنوع است. در صورتی که ارباب رجوع بر دریافت وجوه نقد بیش از سقف مقرر اصرار داشت، اشخاص مشمول مکلف‌اند مراتب را به مرکز ارسال کنند.

تبصره ۱- مؤسسات مالی و اعتباری باید نرم‌افزارهای خود را در زمینه پرداخت نقدی به‌گونه‌ای ارتقا دهند که شامل اطلاعات مربوط به نوع و ترکیب وجوه نقد ارائه‌شده به ارباب‌رجوع به‌همراه مبلغ هر یک از آن‌ها باشد؛ به‌گونه‌ای که از عدم پرداخت وجه نقد بیش از سقف مقرر در هر روز برای هر ارباب‌رجوع اطمینان حاصل شود.

تبصره ۲- مؤسسات مالی و اعتباری مکلف‌اند نرم‌افزارهای خود را به‌گونه‌ای ارتقا دهند که امکان پرداخت روزانه وجه نقد بیش از سقف مقرر به ارباب‌رجوع به‌صورت سامانه‌ای (سیستمی) غیرممکن و از انجام تکالیف لازم توسط کارکنان اطمینان حاصل شود.

فصل نهم - توقیف و اقدامات موقت

ماده ۱۱۷- مرکز مکلف است با همکاری ضابطان دادگستری و قوه قضائیه سازوکاری تهیه کند که پس از صدور دستور توقیف یا ایجاد تغییر در فهرست تحریمی، بدون تأخیر، فهرست توقیفی یا تحریمی به‌روزرسانی شود و به‌طور سامانه‌ای (سیستمی) به واحد مبارزه با پول‌شویی یا بالاترین مقام مسئول اشخاص مشمول اعلام شود.

تبصره - اشخاص مشمول مکلف‌اند چنانچه پیش از به‌روزرسانی فهرست توقیفی یا تحریمی از طریق سایر منابع اطلاعاتی معتبر از تغییرات این فهرست‌ها مطلع شدند، اقدامات موضوع این فصل را در خصوص آن‌ها اتخاذ کنند. منابع اطلاعاتی معتبر توسط مرکز تعیین و اعلام خواهد شد.

ماده ۱۱۸- مرکز مکلف است با همکاری دستگاه‌های متولی نظارت، سازوکاری تهیه کند که دستور انسداد - بدون تأخیر و به‌صورت سامانه‌ای (سیستمی) - در اختیار اشخاص مشمول قرار گیرد.

ماده ۱۱۹- کلیه اشخاص مشمول مکلف‌اند ظرف سه ماه از ابلاغ این آیین‌نامه، رویه‌های داخلی و زیرساخت‌های سامانه‌ای (سیستمی) خود را به‌نحوی ساماندهی کنند که امکان توقیف موقت و انسداد اموال بنا بر قواعد اعلامی مرکز فراهم شود و اموال موضوع توقیف یا انسداد به‌طور سامانه‌ای (سیستمی) به مرکز اعلام شود.

تبصره - اشخاص مشمول به‌منظور تسریع اقدامات در راستای اجرای این ماده، مکلف‌اند با توجه به وسعت حوزه کسب‌وکار خود، نسبت به تخصیص شعب یا واحدهای نوبت کاری (کشیک) اقدام و یا راهکارهای جایگزین دیگری در این خصوص پیاده‌سازی کنند.

ماده ۱۲۰- اشخاص مشمول مکلف‌اند به‌محض دریافت دستور مرکز مبنی بر انسداد اموال، نسبت به شناسایی و انسداد آن‌ها به مدت (۴۲) ساعت اقدام و فهرست اموال مسدودشده را به تفکیک اقلام و بدون تأخیر برای مرکز ارسال کنند. مرکز مکلف است ظرف (۴۲) ساعت موضوع را به مرجع قضایی گزارش دهد. چنانچه ظرف این مدت دستور توقیف صادر شود، شخص مشمول اقدامات لازم را به‌منظور اجرای دستور توقیف صورت می‌دهد؛ در غیر این‌صورت از مال موصوف رفع انسداد به‌عمل می‌آید.

ماده ۱۲۱- اشخاص مشمول مکلفاند نسبت به شناسایی اموال اشخاص مندرج در فهرست توقیفی اقدام و بدون تأخیر و بدون اطلاع‌رسانی به ارباب‌رجوع، فهرست اموال شناسایی‌شده را به تفکیک اقلام برای مرکز ارسال و مطابق دستور مرکز عمل کنند.

تبصره ۱- اشخاص مشمول مکلفاند در مواجهه با اموال شناسایی‌نشده اشخاص مندرج در فهرست توقیفی، بدون تأخیر فهرست این اموال را به تفکیک اقلام برای مرکز ارسال و مطابق قواعد اعلامی مرکز عمل کنند.

تبصره ۲- مواجهه با اموال شناسایی‌نشده اشخاص ممکن است در نتیجه ارائه اموال از سوی شخص موجود در فهرست توقیفی به شخص مشمول جهت دریافت خدمت باشد و یا در نتیجه مراجعه اشخاص دیگر جهت دریافت خدماتی باشد که منجر به انتقال اموال به یک شخص موجود در فهرست توقیفی می‌شود.

تبصره ۳- مرکز مکلف است پس از دریافت فهرست اموال موضوع این ماده، ضمن تطبیق این فهرست با فهرست توقیفی، هماهنگی لازم را با مرجع قضایی صالح جهت اخذ دستور مقتضی صورت دهد. در صورتی که به هر دلیل امکان اجرای دستور قضایی و توقیف آن اموال وجود نداشته باشد، اموال دارای ارزش معادل آن از فهرست اموال شناسایی‌شده با هماهنگی مرجع قضایی توقیف خواهد شد.

ماده ۱۲۲- اشخاص مشمول مکلفاند نسبت به شناسایی و توقیف اموال اشخاص مندرج در فهرست تحریمی اقدام و بدون تأخیر و بدون اطلاع‌رسانی به ارباب‌رجوع، فهرست اموال شناسایی‌شده را به تفکیک اقلام برای مرکز ارسال و مطابق دستور مرکز عمل کنند. مرکز مکلف است موضوع را به اطلاع مرجع قضایی برساند. اموال اعلام‌شده صرفاً پس از احراز عدم تطبیق هویت شخص اعلام‌شده با شخص مندرج در فهرست تحریمی رفع توقیف می‌شود.

ماده ۱۲۳- مرکز مکلف است جهت تسریع در فرایند رسیدگی قضایی، ملزومات مقتضی اعم از تشکیل پرونده، جمع آوری، ساماندهی اطلاعات و اسناد دریافتی مربوط به فهرست توقیفی را فراهم کند و مراحل را به‌نحوی پیگیری کند که دستور قضایی به اشخاص مشمول ابلاغ شود.

تبصره ۱- اشخاص مشمول مکلفاند همکاری لازم را با مرکز جهت اجرای این ماده به‌عمل آورند.

تبصره ۲- مقام قضایی مکلف است به‌محض دریافت درخواست مرکز مبنی بر صدور حکم، به توقیف موقت اموال موضوع جرایم پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم رسیدگی کند، به‌نحوی که دستور وی - اعم از توقیف یا عدم آن - حداکثر در پایان بازه زمانی (۲۴) ساعته مذکور در تبصره (۱) ماده (۷) مکرر به مرکز ابلاغ شود.

ماده ۱۲۴- چنانچه دستور مرجع قضایی نحوه توقیف را مشخص نکرده باشد، نحوه اعمال توقیف در خصوص انواع اموال، حداقل منوط به اقدامات زیر است:

۱- انواع سپرده‌های ارزی و ریالی: جلوگیری از برداشت نقدی یا الکترونیکی از حساب؛

- ۲- انواع کارت‌ها و ابزارهای پرداخت اعم از کارت هدیه: غیرفعال شدن حساب‌های پشتیبان؛
- ۳- انواع اوراق بهادار بورسی و غیربورسی: جلوگیری از انتقال مالکیت و هرگونه انتفاع شخص از سود حاصل از مالکیت؛
- ۴- سایر اسناد تجاری اعم از اوراق بی‌نام، بروات، چک‌های بانام و بی‌نامی که جهت انتفاع یا وصول به‌نفع شخص یا از طرف شخص ارائه شود: نگهداری در پرونده قضایی و خودداری از تسویه؛
- ۵- وجوه نقد اعم از ریالی یا ارزی: واریز به حساب تعیین‌شده توسط مرکز پس از اعلام قوه قضائیه؛
- ۶- اعتبار اسنادی: خودداری از صدور هرگونه اعلامیه تأمین ارز و اعلامیه رفع تعهد به‌نفع شخص؛
- ۷- ضمانت‌نامه‌های بانکی: خودداری از انجام پرداخت به مالک واقعی؛
- ۸- تسهیلات بانکی: خودداری از پرداخت مبلغ تسهیلات به متقاضی یا مالک واقعی اعم از اینکه پرداخت یکجا باشد یا دوره‌ای؛
- ۹- وثایق موضوع تسهیلات و تعهدات بانکی: خودداری از فک رهن؛
- ۱۰- پروانه‌ها و مجوزهای فعالیت اقتصادی از جمله جواز کسب و کارت بازرگانی: نگهداری در پرونده قضایی و جلوگیری از بهره‌برداری و ادامه فعالیت واحدهایی که به‌موجب آن تأسیس شده‌اند؛
- ۱۱- ابزارها و خطوط ارتباطی ثابت و همراه: مسدودسازی به‌صورت دوطرفه؛
- ۱۲- وسایل نقلیه موتوری اعم از هوایی، زمینی و آبی: جلوگیری از انتقال مالکیت آن‌ها و در صورت ضرورت نگهداری در محل مناسب؛
- ۱۳- اراضی و املاک (عرصه و عیان) دارا یا فاقد سند رسمی: ممنوعیت هرگونه معامله یا عملیات ثبتی از قبیل نقل و انتقال مالکیت، افراز، تفکیک، تجمیع، رهن، اجاره و یا هرگونه بهره‌برداری مالی؛
- ۱۴- کالاهای گران‌قیمت نظیر سنگ‌ها و فلزات گران‌بها، اشیاء قیمتی، عتیقه‌جات و مسکوکات: نگهداری در صندوق امانات بانک تعیین‌شده توسط مرکز پس از اعلام قوه قضائیه؛

۱۵- سایر کالاهای تجاری: جلوگیری از ترخیص از گمرک، صدور بارنامه، خروج از انبار یا فروش.

تبصره ۱- این اقدامات، اقدامات حداقلی محسوب می‌شود و چنانچه تدابیر دیگری جهت جلوگیری از نقل و انتقال اموال لازم باشد، باید اتخاذ شود. اشخاص مشمول مکلفاند اقدامات صورت گرفته در خصوص اجرای این ماده را و در صورت نیاز تصاویر اسناد مربوط را به اطلاع مرکز برسانند.

تبصره ۲- در خصوص نحوه اعمال توقیف سایر اموال، مطابق ضوابط اعلامی مرکز عمل خواهد شد.

تبصره ۳- در مواجهه با سایر انواع اموال، چنانچه به تشخیص واحد مبارزه با پول‌شویی یا بالاترین مقام مسئول شخص مشمول، امکان استفاده از اموال جهت تأمین مالی تروریسم یا ارتکاب اعمال تروریستی وجود داشته باشد، شخص مشمول مکلف است ضمن اطلاع رسانی به مرکز در قالب گزارش عملیات مشکوک، اقدام مقتضی را در خصوص جلوگیری از نقل و انتقال، جابه جایی، تبدیل و انتفاع اموال انجام دهد.

تبصره ۴- توقیف اموال شخص مندرج در فهرست توقیفی باید شامل همه اموالی باشد که شخص مذکور، مستقیم یا غیرمستقیم، مالکیت یا واپایش (کنترل) همه یا بخشی از آن را در اختیار دارد و یا مالک واقعی آن است.

ماده ۱۲۵- چنانچه در خصوص شیوه نگهداری اموال توقیف شده در دستور قضایی تعیین تکلیف نشده باشد، مرکز مکلف است مراتب را به نحوی پیگیری کند که نگهداری اموال مطابق قوانین و مقررات مربوط نظیر ماده (۱۴۷) قانون آیین دادرسی کیفری و آیین‌نامه اجرایی آن انجام شود.

ماده ۱۲۶- ضوابط مربوط به نحوه تدوین و ارسال فهرست اموال و سایر اطلاعات مرتبط، خروج از فهرست توقیفی یا تحریمی و رفع توقیف از اموال، حداکثر ظرف سه ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، از سوی مرکز تعیین و به کلیه اشخاص مشمول ابلاغ می‌شود.

ماده ۱۲۷- چنانچه در بررسی و تعیین تکلیف گزارش‌های عملیات مشکوک واصل به مرکز در خصوص هویت ارباب رجوع مشخص شود که هویت وی منطبق با شخص مورد نظر در فهرست توقیفی و تحریمی نیست، مرکز باید اطلاعات هویتی دقیق وی را در فهرست مغایرت‌ها درج و حسب مورد به همه اشخاص مشمول اعلام کند.

ماده ۱۲۸- هرگونه برخورداری و انتفاع از اموال توقیف شده جهت تأمین هزینه‌های ضروری و متعارف زندگی تا زمان اتمام فرایند رسیدگی قضایی، مطابق دستور مرجع قضایی ممکن خواهد بود.

تبصره - مصادیق هزینه‌های ضروری و متعارف زندگی توسط شورا تعیین خواهد شد.

شش ماده ۱۲۹- چنانچه ارباب رجوع یا اشخاص ثالث دارای حسن نیت نسبت به توقیف اموال خود اعتراضی داشته باشند، شخص مشمول مکلف است گزارش اعتراض واصل شده را برای مرکز ارسال کند و مرکز ضمن هماهنگی با مقام قضایی مربوط، باید بلافاصله پس از وصول دستور مرجع قضایی، نتیجه را به شخص مشمول ابلاغ کند.

تبصره ۱- منظور از شخص ثالث دارای حسن نیت در این ماده فردی غیر از شخص مظنون به ارتکاب جرم پول شویی است که اقدام به عمل حقوقی یا عمل مادی واجد آثار حقوقی کرده است و به صحت عمل خود اعتقاد دارد و بدین ترتیب صاحب حقی در اموال توقیفی شده است.

تبصره ۲- تشخیص عدم حسن نیت فقط با مرجع قضایی است و اشخاص مشمول مکلفاند کلیه اعتراضات را به مرکز ارسال کنند.

ماده ۱۳۰- اشخاص مشمول و مرکز باید سازوکاری را پیاده سازی کنند که پس از ابلاغ دستور قضایی توسط مرکز، رفع توقیف ظرف همان روز انجام شود.

ماده ۱۳۱- رفع توقیف از اموال که در راستای قانون مبارزه با پول شویی و تأمین مالی تروریسم توقیف شده اند، تنها به دستور مرجع صادرکننده همان رأی یا مرجعی که صلاحیت رسیدگی به همان پرونده را دارد ممکن خواهد بود.

ماده ۱۳۲- در ارتباط با جرم های تأمین مالی تروریسم و پول شویی، در صورت نیاز به توقیف اموال برون مرزی و یا وصول درخواست کشورهای خارجی مبنی بر توقیف اموال داخلی، مرکز و وزارت امور خارجه مراتب را ضمن رعایت موازین معاضدت قضایی و مطابق رویه های اعلامی شورای عالی امنیت ملی، به گونه ای پیگیری کنند که توقیف اموال در اسرع وقت انجام شود. در زمینه رفع توقیف نیز می بایست تدابیر متناظر در نظر گرفته شود.

تبصره ۱- اشخاص مشمول مجاز نیستند بدون هماهنگی با مرکز، نسبت به اعمال یا رفع توقیف اموال به درخواست نهادهای خارجی و یا طرح درخواست به نهادهای خارجی جهت اعمال یا رفع توقیف اموال برون مرزی اقدام کنند.

تبصره ۲- اشخاص مشمول مکلفاند در صورت کشف اموال فرامرزی اشخاص موجود در فهرست توقیفی، مراتب را بلافاصله به اطلاع مرکز برسانند.

ماده ۱۳۳- مرکز مکلف است به منظور اجرای مفاد این آیین نامه، سامانه های خود را به نحوی ارتقا دهد که امکان اجرای موارد زیر را فراهم کند:

۱- ابلاغ و به روزرسانی فهرست توقیفی، تحریمی و مغایرت ها؛

۲- دریافت تأییدیه از مرکز در مواردی که تشخیص واحد مبارزه با پول شویی یا بالاترین مقام مسئول شخص مشمول در مورد تطبیق هویت ارباب رجوع با فهرست توقیفی و تحریمی، قطعی و کافی نیست؛

۳- اعلام اطلاعات اموال توقیف شده ارباب رجوع توسط اشخاص مشمول به مرکز اطلاعات مالی.

ماده ۱۳۴- اشخاص مشمول مکلفاند بلافاصله پس از دریافت فهرست توقیفی، تحریمی و مغایرت‌ها، نسبت به به‌روزرسانی آن در سامانه‌های خود اقدام کنند، به نحوی که فهرست مذکور به‌همراه آخرین اصلاحات آن همواره در اختیار کارکنان ذی‌ربط قرار داشته باشد.

فصل دهم - گزارش دهی

ماده ۱۳۵- اشخاص، نهادها و دستگاه‌های مشمول موضوع مواد (۵) و (۶) قانون برحسب نوع فعالیت و ساختار سازمانی خود مکلفاند در صورت مشاهده معاملات و عملیات مشکوک به پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم، مراتب را بلافاصله و بدون اطلاع ارباب رجوع، به واحدهای مبارزه با پول‌شویی در هر دستگاه اطلاع دهند. واحد مذکور نیز باید پس از بررسی اولیه، نسبت به ارسال گزارش به مرکز مطابق با سازوکار اعلامی توسط این مرجع اقدام کند.

تبصره ۱- واحد مبارزه با پول‌شویی شخص مشمول مکلف است گزارش معاملات مشکوک را از طریق سامانه‌ای که مرکز به منظور جمع‌آوری گزارش معاملات مشکوک ایجاد می‌کند، حداکثر تا پایان همان روز کاری برای مرکز ارسال کند. در صورتی که دسترسی به سامانه مذکور از طرف مرکز برای شخص مشمول فراهم نشده باشد واحدهای مبارزه با پول‌شویی مکلفاند به نحوی که مرکز مشخص می‌سازد، نسبت به ارسال گزارش اقدام کند.

تبصره ۲- اشخاص مشمول مکلفاند با بررسی روزانه سامانه جمع‌آوری گزارش معاملات مشکوک، نسبت به پاسخ‌گویی به استعلامات مندرج در آن حداکثر تا یک روز اقدام و اطلاعات موردنیاز را در قالب تعیین‌شده و از طریق سامانه ارسال کنند.

ماده ۱۳۶- تشخیص کارکنان اشخاص مشمول مبنی بر انجام عملیات مشکوک علاوه بر معیارهای بیان‌شده و قواعد اعلامی توسط مرکز، می‌تواند معیاری برای شناسایی عملیات مشکوک محسوب شود.

تبصره ۱- گزارش معاملات مشکوک و نیز سایر گزارش‌هایی که اشخاص مشمول مکلف به ارسال آن هستند، هیچ اتهامی را از این بابت متوجه گزارش‌دهندگان با حسن‌نیت مجری قانون و این آیین‌نامه نخواهد کرد و بیانگر هیچ‌گونه اتهامی به افراد موضوع گزارش نیست و اعلام آن به مرکز، افشای اسرار شخصی محسوب نمی‌شود.

تبصره ۲- مرکز مکلف است در زمان بازبینی و تدوین قواعد مذکور، معیارهای جدید اعلامی توسط اشخاص مشمول را بررسی و استانداردسازی کند.

تبصره ۳- مؤسسه مالی و اعتباری مکلف است برای سطوح مختلف ساختاری خود (شعبه، سرپرستی و ...) معیارهای متناسبی برای تشخیص معاملات مشکوک تدوین و پس از تأیید مرکز به آن‌ها ابلاغ کند.

تبصره ۴- اشخاص مشمول مکلفاند کلیه اطلاعات موردنیاز مرکز را در خصوص تدوین قواعد اعلامی به مرکز اعلام کنند.

ماده ۱۳۷- اشخاص مشمول مکلفاند علاوه بر بررسی‌هایی که هنگام ارائه خدمت یا انجام معامله برای شناسایی معاملات و عملیات مشکوک انجام می‌دهند، از طریق تطبیق اطلاعات موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی شخص مشمول نیز نسبت به شناسایی معاملات و عملیات مشکوک اقدام کنند.

ماده ۱۳۸- مرکز مکلف است با اتخاذ راهکارهای مقتضی نسبت به ارزیابی و بررسی اولیه معاملات مشکوک بر اساس رویه‌ها، معیارها و شاخص‌های شفاف و روشن که به تأیید شورا می‌رسد، اقدام کند.

ماده ۱۳۹- کارکنان تحت امر اشخاص مشمول مکلفاند تمام تعاملات کاری بیش از سقف مقرر (خرد یا تجمیعی) را از قبیل تراکنش‌ها، انتقال وجه نقد و معاملاتی که ارباب‌رجوع وجه آن را روزانه به‌صورت نقدی پرداخت می‌کند، ثبت کنند و همراه با توضیحات ارباب‌رجوع که به تأیید وی رسیده است، به واحدهای مبارزه با پول‌شویی اطلاع دهند. واحدهای مذکور مکلفاند خلاصه برگه (فرم)‌های مربوط را در پایان هر هفته به‌نحوی که مرکز مشخص می‌سازد ارسال و اصل آن را به‌نحو کاملاً حفاظت‌شده نگهداری کنند.

ماده ۱۴۰- اشخاص مشمول مکلفاند در صورت اعلام مرکز، فهرست خلاصه اطلاعات دریافت‌کنندگان خدمات پایه را در پایان هر ماه به‌نحوی که مرکز مشخص می‌سازد، در اختیار مرجع یادشده قرار دهند.

ماده ۱۴۱- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی در مواردی که ظن به ارتکاب جرم پول‌شویی یا تأمین مالی تروریسم را حاصل می‌کنند، می‌توانند گزارش آن را مستقیماً به مرکز اعلام کنند.

تبصره ۱- گزارش‌هایی که هویت گزارش‌دهندگان آن‌ها مشخص نیست و یا دارای اطلاعات ناقص و یا نادرست می‌باشند مورد رسیدگی قرار نخواهد گرفت، مگر آنکه همراه با قرائنی باشد که به‌نظر مرکز برای شروع به بررسی کفایت کند.

تبصره ۲- مرکز مکلف است به‌منظور ایجاد امکان گزارش‌گیری مستقیم و محرمانه از اشخاص، نسبت به فراهم کردن سازوکار مقتضی و اطلاع‌رسانی آن اقدام کند.

فصل یازدهم - نگهداری سوابق و اطلاعات

ماده ۱۴۲- اشخاص مشمول باید اسناد، مدارک و سوابق مربوط به تعاملات کاری را به مدت (۱۰) سال به‌گونه‌ای نگهداری کنند که در صورت درخواست مراجع ذی‌صلاح، امکان ارائه این موارد به فوریت وجود داشته باشد. اسناد، مدارک و سوابق موضوع این ماده اعم از موارد زیر است:

۱- اسناد، مدارک و سوابق مربوط به فرایند شناسایی اعم از ساده، معمول و مضاعف ارباب‌رجوع از جمله تصویر اسنادی که هویت ارباب‌رجوع و مالک واقعی را اثبات می‌کنند؛

۲- اسناد، مدارک و سوابق حساب‌ها و مکاتبات تجاری؛

۳- اسناد، مدارک و سوابق معاملات و عملیات مالی اعم از داخلی یا بین‌المللی، به‌گونه‌ای که این سوابق حاوی اطلاعات کافی اموال (از جمله مبالغ و حسب مورد، نوع ارزش‌های مورد استفاده در هر معامله) باشد و امکان بازسازی فرایند هر یک از معاملات فراهم بوده و اطلاعات، مدارک و شواهد لازم برای تعقیب قضایی فعالیت‌های مجرمانه قابل‌ارائه باشد.

تبصره ۱- در صورت انحلال اشخاص حقوقی مشمول، حسب مورد اداره یا هیأت تصفیه مربوط نیز مکلف به نگهداری اطلاعات و اسناد تا (۱۰) سال پس از انحلال است.

تبصره ۲- این ماده ناقض سایر مقرراتی نیست که نگهداری اسناد را بیش از مدت یادشده الزامی ساخته است.

ماده ۱۴۳- اشخاص مشمول مکلف‌اند اطلاعات، سوابق و مدارک را به‌گونه‌ای ضبط و نگهداری کنند که در صورت درخواست مرکز یا نهادهای ذی‌صلاح اعم از ضابطان خاص، اطلاعات آن اسناد ظرف دو روز کاری قابل دسترسی باشد. همچنین، اصل اسناد و مدارک در صورت درخواست مرکز و سایر مراجع ذی‌صلاح، باید ظرف یک هفته ارائه شود.

تبصره ۱- مسئولیت ارائه اطلاعات و اسناد در خصوص اشخاص حقیقی با خود شخص مشمول و در خصوص اشخاص حقوقی با بالاترین مقام شخص مشمول است.

تبصره ۲- اطلاعات و اسناد مذکور باید قابلیت بازسازی فرایند زنجیره معاملات را در صورت نیاز ایجاد کند.

تبصره ۳- اسناد، مدارک و سوابق خاص اعلام‌شده از سوی مرکز باید به‌صورت الکترونیکی به‌نحوه نگهداری شوند تا ضمن حفظ محرمانگی آن اسناد، در صورت درخواست نهادهای ذی‌صلاح، ظرف یک روز کاری و بدون نیاز به اخذ از شعب و نمایندگی‌ها در دسترس باشند.

فصل دوازدهم - رهنمودها و آموزش

ماده ۱۴۴- دستگاه‌های متولی نظارت مکلف‌اند بازخوردها، رهنمودها و الزامات لازم را جهت اجرای مطلوب مقررات مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم با هماهنگی و تأیید مرکز تنظیم و به اشخاص مشمول تحت نظارت ابلاغ کنند.

ماده ۱۴۵- اشخاص مشمول مکلف‌اند با هماهنگی مرکز، برنامه‌های مستمری را برای آموزش و توانمندسازی کارکنان خود جهت مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم نیازسنجی، طراحی، اجرا و ارزش‌یابی کنند.

تبصره ۱- دستگاه‌های متولی نظارت مکلف‌اند ضمن ارزیابی و نظارت بر دوره‌های آموزشی برگزارشده، گزارش این دوره‌ها را به‌صورت سه‌ماهه به مرکز ارسال کنند.

تبصره ۲- حداقل آموزش‌های لازم جهت تصدی هر یک از مشاغل مربوط در اشخاص مشمول، حسب مورد توسط مرکز اعلام می‌گردد.

تبصره ۳- دوره‌های آموزشی مذکور در این ماده در خصوص مدیران و کارکنان دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، مشمول مزایای مقرر در فصل نهم آن قانون می‌گردد.

ماده ۱۴۶- قوه قضائیه ضمن رعایت ماده (۳۰) قانون آیین دادرسی کیفری و تبصره‌های ذیل آن، با همکاری مرکز نسبت به آموزش مستمر مقامات و کارکنان و کارمندان قضایی و ضابطان دادگستری در خصوص جرایم پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم و ابعاد حقوقی آن به‌عنوان جرم مستقل اقدام خواهد نمود.
تبصره - ضوابط اجرایی این ماده ظرف شش ماه توسط قوه قضائیه با همکاری مرکز تدوین می‌گردد.

فصل سیزدهم - فناوری نوین

ماده ۱۴۷- مؤسسات مالی و اعتباری و مشاغل غیرمالی مکلف‌اند همواره پیش از ارائه هرگونه محصول، خدمت و روش ارایه (کانال) جدید و ویژه، نسبت به ارزیابی خطر (ریسک) و تطبیق سازوکار ارائه آن‌ها با مقررات مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم اقدام کنند و گزارش آن را به دستگاه متولی نظارت مرتبط با خود ارائه دهند.
تبصره - دستگاه‌های متولی نظارت مکلف‌اند فارغ از ارزیابی اشخاص مشمول تحت نظارت خود، خطر (ریسک)‌های پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم را که در ارتباط با عرضه محصولات، خدمات و روش ارایه (کانال)‌های جدید در حوزه تحت نظارت آن‌هاست، شناسایی و ارزیابی کنند. بدین منظور، دستگاه‌های متولی نظارت مکلف‌اند علاوه بر بررسی استفاده از فناوری‌های جدید یا درحال توسعه در خصوص محصولات جدید و پیشین، مواردی نظیر شیوه‌های جدید کسب‌وکار و سازوکارهای جدید برای انتقال و تحویل کالا را نیز در نظر گیرند. در نهایت، این دستگاه‌ها باید تدابیر مناسبی برای مدیریت و کاهش این ریسک‌ها اتخاذ و جهت اجرا، به اشخاص مشمول مرتبط ابلاغ کنند.

فصل چهاردهم - مشاغل و حرفه‌های غیرمالی، سازمان‌های غیرانتفاعی و خیریه‌ها

ماده ۱۴۸- وزارت کشور مکلف است اقدامات لازم را جهت عدم سوءاستفاده از سازمان‌های غیرانتفاعی و خیریه و یا امکان فعالیت در قالب خیریه و مؤسسات غیرانتفاعی برای پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم اتخاذ کند. همچنین، مانع بهره‌برداری افراد و گروه‌های تروریستی از مؤسسات قانونی به‌منظور گریز از اقدامات ناظر بر مسدودکردن اموال باشد.
تبصره - وزارت کشور مکلف است با هماهنگی مرکز دستورالعمل‌های مربوط به اجرای این ماده را ظرف شش ماه جهت تصویب به شورا ارائه کند.

ماده ۱۴۹- اصناف ذیل از مصادیق مشاغل غیرمالی محسوب می‌شوند:

۱- صرافی‌ها؛

۲- مشاورین املاک و پیش‌فروشنندگان املاک؛

۳- فروشندگان و پیش‌فروشندگان خودرو؛

۴- فروشندگان طلا، نقره و مسکوکات؛

۵- فروشندگان فلزات گران‌بها و سنگ‌های قیمتی؛

۶- فروشندگان فرش و تابلوفرش دستباف؛

۷- فروشندگان عتیقه، صنایع دستی و اشیاء هنری.

تبصره - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با همکاری مرکز، سایر مصادیق مشاغل غیرمالی را با توجه به بند (ث) ماده (۱) قانون ظرف سه ماه پس از تصویب آیین‌نامه تعیین و در بازه زمانی سه تا پنج سال به‌روزرسانی کند.

ماده ۱۵۰- صاحبان مشاغل غیرمالی مکلفاند در موارد زیر نسبت به انجام یا به‌روزرسانی رویه‌های شناسایی معمول اقدام کنند:

۱- هنگام ارائه خدمات مربوط به معاملات املاک و مستغلات؛

۲- هنگام انجام معاملات بیش از سه برابر سقف مقرر به‌صورت نقدی؛

۳- هنگام ارائه خدمات مربوط به معاملات خودرو؛

۴- هرگاه سوءظن در مورد پول‌شویی و یا تأمین مالی تروریسم وجود داشته باشد.

تبصره - سایر مواردی که مشاغل غیرمالی مکلفاند نسبت به انجام رویه‌های شناسایی معمول در خصوص آن‌ها اقدام کنند، ظرف سه ماه پس از تصویب آیین‌نامه توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با هماهنگی و تأیید مرکز تعیین و در بازه‌های زمانی سه تا پنج‌ساله به‌روزرسانی خواهد شد.

ماده ۱۵۱- وکلا، سردفتران، حسابداران و هر شخص حقیقی و حقوقی که در ارتباط با فعالیت‌های زیر اقدام به انجام معاملات برای ارباب‌رجوع یا فراهم‌کردن مقدمات انجام آن می‌کند، مکلفاند نسبت به انجام یا به‌روزرسانی رویه‌های شناسایی معمول اقدام کنند:

۱- خریدوفروش مستغلات؛

۲- مدیریت وجوه، اوراق بهادار، حساب‌های بانکی (اعم از حساب‌های سرمایه‌گذاری و غیره) و یا سایر اموال ارباب رجوع؛

۳- ساماندهی مشارکت جهت تأسیس، فعالیت، یا مدیریت اشخاص حقوقی؛

۴- تأسیس، فعالیت و یا مدیریت اشخاص یا ترتیبات حقوقی؛

۵- خرید و فروش شرکت‌های تجاری.

ماده ۱۵۲- صرافی‌ها مکلف‌اند تدابیر موضوع مواد (۵۸) و (۵۹) این آیین‌نامه را به‌منظور اجرای فرایند شناسایی معمول اتخاذ کنند. نحوه اجرای فرایند شناسایی معمول از سوی سایر مشاغل غیرمالی و حرفه‌های موضوع ماده (۱۴۹) این آیین‌نامه با توجه به ساختار، نوع فعالیت و پیچیدگی مترتب بر فعالیت آن‌ها مطابق دستورالعملی خواهد بود که ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، توسط دستگاه‌های متولی نظارت با هماهنگی و تأیید مرکز تدوین و ابلاغ می‌شود. تبصره - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است سامانه‌های موضوع مواد (۱۸)، (۱۹) و (۲۳) این آیین‌نامه را به‌گونه‌ای طراحی و اجرا کند که امکان ثبت و نگهداری اطلاعات موضوع شناسایی معمول برای مشاغل غیرمالی مربوط فراهم شود.

فصل پانزدهم - سایر

ماده ۱۵۳- نحوه همکاری‌های بین‌المللی در خصوص مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم مستند به بند (د) ماده (۷) مکرر قانون و با رعایت سایر قوانین و مقررات مربوط مطابق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط شورا تهیه می‌شود و به تصویب شورای عالی امنیت ملی خواهد رسید.

ماده ۱۵۴- اشخاص مشمول مکلف‌اند ضمن نگهداری اطلاعات ارباب رجوع، تدابیر لازم حفاظتی و امنیتی را در گردآوری، حفظ و تبادل اطلاعات و اسناد موضوع قانون و آیین‌نامه اتخاذ و از هرگونه افشا و استفاده غیرمجاز از این اطلاعات پیشگیری کنند.

تبصره - نحوه همکاری اشخاص مشمول با طرف‌های خارجی در چهارچوب ضوابط اعلامی از سوی شورا و مطابق مقررات مربوط خواهد بود.

ماده ۱۵۵- همه اشخاص مشمول مکلف‌اند اطلاعات مورد درخواست ضابطان خاص را بر اساس دستور قضایی مرتبط با موضوع مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم در چهارچوب ضوابط اعلامی از سوی مرکز با همکاری ضابطان خاص قانون ارائه کنند.

ماده ۱۵۶- شورا مکلف است دستورالعمل‌های لازم را جهت تأمین حسن اجرای این آیین‌نامه تهیه و پس از تصویب به اشخاص مشمول ابلاغ کند. رعایت دستورالعمل‌های مزبور از سوی این اشخاص الزامی است.

تبصره - دستگاه‌های متولی نظارت نیز مکلفند حسب نیاز نسبت به تهیه پیش‌نویس دستورالعمل‌های لازم برای اجرای این آیین‌نامه اقدام و جهت تأیید به مرکز ارسال کنند. این دستورالعمل‌ها پس از تصویب در شورا باید به اشخاص مشمول ابلاغ شود.

ماده ۱۵۷- مرکز صرفاً در محدوده گزارش‌های ارسالی به مراجع قضایی پاسخگو خواهد بود و مسئولیت ردیابی و سایر تحقیقات لازم برای اثبات جرم بر عهده ضابطان است.

ماده ۱۵۸- این آیین‌نامه به موجب ماده (۵) قانون برای کلیه اشخاص مشمول لازم‌الاجرا است و متخلف از این امر حسب مورد به ضمانت اجرای صنفی، اداری و کیفری به تشخیص نهادهای ذی‌ربط و مطابق با قوانین و مقررات مربوط از جمله قانون رسیدگی به تخلفات اداری و تبصره (۳) ماده (۴) قانون محکوم خواهد شد.

تبصره ۱- نهادها و دستگاه‌های اجرایی مکلفند در صورت شناسایی تخلف یا جرم در اشخاص مشمول تحت نظارت خود، حسب مورد نسبت به برخورد قانونی با متخلف در حدود صلاحیت خود بر اساس مجازات‌های اداری و انتظامی قابل اعمال یا اعلام آن به مراجع قضایی و غیرقضایی صالح اقدام نمایند.

تبصره ۲- کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند در صورت عدم رعایت مفاد این آیین‌نامه از سوی اشخاص حقیقی غیرشاغل در دستگاه‌های مشمول قانون و نیز اشخاص حقوقی خصوصی، از ارائه خدماتی که به واسطه آن شخص مزبور در معرض پولشویی قرار گرفته است، در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط خودداری نموده و یا محدودیت‌های مقتضی را اعمال نمایند. دستورالعمل نحوه اجرای این ماده توسط دستگاه‌های متولی نظارت در هر حوزه تهیه شده و پس از تأیید مرکز به اشخاص مشمول تحت نظارت ابلاغ می‌گردد.

ضمائم - ۳

کاملاً محرمانه

فرم شماره ۱: فرم گزارش معاملات مشکوک (STR) برای اشخاص حقیقی

بخش ۱		مشخصات شعبه گزارش دهنده	
۱	نام شعبه:	۲	کد شعبه:
۳	استان:	۴	شهر:
بخش ۲		مشخصات فرد گزارش دهنده	
۵	نام:	۶	نام خانوادگی:
۷	کد ملی:	۸	شماره پرستلی:
۹	سمت / شغل:	۱۰	تاریخ تهیه گزارش: روز ماه سال
بخش ۳		مشخصات شخص مظنون	
۱۱	نام:	۱۲	نام خانوادگی:
۱۳	شماره ملی:	۱۴	نام پدر:
۱۵	تاریخ تولد:	۱۶	شماره شناسنامه:
۱۷	جنسیت:	۱۸	ملیت:
۱۹	شغل / نوع کسب و کار:	۲۰	نقش شخص در معاملات مشکوک:
۲۱	شماره حساب:	۲۲	نوع حساب: عادی: ☐ مشترک: ☐
۲۳	نشانی کامل منزل: استان: ..... شهر: ..... کد پستی: ..... تلفن منزل: ..... تلفن همراه:		
۲۴	نشانی کامل محل کار: تلفن محل کار:		

۱۳۹۷/۶/۱۸۱۱

کاملاً محرمانه

فرم شماره ۲: فرم گزارش معاملات مشکوک (STR) برای اشخاص حقوقی

بخش ۱		مشخصات شعبه گزارش دهنده	
۱	نام شعبه:	۲	کد شعبه:
۳	استان:	۴	شهر:
بخش ۲		مشخصات فرد گزارش دهنده	
۵	نام:	۶	نام خانوادگی:
۷	کد ملی:	۸	شماره پرستلی:
۹	سمت / شغل:	۱۰	تاریخ تهیه گزارش: روز ماه سال
بخش ۳		مشخصات شخص حقوقی مظنون	
۱۱	نام مؤسسه/شرکت:	۱۲	تابعیت:
۱۲	موضوع فعالیت/کسب و کار:	۱۴	کد اقتصادی:
۱۵	شماره ثبت:	۱۶	محل ثبت شرکت:
۱۷	شناسه ملی:	۱۸	تاریخ ثبت: روز ماه سال
۱۹	نشانی مؤسسه/شرکت:	تلفن: _____ دورنگار: _____	
۲۰	نقش مؤسسه / شرکت در معاملات مشکوک:	* توجه: مدارک شناسایی (از قبیل اساسنامه، شرکت نامه و ...) ضمیمه شود.	

شماره فرم: ۱۳۹۷/۱ - ۳۸۳ - ۳۴۳

چک لیست بررسی میدادلات مشکوک به پولشویی (STR)

شماره پرونده : ..... تاریخ :	اداره کل مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم واحد ردیابی مالی	اشخاص حقوقی
میداد پرونده : اداره امور شعب / شعب مستقل ☐ سامانه ها ☐ سایر ☐		
مشخصات مشتری حقوقی : نام شرکت : ..... شناسه حقوقی:		
جستجوی اطلاعات شرکت :		
۱. جستجو در سامانه روزنامه رسمی کشور یا ثبت شرکت ها: الف. مدیران شرکت ☐ ب. موضوع فعالیت شرکت ☐ ج. آدرس مرکز اصلی شرکت ☐ د. شرکت های همگروه و اعضای آن ☐ ۲. مجوزها الف) سامانه استاف ☐ ب) پرتال بانک مرکزی جهت دریافت مجوز صرافی ها و مؤسسات اعتباری و ... ☐ ج) بانک اطلاعات تجارت و صنایع ایران ۳. نمایندگی ☐ ۴. وکالت نامه ها ☐ ۵. صندوق اجاری ☐ ۶. استعلام های حساب های ارزی: الف) یافتن کد مشتری ☐ ب) استخراج اطلاعات حساب ☐ ج) گردش حساب های ارزی ☐ د) اعتبار استادی ☐ ه) تعهدات ارزی ☐ و) گزارش حوالجات ☐ ۷. سامانه ۳۶۰ درجه الف) جستجوی آدرس ☐ ب) تسهیلات ☐ ج) تعهدات مستقیم / غیر مستقیم ☐ د) ضمانت نامه های ریالی ☐ ه) کارت خوان ☐ ۹. جستجو در اینترنت ☐		
اطلاعات حساب:		
۱. بررسی صورت حساب مشتری : الف) ارتباط حساب های مدیران یا حساب های شرکت و با شرکت های همگروه ب) واریز وجه نقد بیش از سقف مقرر / مبالغ واریزی متمدد کمتر از سقف مجاز در بازه زمانی محدود ج: بررسی ۱۱ رول AML در صورت حساب مشتری ۲. اخذ اطلاعات تکمیلی از بازرسین ادارات امور شعب / مسئولین شعب مستقل		
نتیجه:		
شاخص های مشکوک در پولشویی: الف) ..... ب) ..... ج) ..... د)		
تاریخ تشکیل کمیته داخلی واحد ردیابی مالی: ..... شماره جلسه: ..... خلاصه مصوبات کمیته:		
اعضا کمیته : ۱- ..... ۲- ..... ۳- ..... ۴- ..... ۵- ۶-		
تاریخ و زمان ارسال گزارش از طریق سامانه به FIU :		

چک لیست بررسی میدالات مشکوک به پولشویی (STR)

شماره پرونده :	اداره گل مبارزه یا پولشویی و تأمین مالی تروریسم	
تاریخ :	واحد ردیابی مالی	
اشخاص حقیقی		
میداء پرونده : اداره امور شعب / شعب مستقل ☐ سامانه ها ☐ سایر ☐		
مشخصات مشتری: نام و نام خانوادگی: نام پدر: تاریخ تولد: شماره شناسنامه: کد ملی:		
اطلاعات فرد مشتری:		
۱. تأیید اطلاعات مشتری با استفاده از سامانه ثبت احوال یا سامانه قیدا برای اتباع بیگانه ☐ ۲. جستجو در سامانه روزنامه رسمی کشور جهت یافتن شرکت هایی که مشتری در آن عضویت دارد ☐ ۳. جستجو در سامانه اصناف ☐ ۴. جستجو در بانک اطلاعات تجارت و صنایع ایران ☐ ۵. وکالتنامه / قیمومیت و ... ☐ ۶. جستجو در فضای مجازی جهت اطلاعات تکمیلی ☐ ۷. نمایش ۳۶۰ درجه مشتریان : الف. جستجوی آدرس ☐ ب. جستجوی تسهیلات ☐ ج. جستجو کارت ☐ ج. تعهدات مستقیم / غیر مستقیم ☐ د. ضمانت نامه های ریالی ☐ ر. کارت خوان ☐ ۸. صندوق های اجاره ای ☐ ۹. جستجو در سامانه صورت حساب مدیریتی و یافتن تعداد و انواع حساب های ریالی مشتری ☐ ۱۰. استعلام حساب های ارزی: الف. یافتن کد مشتری ارزی ☐ ب. استخراج اطلاعات حساب ☐ ج. گردش حساب های ارزی ☐ د. اعتباری استادی ☐ هـ. تعهدات ارزی ☐ و. گزارش حوالجات ☐		
اطلاعات حساب:		
۱. بررسی صورت حساب مشتری : (الف) ارتباط حساب ها باهم و نقل و انتقالات وجوه بین حساب ها ☐ (ب) واریز وجوه نقد بیش از سقف مقرر / مبالغ واریزی متعدد کمتر از سقف مقرر در بازه زمانی محدود ☐ (ج) بررسی ۱۱ رول AMI در صورت حساب مشتری ☐ ۲. اخذ اطلاعات تکمیلی از بازرسی ادارات امور / مسئولین شعبه ☐		
نتیجه:		
شاخص های مشکوک در پولشویی:		
(الف)	(ب)	(ج)
	(د)	
تاریخ تشکیل کمیته داخلی واحد ردیابی مالی: شماره جلسه: خلاصه مصوبات کمیته: _____ _____ _____ اعضا، کمیته: ۱- _____ ۲- _____ ۳- _____ ۴- _____ ۵- _____ ۶- _____		
تاریخ و زمان ارسال گزارش از طریق سامانه به FIU :		

منابع

درسنامه مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم سطح مقدماتی مرکز اطلاعات مالی وزارت اقتصادی و دارایی
رویکرد و نظارت مبتنی بر ریسک برای پیشگیری پولشویی و تامین مالی تروریسم ترجمه و تالیف خانم مریم کشتکار